

Wiadomości **Uniwersyteckie**

6 | Z życia Uczelni

Zaczęliśmy z wysokiego C! Koncert symfoniczny w Filharmonii Lubelskiej

17 | Z kart historii UMCS

Kadra naukowa z Kresów Wschodnich w pierwszych latach funkcjonowania UMCS

22 | Słuchając historii – 80 lat UMCS

Uniwersytet nas ukształtował. Rozmowa z prof. dr. hab. Janem Pomorskim z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii, przewodniczącym Komitetu ds. Obchodów 80-lecia UMCS

Fot. Bartosz Proll, Michał Piłat

Koncert symfoniczny pn. „The spirit of tango – Misa a Buenos Aires”, 19 stycznia 2024 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 16** | Z kart historii UMCS
- 22** | Słuchając historii – 80 lat UMCS
- 28** | Nasze sukcesy
- 30** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 40** | Priorytetem jest dla mnie rozwój naukowy Instytutu oraz dbałość o jego pracowników. Rozmowa z dr hab. Katarzyną Radzik-Maruszak, prof. Uczelni – dyrektorem Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS
- 42** | Czym jest zanieczyszczenie światłem? Okiem eksperta
- 44** | Autonomia uczelni jest zjawiskiem wysoce dynamicznym. Rozmowa z dr hab. Marzeną Świsłak z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych UMCS
- 46** | Głos wiele o nas mówi. Okiem eksperta

WYDARZENIA NAUKOWE

- 49** | Spotkanie z przedstawicielami ABW
- 49** | Wystawa druku 3D w Ukrainie
- 50** | Odkrywając przeszłość – polsko-ukraińska współpraca naukowa w badaniu lessów dorzecza Dniepru
- 52** | O poprawności politycznej słów kilka
- 52** | Wizyta dr. hab. Przemysława Chełminiaka, prof. UAM
- 53** | Spotkanie z prof. dr. hab. Antonim Dudkiem

SPRAWY STUDENCKIE

- 54** | Tylko razem jesteśmy w stanie zadbać o sprawy studenckie. Rozmowa z Dawidem Kępą – przewodniczącym Parlamentu Studentów UMCS
- 56** | Olimpijski weekend na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki

- 57** | Spotkanie z Natalią Żabą – specjalistką z firmy Google
- 57** | Wyjazdy studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki do szkół partnerskich
- 58** | Wycieczka do Warszawy
- 59** | Neofilolodzy z rewizytą w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Niemczech
- 59** | „Smutne synagogi”
- 60** | Projekt „Skuteczność arteterapii w resocjalizacji penitencjarnej skazanych odbywających karę po raz pierwszy”
- 61** | Połączenie teorii z praktyką – przyszłość edukacji
- 62** | Między nami Słowianami – spotkanie integracyjne u sławistów
- 63** | Konferencja naukowa „Wyzwania współczesnej dyplomacji”
- 63** | Święteczna sobota Koła Dydaktyków MaFiL

KARTKA Z KALENDARZA

- 64** | O człowieku, który wniósł lubelską archeologię do Europy
- 68** | Wspomnienie o dr. Krzysztofie Iwańczuku

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 69** | Mikrobajki dla dzieci i dorosłych
- 70** | Najnowsza książka prof. dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej i prof. dr. hab. Roberta Litwińskiego
- 71** | „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” dostępne online
- 72** | *Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe*
- 73** | Publikacje na temat inwestycji alternatywnych
- 73** | *Książka w mediach, media w książce*

ŻYCIE KULTURALNE

- 74** | Spotkanie autorskie w Dworcu Kościuszków
- 74** | Koncert kolęd w wykonaniu Chóru Instytutu Muzyki
- 75** | Pokaz filmowy studentów III roku produkcji medialnej
- 76** | Styczeń w Chatce Żaka

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin,
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www: wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka (p.o. redaktor naczelny), Magdalena Wołoszyn-Mróz, Klaudia Olender, Katarzyna Skalecka, Bartosz Prohl (fotograf), Michał Piłat (fotograf)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski,

Ihor Kolinichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl,

<http://dtp.academicon.pl/>

Druk: Comernet

Nakład: 420 egzemplarzy

Oktadka: Fot. Michał Piłat

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Okrągły jubileusz UMCS

Z okazji jubileuszu 80-lecia Uczelni rozpoczynamy obchody, które potrwają cały rok. Przed nami m.in. uroczysta inauguracja roku akademickiego połączona z posiedzeniem Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, spotkanie rektorów uniwersytetów zrzeszonych w Alliance for European Universities ATHE-NA, zjazd absolwentów, a także liczne wydarzenia naukowe, studenckie i kulturalne, które odwołują się zarówno do bogatej historii UMCS, jak i idealnie wpisują w jego wszechstronną działalność.

18 stycznia w przestrzeniach Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się konferencja prasowa z udziałem rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, przewodniczącego Komitetu ds. Obchodów 80-lecia UMCS prof. dr. hab. Jana Pomorskiego oraz zastępcy dyrektora Instytutu Muzyki prof. dr. hab. Elwiry Śliwiewicz-Cisak. Podczas spotkania z dziennikarzami zaprezentowano program obchodów jubileuszu i wydażeń towarzyszących. Jako pierwszy głos zabrał rektor prof. Radosław Dobrowolski:

„Bardzo się cieszę, że zebraliście się Państwo, aby zapoznać się z propozycją świętowania wyjątkowego jubileuszu 80-lecia powstania UMCS, piątej publicznej uczelni powołanej do życia w granicach obecnego państwa polskiego. 80-letni jubilat, jakim jest nasz Uniwersytet, ma się całkiem dobrze. (...) Chcemy pochwalić się wszystkimi elementami, które składają się na obecną kondycję Uczelni, nawiązując w oczywisty sposób do jej historii i tradycji.

W swoim wystąpieniu Rektor podkreślił, że program obchodów jubileuszu jest bardzo bogaty i współtworzony przez pracowników, studentów, doktorantów i sympatyków UMCS:

„Poza sferą artystyczną i licznymi koncertami przewidzieliśmy również program naukowy, dydaktyczny, popularyzujący zarówno dorobek naszego Uniwersytetu, jak i kulturę akademicką w szerokim tego słowa znaczeniu.

Świętowanie jubileuszu rozpocznie wyjątkowy koncert symfoniczny w Filharmonii Lubelskiej z udziałem Chóru Akademickiego UMCS, Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Lubelskiej oraz słynnego argentyńskiego kompozytora Martina Palmeriego. Prof. Elwira Śliwiewicz-Cisak podczas konferencji przybliżyła zbranym szczegóły tego wydarzenia:

„Instytut Muzyki, który realizuje swoje działania artystyczne w ramach Uniwersytetu, ma znakomite, szerokie relacje w światowym środowisku muzycznym. Dzięki temu mogliśmy skonstruować program, który będzie połączeniem zarówno wyjątkowego kunsztu wykonawczego pracowników i studentów Uczelni, jak i światowych sław. Zaproszenie do udziału w koncercie przyjął znakomity argentyński kompozytor i pianista, a jednocześnie wielki przyjaciel Lublina – Martín Palmeri.

Prof. Jan Pomorski zaprezentował z kolei szeroki program wydarzeń głównych:

„Studenci, z których jesteśmy niezwykle dumni, pracują nad spektaklem muzyczno-literackim o Marii Curie pt. *Pierwiastki życia*. Jego premiera odbędzie się 4 kwietnia, zaplanowane są także seanse dla szkół, którym chcemy przybliżyć naszą Patronkę. W kwietniu odbędzie się również sesja poświęcona doktorom *honoris causa* UMCS, połączona z obchodami 90. rocznicy urodzin naszego dhc, wybitne-

Fot. Bartosz Proń

go filozofa idei, historyka, jednego z największych intelektualistów XX stulecia, prof. Krzysztofa Pomiana.

Prof. Pomorski opowiedział także o międzynarodowych inicjatywach zaplanowanych w ramach jubileuszu:

„Niezwyczajnie ważnym wydarzeniem będzie Międzynarodowy Kongres Marii Curie pn. „Innowacja jest kobietą”. Pokażemy to hasło zarówno pod kątem nauki, biznesu, jak i edukacji. Kongres połączony będzie z Konferencją Rektorów Uniwersytetów Polskich, która zawita wówczas do Lublina, oraz spotkaniem rektorów Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA.

Podczas jubileuszu pokazana będzie także miastotwórcza funkcja Uniwersytetu oraz jego wkład w rozwój Lubelszczyzny, dlatego wiosną odbędą się dwie konferencje: jedna pod patronatem Prezydenta Miasta i Związku Uczelni Lubelskich, a druga zorganizowana we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego pn. „UMCS dla Lubelszczyzny”.

Dbamy o dobre relacje z absolwentami Uniwersytetu (których obecnie jest już ponad 267 tys.), dlatego zaplanowaliśmy zjazd absolwentów UMCS. Natomiast jeśli chodzi o wydarzenia kulturalne, to przed nami jeszcze koncert Orkiestry Kameralnej pod batutą Agnieszki Duczmal, występ zespołu Henryka i Doroty Miśkiewiczów, a także Zadaszki Jazzowe, podczas których będziemy wspominać profesorów i osoby zasłużone dla Uczelni.

Warto dodać, że Uniwersytet zadbał również o oprawę wizualną jubileuszu. W związku z tym powstały: specjalny logotyp (zaprojektowany przez dr. szt. Karola Pomykałę), który będzie obowiązywał przez cały 2024 r. w uczelnianej korespondencji, grafika jubileuszowa (autor: Szymon Strużyński) oraz limitowana seria Medali 80-lecia UMCS (według projektu dr. szt. Radosława Skóry).

Rok jubileuszowy UMCS został objęty patronatem honorowym marszałka Sejmu Szymona Hołowni. Szczegółowe informacje na temat obchodów można znaleźć na stronie: 80lat.umcs.pl.

Katarzyna Skątecka

Zaczęliśmy z wysokiego C!

Od koncertu symfonicznego pn. „The spirit of tango – Misa a Buenos Aires” rozpoczęliśmy świętowanie jubileuszu 80-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Program koncertu stanowił połączenie wyjątkowego kunsztu artystycznego pracowników i studentów naszej Uczelni oraz światowych sław. Przed publicznością wystąpili znakomici muzycy: prof. dr hab. Urszula Bobryk – kierownik Katedry Chóralistyki i Kształcenia

Wokalnego, kierownik artystyczny Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej, dyrygent; prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak – zastępca dyrektora Instytutu Muzyki, akordeonistka; Luca Lucini – włoski gitarzysta; Agnė Stančikaitė – litewska sopranistka, a także obchodzący swoje 75-lecie Chór Akademicki UMCS oraz Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej. Wydarzenie uświetnił swoją obecnością i grą na pianinie Martín Palmeri – słynny argentyński kompozytor.

Widzowie usłyszeli światowe prawykonanie najnowszo dzieła Palmeriego pt. *Concierto para guitarra y bandoneon* oraz polską premierę ośmioczęściowej wersji

Fot. Michał Płatek

Fot. Bartosz Proń

Misa a Buenos Aires. Nie zabrakło także legendarnego i charakterystycznego *Libertango* Astora Piazzollego.

Program koncertu wyglądał następująco:

- M. Palmeri – *Concierto para guitarra y bandoneon* na gitarę, akordeon, orkiestrę smyczkową i fortepian;
- A. Piazzolla – *Libertango* na akordeon, gitarę, fortepian i orkiestrę smyczkową;
- M. Palmeri – *Misa a Buenos Aires* na mezzosopran, chór mieszany, bandoneon (podczas koncertu – akordeon), fortepian i orkiestrę smyczkową.

Po występie kilka słów do zebranych skierował rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski:

„ Myślę, że zgodzą się Państwo ze mną, że był to wspaniały koncert, raz jeszcze brawa dla artystów! To wyjątkowe wydarzenie dostarczyło nam dużo emocji i wzruszeń. Cieszę się, że tak silnym akcentem zainaugurowaliśmy rok jubileuszowy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Przypomnę, jeśli komuś umknęło, że UMCS w tym roku będzie kończył 80 lat.

Następnie wiceminister edukacji Joanna Mucha odczytała list od marszałka Sejmu Szymona Hołowni, który objął jubileusz UMCS patronatem honorowym:

„ Z okazji jubileuszu uczelni pragnę przekazać najserdeczniejsze życzenia, pełne uznania i radości. To wyjątkowy moment, który podkreśla bogactwo tradycji, osiągnięć oraz wspólnego trudu wszystkich, którzy przyczynili się do rozwoju tej szanowanej instytucji. Z wielką radością jako marszałek Sejmu objąłem patronatem to wydarzenie. Jestem dumny, że mogę być częścią tego wspaniałego jubileuszu i wspierać Państwa uczelnię w jej misji promowania wiedzy i rozwoju społecznego. Podczas tych wyjątkowych obchodów życzę Państwu nie tylko refleksji nad osiągnięciami przeszłości, lecz także inspiracji do kontynuowania wspaniałej podróży ku wiedzy, nowym wyzwaniom i osiągnięciu jeszcze większych celów (...).

Spółeczność akademicka naszej Uczelni otrzymała również słowa pełne wsparcia i gratulacji od obecnych na wydarzeniu: prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka oraz pierwszego wicewojewody lubelskiego Wojciecha Wołocha. Na zakończenie głos zabrał prof. dr hab. Jan Pomorski, przewodniczący Komitetu ds. Obchodów 80-lecia UMCS, który opowiedział o kilku wydarzeniach mających istotny wpływ na dotychczasowy rozwój Uniwersytetu.

Katarzyna Skąlecka

Fot. Barbara Prohl

Fot. Michał Piat

Fot. Barbara Prohl

Fot. Ihor Kolisnichenko

Wizyta Ambasadora Francji w Polsce

18 stycznia Wydział Politologii i Dziennikarstwa odwiedził ambasador Francji w Polsce Étienne de Poncins.

Uroczystego powitania dyplomaty w progach Wydziału dokonały władze Uczelni: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki oraz dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś. Wśród przybyłych gości znaleźli się również m.in. dyrektor Centrum Dokumentacji Europejskiej dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS; p.o. dyrektor Centrum Europejskiego dr hab. Sylwia Kucharuk, prof. UMCS i dyrektor Biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Lublin Krzysztof Stanowski.

Zgodnie z tradycją wydarzenie rozpoczęło się od przemówienia, które Étienne de Poncins poświęcił w dużej mierze osobistemu doświadczeniu wojny podczas pełnienia funkcji szefa misji dyplomatycznej na Ukrainie w latach 2019–2023. Publiczność przysłuchiwa-

ła się m.in. opisywanym szczegółom funkcjonowania Ambasady Francji w Kijowie w okresie, kiedy stolicę Ukrainy próbowali zająć rosyjskie oddziały wojskowe.

W drugiej części spotkania miała miejsce sesja Q&A, ciesząca się szczególną popularnością wśród publiczności. Liczba pytań po raz kolejny przekroczyła dostępny na udzielanie odpowiedzi czas, a same pytania dotyczyły m.in. zaangażowania Francji w dostarczanie pomocy Ukrainie oraz aktualnych relacji polsko-francuskich. Étienne de Poncins przekazał również kilka rad studentom, którzy w przyszłości planują rozpocząć karierę w dyplomacji.

Spotkanie moderował prof. Marek Pietraś. Wydarzenie stanowiło szóstą odsłonę „Rozmów Dyplomatycznych”, w ramach których Instytut Stosunków Międzynarodowych zaprasza ambasadorów akredytowanych w Polsce do dyskusji poświęconych współczesnym stosunkom międzynarodowym.

*Ihor Kolisnichenko
Andrzej Demczuk*

Spotkanie z Radą Młodych Naukowców

11 stycznia w sali konferencyjnej w Stołówce Akademickiej „Trójka” rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki spotkali się z Radą Młodych Naukowców UMCS.

Podczas wydarzenia kilkunastu nowych członków Rady reprezentujących różne dyscypliny nauki otrzymało od władz rektorskich dokument powołania do RMN. W trakcie spotkania dyskutowano o potencjale tkwiącym w Radzie, bogatych doświadczeniach zdobytych przez młodych naukowców, dalszym motywowaniu pracowników UMCS do rozwoju pasji naukowych, a także relacjach, współpracy, wyzwaniach i możliwościach, jakie mogą pojawić się w przyszłości na Uniwersytecie.

Członkowie Rady Młodych Naukowców: dr Damian Nieckarz; dr Dominika Fila; dr hab. Aneta Ptaszyńska,

prof. UMCS; dr Magdalena Suchora; dr Magdalena Kończak; dr hab. Aleksandra Kowalska, prof. UMCS; dr Lyubov Klapkiv; dr Kamil Lemanek; dr Damian Winczewski; dr Szczepan Głodzik; dr Monika Zubik-Duda; mgr Karolina Trykacz; dr Kamil Jakimowicz; dr Anna Miączewska; dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech, prof. UMCS; dr Dominika Popielec; dr Teresa Klimowicz; dr Marta Drabczuk; dr Elżbieta Szulc-Wałęcka; dr Monika Ratajczyk; dr Anna Tatarczak; dr hab. Radosław Pastuszko, prof. UMCS; dr hab. Marzena Świstak; dr Andrzej Jekaterynczuk; mgr Anna Sadowska; dr Agnieszka Gabryś; dr Magdalena Boczkowska; dr Krzysztof Leoniak; dr Magdalena Bury-Kamińska; dr Beata Jarosz; dr Julia Kula; dr Piotr Mączyński; dr Tymoteusz Chojecki; dr hab. szt. Piotr Korol.

Katarzyna Skątecka

Fot. Michał Piat

Spotkanie noworoczne wspólnoty akademickiej UMCS

8 stycznia w Małej Sali Widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyło się spotkanie noworoczne wspólnoty akademickiej naszego Uniwersytetu.

Na początku wydarzenia zebranych przywitał rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski:

„Nie ma nic cenniejszego niż bezpośrednie spotkania, rozmowy i dobre relacje. Wydarzenie to wpisuje się w kalendarz naszych rocznych spotkań, podczas których składamy sobie życzenia i podsumowujemy dotychczasowe działania. Przypomnę, że wchodzimy w rok jubileuszu 80-lecia naszej Uczelni. Przed nami wiele wydarzeń o specjalnym, uroczystym charakterze.

Niezwykłą atmosferę podczas spotkania zapewnił Chór Akademicki UMCS, który w 2024 r. świętuje jubileusz 75-lecia powstania. Na początku wybrzmiały dwie pieśni: *W mroku jest tyle światła* (słowa: Karol Wojtyła, muzyka i wokół: Piotr Selim) oraz *Ty mi, Panie, daj* (słowa: Hanna Lewandowska, muzyka i wokół: Piotr Selim). Później scenę przejęli chórzyci – Martina Poleszak (wokół, skrzypce) i Paweł Szum (pianino) wykonali *Mario, czy już wiesz* oraz *Nie było miejsca dla Ciebie*. Następnie mieliśmy okazję wysłuchać niezwykle wzruszającego wykonania przez Chór pieśni ukraińskiej *Szczedryk* (kompozycja Mykoły Łeontowycza). Zwieńczeniem występu było wspólne odśpiewanie koledy *Wśród nocnej ciszy*.

W dalszej kolejności Rektor podsumował kilka strategicznych obszarów działalności Uniwersytetu. Omówił sferę naukowo-badawczą, dydaktyczną, umiędzynarodowienie, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, kwestie kadr, inwestycji i finansów oraz kultury i sportu akademickiego. W swoim przemówieniu wiele miejsca poświęcił również wynikom ewaluacji działalności naukowej UMCS:

„Jestem dumny z efektu finalnego ewaluacji. Dzięki zrozumieniu i zaangażowaniu ze strony pracowników osiągnęliśmy historyczny sukces. Spośród 23 ewaluowanych dyscyplin uzyskaliśmy kategorię A+ w dyscyplinie archeologia. (...) Z kolei cała „sztafeta” 11 dyscyplin otrzymała bardzo wysoką kategorię A. Pół kroku dalej – 10 kategorii B+, czyli oceny mocnej, podkreślającej dużą aktywność. Gratuluję i dziękuję za ten wspólny wysiłek.

Rektor zaznaczył, że budujemy Uniwersytet nie tylko silnie zakorzeniony w regionie, ale również otwarty na świat i rozpoznawalny na arenie międzynarodowej, czego przykładem, oprócz istotnych publikacji i obecności UMCS w rankingach międzynarodowych, jest dołączenie do Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA:

„Jednym z największych osiągnięć obecnych władz rektorskich było wejście do elitarnego grona europejskich uniwersytetów ATHENA. To tak, jakbyśmy wykonali wielki skok cywilizacyjny, a jego efekty będziemy „konsumować” jeszcze w kolejnych latach.

W wystąpieniu nie zabrakło też odniesień do dobrze prowadzonej dydaktyki:

„Zaangażowanie pracowników dydaktycznych możemy dostrzec w sposób wymierny, bowiem mimo trudnych czasów i pogłębiające-

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

go się niżu demograficznego, z roku na rok rekrutacja wypada pozytywnie i kształtuje się na poziomie podobnym do poprzednich lat.

Na koniec Rektor podkreślił, że podczas trzech lat aktywności kolegium rektorskiego udało się zrealizować wiele założonych celów. Odniósł się także do przyszłości:

„Poza jubileuszem 80-lecia Uczelni czeka nas również rok wyborczy. Chciałbym złożyć deklarację, że jesteśmy gotowi i otwarci, aby kontynuować naszą misję. Jednocześnie liczymy na dalszą, owocną współpracę z Państwem.

Spotkanie noworoczne swoją obecnością uświetnili wicemarszałek województwa lubelskiego Zbigniew Wojciechowski oraz zastępca prezydenta Lublina ds. oświaty i wychowania dr Mariusz Banach. W swoich przemówieniach podkreślali wartość akademickości Lublina i ważną pozycję naszego Uniwersytetu w działaniach prowadzonych przez władze wojewódzkie i miejskie.

Po występie muzycznym i części oficjalnej odbyło się spotkanie w foyer Chatki Żaka, podczas którego członkowie wspólnoty akademickiej UMCS mogli porozmawiać i złożyć sobie noworoczne życzenia.

Katarzyna Skąlecka

Fot. Bartosz Proń

Strategia dotycząca podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia

Na podstawie zarządzenia nr 63/2023 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z 28 września 2023 r. w UMCS została wprowadzona *Strategia podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia*. To dokument, którego celem jest wspieranie pracowników Uniwersytetu w wysiłkach zmierzających do stałego rozwoju i podnoszenia swoich kompetencji.

Wraz ze zmieniającą się rzeczywistością pracownicy, studenci i doktoranci naszej Uczelni stają przed kolejnymi wyzwaniami. Dla lepszego funkcjonowania Uniwersytetu ważne jest wspieranie procesu podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej, a także efektywne zarządzanie oraz wzmocnienie potencjału zasobów kadrowych w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi poprzez zapewnienie im możliwości stałego podnoszenia kwalifikacji.

Strategia, wraz ze swoimi założeniami i działaniami, wpisuje się w cele *Strategii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na lata 2019–2025*, w ramach której na poziomie definiowania wizji rozwoju Uczelni oprócz elementów odnoszących się do sfery naukowej określono, że ma ona pozostać atrakcyjnym miejscem zdobywania wiedzy przez studentów z Polski i z zagranicy, kształtującym model absolwenta wyposażonego w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne dla dalszego rozwoju zawodowego. Jednym z celów strategicznych uczyniono utrzymanie wysokiego poziomu aktywności dydaktycznej poprzez stałą modyfikację oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców w kraju i za granicą. Realizacja tego celu nierozdzielnie związana jest z dbałością o jakość dydaktyki uniwersyteckiej i kompetencji kadry realizującej oraz wspierającej proces kształcenia. W spełnianiu wskazanych

celów operacyjnych ważne jest odpowiednie zarządzanie kompetencjami posiadanymi przez pracowników Uniwersytetu i podejmowanie działań w kierunku ich podnoszenia oraz zapewnianie kadrze akademickiej stałego systemu wsparcia w tym zakresie.

Dokument został opracowany przez Zespół ds. Wspierania Podnoszenia Kompetencji Kadry, powołany przez Rektora UMCS, w związku z realizacją od sierpnia 2022 r. do końca września 2023 r. projektu „Dokształcość dydaktyczna uczelni” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś priorytetowa: III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, Działanie: 3.4 Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego). Projekt miał na celu doskonalenie zdolności instytucjonalnej Uczelni i kompetencji dydaktycznych jej kadr, aby poprawić jakość kształcenia.

Do przygotowania *Strategii* zaangażowano szerokie grono pracowników Uniwersytetu, zarówno na etapie gromadzenia danych, jak i w procesie przygotowania oraz wdrażania określonych działań. Stąd obecność w Zespole różnych grup pracowników, w tym badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych reprezentujących wiele obszarów wiedzy i specjalności naukowych, zajmujących różne stanowiska w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu oraz przedstawicieli administracji centralnej odpowiedzialnych za politykę kształcenia i rozwój kadrowy UMCS.

Zapraszamy do zapoznania się z dokumentem, który jest dostępny pod adresem: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2023/0929/120548-strategia-podnoszenia-kompetencji-kadry-dydaktycznej.pdf>.

*Urszula Wojtczak-Kokoszkiwicz
Alicja Borzęcka-Szajner*

Obchody 161. rocznicy wybuchu powstania styczniowego

22 stycznia obchodziliśmy 161. rocznicę wybuchu powstania styczniowego – największego i najdłużej trwającego polskiego powstania narodowego XIX w.

Tradycyjnie jednym z punktów uroczystości było złożenie wieńców pod pomnikiem Powstańców Styczniowych w miejscu ich straceń przy ul. Mariana Langiewicza.

W obchodach wzięły udział liczne poczty sztandarowe, przedstawiciele władz miasta, województwa oraz organizacji społecznych, a także żołnierze Wojska Polskiego, w tym 2. Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej i Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygady im. Wielkiego Hetmana Konstantego Ostrońskiego.

Nasz Uniwersytet podczas uroczystości reprezentował prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza,

Fot. Maciej Cieciora

prof. UMCS. Obecna była także delegacja z Instytutu Historii w osobach dyrektora dr. hab. Dariusza Słapka, prof. UMCS oraz jego zastępcy dr. hab. Piotra Bednarza, prof. UMCS. Nie zabrakło również studentów, uczniów oraz mieszkańców Lublina. W wygłoszonych przemówieniach podkreślano wagę wysiłku powstańczego dla zachowania polskiej świadomości narodowej oraz konieczność współpracy pomiędzy narodami, które dziś – podobnie jak 161 lat temu – stanęły w obliczu rosyjskiego zagrożenia.

Uroczystość zakończono odegraniem przez wojskowego trębacza *Śpij kolego w ciemnym grobie*, po czym zebrani udali się na cmentarz przy ul. Lipowej, aby złożyć wieńce i zapalić znicze na grobowcu Powstańców Styczniowych.

Kamil Michaluk

Trzecie spotkanie z cyklu „Paszporty Biznesu”

12 stycznia na Wydziale Filologicznym odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Paszporty Biznesu”, zorganizowane przez Koło Naukowe Anglistów UMCS we współpracy z Biurem Rozwoju Kompetencji UMCS. Gośćmi byli przedstawiciele firmy PwC, reprezentujący jej lubelski oddział, w tym Centrum Kompetencyjne Financial Crime Unit (FCU) specjalizujące się w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Nasz Uniwersytet nawiązał współpracę z firmą PwC w marcu 2023 r., czego rezultatem było podpisanie oficjalnej umowy. Sygnatariuszami dokumentu zostali prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS oraz Maciej Dudkowski, manager lubelskiego oddziału PwC.

Fot. Michał Piat

Podczas prezentacji M. Dudkowski przedstawił filozofię firmy oraz ścieżki kariery, podzielił się swoim doświadczeniem, a także omówił specyfikę pracy w FCU. Szczególnie cenne były słowa Patrycji Rogali, ubiegłorocznej absolwentki anglistyki UMCS, która od września dołączyła do zespołu FCU. Przedstawiła etapy rekrutacji, opisała swoje obowiązki i podkreśliła, że umiejętności nabyte podczas studiów okazały się kluczowe w jej pracy.

Anna Bendrat

Małgorzata Czarnomska

Za nami XIII Noc Biologów

Jak wyhodować rośliny w probówce? Co kryje hemolimfa owadów? Czy zioła są dobre na wszystko, a rośliny mogą zastąpić węgiel? Co łączy onkologię, wirusologię i transplantologię? I czy można zobaczyć DNA na własne oczy? Odpowiedzi na te pytania poznali uczestnicy XIII Nocy Biologów, która odbyła się 12 stycznia na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Były wykłady, wystawy, ciekawe pokazy i warsztaty laboratoryjne, które w tym roku połączyło hasło: „Tajemnice życia od komórek do biosfery”.

XIII Noc Biologów tradycyjnie już została zainaugurowana w Galerii Pod Palmą, gdzie zaprezentowano również wystawę fotograficzną pt. „Świat wokół nas”, którą przygotowali członkowie Studenckiego Koła Fotografii Przyrodniczej. W otwarciu wydarzenia udział wzięli: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor

UMCS, prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, władze Wydziału, Instytutu Nauk Biologicznych, pracownicy i studenci zaangażowani w przygotowanie tegorocznej edycji, a także przedstawiciele innych wydziałów Uczelni.

„ W tym roku 13. edycja odbywa się w piątek 12 stycznia, z kolei roku temu widzieliśmy się po raz 12. w piątek 13 stycznia. Myślę zatem, że tegoroczna Noc Biologów będzie nie mniej szczęśliwa niż poprzednia. Oferujemy ciekawe wykłady, wystawy oraz to, co cieszy się największym zainteresowaniem naszych gości – warsztaty, podczas których mogą samodzielnie wykonać doświadczenia i eksperymenty

– zapowiedziała dziekan dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS.

Uczestnicy mieli do wyboru wiele różnorodnych zajęć, m.in.: „Mikrometry, nanometry i życie. Biologia w mikroskopie elektronowym”, „Skąd to świecenie? O świecących cząsteczkach słów kilka” czy „Zobacz DNA na własne oczy”, podczas których samodzielnie izolowali materiały genetyczne z owoców i śliny, a także poznali ciekawostki na temat tej części naszego życia. O skomplikowanych środowiskowych i wzajemnych interakcjach organizmów dowiedzieli się np. z pokazów i wykładów: „Roślina i jej niewidzialni partnerzy”, „Nasiona podróżnicy, czyli jak rośliny zdobywają świat” czy „Kwiaty, pszczoły i owoce. Współdziałanie dla bioróżnorodności”. Z kolei praktyczne zastosowania biologii i wpływ organizmów na nasze życie mogli poznać na wykładach i laboratoriach: „Wiem, co jem – warsztaty praktyczne”, „Na tropie przestępstwa”, „Inne światy, czyli entomologia dla odważnych”, „Grzyby w historii człowieka”, „Zioła dobre na wszystko – powrót do natury”, „Pachnąco i kolorowo” czy „Co łączy onkologię,

Fot. Barbara Profil

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

wirusologię i transplantologię, czyli o wykorzystaniu hodowli ludzkich komórek *in vitro* w nauce i medycynie”. W programie nie zabrakło również pokazów już sprawdzonych i dobrze znanych z wcześniejszych edycji. Jak co roku dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia „Elektryczne rośliny” i warsztaty „Bezkregowce na wyciągnięcie ręki”.

Młodzi odkrywcy przyrody mogli samodzielnie wykonać preparat mikroskopowy z żywym organizmem, a nawet podejrzeć i pogłaskać owady tropikalne, tj. karaczany, modliszki czy straszky, zaś ci bardziej odważni – spotkać się oko w oko z jadowitymi pajakami lub skorpionami. Legendarne już „Opowieści z krypty” wprowadziły uczestników w ciekawy świat ludzkiej anatomii, z kolei warsztaty „Podróż w głąb umysłu”, gra przestrzenna „Neurobiologiczne przygody” i praktyczne ćwiczenia „Widzieć, słyszeć, czuć – o ludzkich narządach zmysłów” pomogły rozszerzyć i ugruntować wiedzę na temat budowy i funkcjonowania organizmu człowieka, a tym samym lepiej poznać siebie.

Wszystkie zajęcia przygotowane w ramach XIII Nocy Biologów, na które dokonano około 1200 rezerwacji, trwały do późnych godzin nocnych.

Klaudia Olender

Fot. Bartosz Prohl

80 LAT UMCS

Kiedyś pisaliśmy o...

W numerze lutowym „Wiadomości Uniwersyteckich” zabieramy Państwa w kolejną podróż w czasie. Tym razem przenosimy się do początku milenium i wydarzeń, które wpłynęły nie tylko na funkcjonowanie naszego Uniwersytetu, ale także kraju. To zaledwie niewielki wycinek z historii UMCS, dlatego już za miesiąc zaprezentujemy kolejną porcję materiałów sprzed lat.

Zapraszamy do wspólnego eksplorowania przeszłości!

Redakcja

Kadra naukowa z Kresów Wschodnich w pierwszych latach funkcjonowania UMCS

Powstanie UMCS i jego należyte funkcjonowanie nie byłoby możliwe, gdyby nie kadra naukowa przebywająca latem 1944 r. w Lublinie, którą staraniami Resortu Oświaty PKWN udało się zebrać i zaangażować od 12 września w cykl publicznych odczytów z różnych dziedzin nauki. Nazwiska części wykładowców oraz ich pochodzenie „naukowe” znane są ze wzmianki prasowej zamieszczonej na łamach „Rzeczpospolitej”. Wynika z niej, że:

„Z dziedziny literatury obiecali współudział: prof. W[incenty] Rzymowski i prof. Juliusz Kleiner ze Lwowa (...); z dziedziny historii i etnografii – prof. [Leon] Białkowski i [Mieczysław] Popławski z Lublina oraz dr J[ózef] Gajek z Gdyni; z dziedziny nauk biologicznych prof. H[enryk] Raabe ze Lwowa, dr M[ieczysław] Stelmasiak z Poznania, prof. [Konstanty] Strawiński z Warszawy, prof. Bron[isław] Niklewski organizator Wydziału Rolniczego z Poznania, prof. [Sergiusz] Siengalewicz z Wilna; z zakresu zagadnień społeczno-gospodarczych – Jan Haneman, kier. Resortu Gospodarstwa i Finansów PKWN, prof. Edw[ard] Grabowski i ob. Pragerowa z Warszawy, ob. Hilary Minc i inni¹.

Odczyty te cieszyły się dużą popularnością, dlatego też, gdy podjęto decyzję o utworzeniu drugiego w Lublinie uniwersytetu, pod uwagę wzięto zebranych w mieście naukowców. Wśród tej grupy znajdowało się wie-

le osób wywodzących się z ośrodków akademickich Kresów Wschodnich, czyli ziem II RP zawłaszczonych przez Związek Sowiecki, a obecnie stanowiących obszary państwowe Litwy, Białorusi i Ukrainy. Głównymi miastami kresowymi z prężnie działającymi w okresie międzywojennym uczelniami były Wilno i Lwów. Ponieważ jasne było, że obie te uczelnie nie znajdują się już w granicach kraju, zaplanowano zaangażowanie zagubionej w nowej geopolitycznej rzeczywistości kadry, m.in. właśnie z Kresów Wschodnich, w pracę na korzyść Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Można się zastanawiać, czy swój wkład w koncepcję ściągania do Lublina polskich naukowców z Wilna i Lwowa mógł mieć organizator i pierwszy rektor UMCS, zoolog, prof. **Henryk Raabe**, dzięki znajomościom z dawnych lat. W okresie międzywojennym wykładał przecież na Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Warszawskim, miał również za sobą krótki epizod pracy w Lwowskim Uniwersytecie Państwowym im. Iwana Franki².

W pierwszych latach istnienia UMCS przewinęło się przez jego mury spore grono wybitnych uczonych z Wilna i Lwowa, którzy zapisali się w polskiej kulturze, literaturze, historii i nauce. Wielu pozostało w Lublinie, podejmując pracę naukową na naszej Uczelni, jednak

¹ Powszechne wykłady uniwersyteckie w Lublinie, „Rzeczpospolita”, nr 37 z 8 IX 1944 r., s. 3. We wszystkich cytatach została zachowana pisownia oryginalna.

² Chodzi o lwowskie Kolegium Jezuickie przekształcone w 1661 r. przez króla Jana Kazimierza w akademię, którą, decyzją Józefa Piłsudskiego, w 1919 r. przemianowano na Uniwersytet Jana Kazimierza. W czasie II wojny światowej pod władzą sowiecką działał jako Lwowski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki.

Zasobów Muzeum UMCS

↑ Tadeusz Kielanowski

część z nich już na przełomie 1944 i 1945 r. starała się wrócić na tereny, gdzie pracowali przed wybuchem wojny. W związku z tym rektor UMCS prof. Raabe wyjaśniał w skierowanym do dziekanów piśmie:

„Ze względu na wyniszczenie gron profesorskich i zakładów naukowych nie jest przewidywane mechaniczne odtwarzanie dawnych uczelni; prawdopodobne jest powoływanie do życia nowych, w rozmiarach jakie się okażą możliwe na dawnych miejscach albo na nowych. (...) W związku z tym nie zawsze będzie od razu aktualnym przeniesienie się na teren dawnej pracy. Po drugie, powołany już do życia Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej pozostanie na zawsze w Lublinie, a ze względu na jego znaczenie, nie będzie mógł być pozbawiony koniecznych sił naukowych³.

Po całkowitym odzyskaniu niepodległości przez Polskę i ustaleniu nowych granic spore grono kadry naukowej UMCS zostało oddelegowane do nowo powstających ośrodków naukowych w Białymstoku, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu. Inni przeszli do różnych uczelni z własnej woli. Wpływ na to mogło mieć coś, co początkowo sprzyjało zatrudnieniu kadry ze Wschodu na UMCS, a mianowicie fakt, że Lublin był miastem, które otwierało drogę do uniwersytetów zachodniej Polski.

Innym czynnikiem mogły być tragiczne warunki mieszkaniowe w Lublinie, o których donoszono do Porozumiewawczej Komisji Mieszkaniowej MRN w Lublinie:

³ AUMCS, Sekretariat, sygn. 30.

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Bohdan Dobrzański

„Szereg obecnych profesorów, repatriantów ze wschodu, którzy pracują na Uniwersytecie od szeregu miesięcy, nie może dostać mieszkań. Gnieżdżą się kątem u znajomych, mieszkali zimą na lodowato-zimnych poddaszach, prażą się obecnie pod rozpalonymi dachami strychów. (...) Znosi się, że z powodu ciężkiej sytuacji mieszkaniowej, wielu profesorów powędruje na zachód. (...) Odnosi się to zwłaszcza do uczonych repatriowanych ze Lwowa i Wilna, którzy kierują swe pierwsze kroki do Lublina⁴.

Spośród tych, którzy pozostali na UMCS na dłużej, należy wymienić kolejnych dwóch rektorów naszej Alma Mater. Mowa tu o następcy prof. Raabe – prof. **Tadeuszu Kielanowskim**, który pełnił tę zaszczytną funkcję w latach 1948–1950. Również on związany był pierwotnie z lwowskim Uniwersytetem Jana Kazimierza (UJK), gdzie ukończył studia lekarskie i pracował, m.in. jako asystent na oddziale gruźliczym Kliniki Chorób Wewnętrznych Państwowego Instytutu Medycznego, wydzielonego z przedwojennych struktur UJK. Od listopada 1944 r. zatrudniony był na Wydziale Lekarskim UMCS, do 1948 r. sprawował funkcję prodziekana i dziekana tego Wydziału⁵.

Również trzeci z kolei rektor UMCS, gleboznawca, prof. **Bohdan Dobrzański** miał korzenie lwowskie, ponieważ ukończył studia na Wydziale Rolno-Lasowym

⁴ AUMCS, Sekretariat, sygn. 19; A. Łosowska, *Pracownicy i studenci rodem z Wilna i Grodna w pierwszym dziesięcioleciu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej [w:] Związki Lublina i Wilna. Studia i materiały*, red. T. Rodziewicz, Lublin 2011, s. 159.

⁵ AUMCS, Akta osobowe T. Kielanowskiego, sygn. K 46a.

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Antoni Falkiewicz

Politechniki Lwowskiej (PL)⁶, gdzie podjął pracę w charakterze asystenta. Po zakończeniu wojny zatrudniony został w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a następnie objął stanowisko kierownika Katedry Gleboznawstwa na Wydziale Rolnym UMCS. Od 1952 do 1955 r. był rektorem naszej Uczelni, a następnie pierwszym rektorem powstałej ze struktur UMCS Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie⁷.

W pierwszych latach funkcjonowania UMCS na Wydziale Lekarskim pracowało m.in. kilku naukowców z Uniwersytetu Stefana Batorego (USB) w Wilnie⁸ oraz lwowskiego UJK. Spośród tych ostatnich należy wspomnieć o doktorze medycyny, internście i kardiologu **Antonim Falkiewiczu** oraz biologu i filozofie **Ludwiku Flecku**. Pierwszy z wymienionych trafił do Lublina w następstwie służby wojskowej i po utworzeniu UMCS prowadził wykłady z chirurgii i interny wojskowej, był również adiunktem na Wydziale Lekarskim

⁶ Politechnika Lwowska, działająca pod tą nazwą od 1919 r., została pierwotnie założona we Lwowie w 1843 r. jako Akademia Techniczna, a następnie przekształcona w Szkołę Politechniczną. Po zakończeniu II wojny światowej została zreorganizowana we Lwowski Instytut Politechniczny.

⁷ AUMCS, Akta osobowe B. Dobrzańskiego, sygn. K 2009.

⁸ Uniwersytet w Wilnie został założony przez króla Stefana Batorego w 1579 r. W 1919 r. został „wskrzyszony” dekretem Józefa Piłsudskiego jako Uniwersytet Stefana Batorego. Po wybuchu II wojny światowej i wkroczeniu do Wilna Armii Czerwonej znalazł się pod władzą litewską.

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Jan Blaton

UMCS⁹. Z kolei Ludwik Fleck był m.in. pracownikiem naukowym Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki, a w 1945 r. objął stanowisko kierownika Zakładu Mikrobiologii Wydziału Lekarskiego UMCS. Zarówno z lwowskim UJK, jak i wileńskim USB zawodowo związany był **Sergiusz Schilling-Sien-galewicz**, specjalista medycyny sądowej. W sierpniu 1944 r. przybył do Lublina i rozpoczął pracę w Katedrze Medycyny Sądowej UMCS. Był także doradcą Komisji Opieki nad Uczelnią.

Innym naukowcem wywodzącym się z USB był patolog **Stanisław Mahrburg**. Po repatriacji zatrzymał się w Lublinie, od 1945 r. pracował w Katedrze Anatomii Patologicznej UMCS do czasu, aż w 1950 r. przeszedł do lubelskiej Akademii Medycznej. Katedrą Okulistyki wileńskiego USB kierował **Ignacy Abramowicz**. Swoje doświadczenia przeniósł na grunt lubelski, gdzie w styczniu 1945 r. objął kierownictwo Katedry Okulistycznej UMCS. Na naszej Uczelni został zatrudniony również **Hieronim Jawłowski**, były pracownik naukowy Zakładu Zoologii USB, kierując od lutego 1945 r. Katedrą i Zakładem Biologii Ogólnej UMCS.

Przegląd pracowników naukowych Wydziału Przyrodniczego UMCS, pochodzących z Kresów Wschodnich,

⁹ Informacje dotyczące poszczególnych osób zaczerpnięto z ich akt osobowych przechowywanych w Archiwum UMCS oraz z artykułu A. Łosowskiej poświęconego pracownikom i studentom z Wilna i Lwowa na UMCS (A. Łosowska, op. cit.).

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Witold Sławiński

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Juliusz Rudnicki

otwiera fizyk **Jan Blaton**, absolwent PL i profesor wileńskiego USB. Od października 1944 r. współorganizował UMCS, obejmując Katedrę Fizyki Ogólnej, a od 1945 r. Katedrę Fizyki Teoretycznej. Interesującą postacią był matematyk **Leon Jeśmanowicz**, autor karykatur pracowników UMCS i UMK oraz wierszy i sztuk teatralnych, były asystent w Katedrze Matematyki USB, a od kwietnia 1945 r. zatrudniony w Katedrze Matematyki UMCS. Inny matematyk – **Juliusz Rudnicki** ukończył studia we Francji, zaś doktorat i habilitację uzyskał na UJ w Krakowie. W okresie międzywojennym pracował m.in. w USB w Wilnie, zaś po repatriacji trafił do Lublina i w styczniu 1945 r. rozpoczął pracę na UMCS.

Z UJK we Lwowie na Wydział Przyrodniczy trafili dwaj geografowie: polarnik **Alfred Jahn**, obejmując w maju 1945 r. stanowisko docenta w Katedrze Geografii Ogólnej UMCS, oraz **Adam Malicki**. Ten ostatni był również zatrudniony w Państwowym Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, zaś w 1945 r. został pierwszym kierownikiem Katedry i Zakładu Geografii Ogólnej oraz prorektorem UMCS.

Jan Mydlarski był zoologiem i antropologiem, wykładowcą Uniwersytetu Warszawskiego i UJK. Od lutego 1945 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Antropologii UMCS oraz dziekana Wydziału Przyrodniczego. W lutym 1945 r. kierownikiem Zakładu Psychologii UMCS został **Tadeusz Tomaszewski**, były pracownik

Zasobów Archiwum UMCS

↑ Adam Malicki

Z zasobów Archiwum UMCS

↑ Jan Mydlarski

Z zasobów Archiwum UMCS

↑ Piotr Wiśniewski

naukowy lwowskiego UJK. Dla dziejów naszej Alma Mater duże znaczenia miała praca botanika **Piotra Wiśniewskiego**, absolwenta Uniwersytetu Warszawskiego, krakowskiego UJ, lwowskiego UJK oraz naukowca Akademii Rolniczej w Dublanach¹⁰ i profesora botaniki wileńskiego USB. Od 1944 r. kierował on Katedrą Botaniki Ogólnej UMCS, współtworzył Ogród Botaniczny oraz był kuratorem Muzeum Przyrodniczego.

Na Wydziale Weterynaryjnym UMCS pracowało m.in. trzech absolwentów i naukowców z Akademii Medycyny Weterynaryjnej (AMW) we Lwowie¹¹. Jednym z nich był lekarz weterynarii **Józef Parnas**, postać obecnie dość kontrowersyjna. Był dziekanem wspomnianego Wydziału, zaś w latach 1948–1950 piastował funkcję prorektora UMCS. Organizował Zakład Medycyny Wsi w Lublinie, którego był również pierw-

szym dyrektorem. Inny lekarz weterynarii **Alfred Trawiński** w 1945 r. znalazł zatrudnienie na tym samym Wydziale, którego był dwukrotnie dziekanem. Ponadto prowadził wykłady na Wydziale Farmaceutycznym UMCS. Wreszcie **Tadeusz Żuliński** był organizatorem i kierownikiem Zakładu Patologii Ogólnej i Anatomii Patologicznej UMCS.

Natomiast jeśli chodzi o Wydział Rolny UMCS, należy przywołać tu sylwetkę prof. **Witolda Sławińskiego**, botanika, mikrobiologa i leśnika, absolwenta PL i wileńskiego USB. Pracę na UMCS rozpoczął we wrześniu 1945 r.

Nie są to oczywiście wszyscy naukowcy UMCS legitymujący się studiami i pracą naukową w ośrodkach akademickich Kresów Wschodnich. W późniejszych latach z naszą uczelnią związani byli jeszcze m.in.: Stanisława Słowikowska, Zdzisław Finik, Kazimierz Sidor, Tadeusz Henzel, Kazimierz Matusiak, Sergiusz Riabinin, Anieła Chałubińska, Kazimierz Bryński, Elżbieta Duszyńska, Włodzimierz Zinkiewicz, Leon Halban, Tadeusz Taras, Janina Garbaczowska, Maria Grzędzińska i inni.

Ewa Ostapczuk

¹⁰ Akademia Rolnicza w położonych nieopodal Lwowa Dublanach została utworzona w 1919 r. z przekształcenia tamtejszej Wyższej Szkoły Rolniczej. Po zakończeniu wojny w jej miejsce utworzono Lwowski Instytut Rolno-Gospodarczy.

¹¹ Założona została w 1881 r. jako Cesarsko-Królewska Szkoła Weterynaryjna, następnie reaktywowana przez Sowieców pod nazwą Lwowski Instytut Weterynaryjny.

Uniwersytet nas ukształtował

Rozmowa z prof. dr. hab. Janem Pomorskim z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii, przewodniczącym Komitetu ds. Obchodów 80-lecia UMCS

Słuchając historii

Już od czasów studiów jest Pan Profesor związany z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. Zaczniemy więc może od przypomnienia tego okresu. Jak Pan wspomina czas studiów?

Bardzo dziękuję za to pytanie. Faktycznie w roku ubiegłym minęło 50 lat moich związków z Uniwersytetem. Zaczynałem tu studia 1 października 1973 r. Mogę zatem powiedzieć, że w jakimś sensie jestem świadkiem historii naszej Uczelni. Komuś może się wydawać, że te osiem dekad to nie tak dużo, ale trzeba pamiętać, że jesteśmy jednym z najstarszych uniwersytetów w Polsce.

Miałem to szczęście, że gdy zaczynałem swoją przygodę z UMCS, to żyło jeszcze wiele osób, które pamiętały ten pierwszy, pionierski okres: nie tylko słynne posiedzenie senatu „na beczkach”, ale także codziennej walki o to, aby w Lublinie powstała uczelnia, która będzie otwarta na młodzież pochodzącą – powiedzmy sobie wprost – z nizin społecznych. W 2002 r. świętowaliśmy wręczenie stutysięcznego dyplomu ukończenia studiów w naszej Uczelni i te 100 tys. absolwentów to ogromna armia ludzi, którzy zbudowali nasze miasto, region, włożyli wiele wysiłku w tworzenie nowoczesnej Polski.

Teraz, ponad 20 lat później, mamy już 267 tys. absolwentów.

I to pokazuje, jak ważny i dynamiczny był ten ostatni okres. Gdy zaczynałem studia, to była era rektora Wiesława Skrzydły, który w latach 1972–1981 kierował UMCS. To właśnie on wręczył mi indeks, następnie dyplom ukończenia studiów, a wreszcie zatrudnił w Instytucie Historii w 1976 r. Studiowałem krótko, bo trzy lata, równoległe dwa kierunki: historię i filozofię. Ale miałem okazję uczyć się u prawdziwych mistrzów. Profesorowie wówczas pozostawali w dość bliskich, bezpośrednich kontaktach ze swoimi studentami, których nie było tak wielu jak dzisiaj. W latach 70. na Uczelni studiowało około 7,5 tys. osób. Potem, podczas boomu demograficznego lat 90. i początku tego wieku, liczba studentów na Uniwersytecie przekroczyła 30 tys.

Jedną z takich niezwykle ważnych dla mnie postaci był prof. Adam Kersten, wybitny historyk, znawca dziejów Polski XVII w., związany z Towarzystwem Kursów Naukowych, Uniwersytetem Latającym, wtedy czołowy polski opozycjonista. Nas, studentów, zapalił nie tylko do zgłębiania historii, ale także do działalności społecznej.

Gdy studiowałem filozofię, poznałem też bliżej prof. Zdzisława Cackowskiego, późniejszego rektora. Był bardzo silną osobowością, charyzmatycznym wykładowcą i świetnym mówcą. Każda prowadzona przez niego inauguracja roku akademickiego była spektakularnym wydarzeniem – świetnie się go słuchało

i oglądało, bo odgrywał swoją rolę jak bardzo dobry aktor. To były niezwykle spektakle.

W czasach studenckich chodziliśmy często także na wykłady prowadzone na innych kierunkach. Lubiłem słuchać zwłaszcza prof. Grzegorza Seidlera, który miał swój niepowtarzalny styl – podczas wykładów wymachiwał parasolem i „kłócił się” z wybitnymi postaciami, twórcami doktryn polityczno-prawnych z XVII–XVIII w., tak jakby to oni, a nie my, byli uczestnikami tej intelektualnej debaty.

Chodziliśmy słuchać prof. Andrzeja Burdy, rektora UMCS w latach 1955–1957, który wygłaszał świetne wykłady z prawa państwowego. Równie interesujące, tym razem na biologii, były wykłady prof. Adama Paszewskiego, rektora Uniwersytetu w latach 1957–1959 i prawdziwego człowieka renesansu – każdy wykład zaczynał od Arystotelesa, którego cytował po grecku, a po jego zakończeniu przechodził w bezpośrednią pogawędkę ze studentami, propagując zdrowy styl życia: sam uprawiał wiele dyscyplin sportu, pływał, jeździł na nartach i grał w tenisa do późnej starości.

A jak w tamtych czasach młodzież się bawiła? Bo doskonale wiemy, że studia to nie tylko nauka...

Za moich lat studenckich najwięcej działo się w Chatce Żaka. Istniały tam przede wszystkim świetne teatry. Trwała pamięć o Andrzeju Rozhinie, który prowadził teatr Gong-2, funkcjonowały Grupa Chwilowa i Provisorium, niezwykle aktywny był Henryk Kowalczyk – założyciel teatru Scena 6, w dodatku mój kolega z roku. W Chatce Żaka odbywały się również fantastyczne spotkania z filmem, a to za sprawą Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Bariera”. To właśnie wtedy połąknałem bakcyła kina dzięki Piotrowi Kotowskiemu, który do odnowionej Chatki powrócił ze swoimi unikatowymi zbiorami. Organizowano tam też świetne wykłady, gdy narodził się fenomen Solidarności. Na przykład prof. Kersten wygłaszał cykl wykładów pt. *Historia Polski dla Polaków XXI wieku*, których słuchało po 1000–1200 osób, w tym robotnicy, pracownicy naukowci, mieszkańcy miasta. Były ponadto spotkania z ludźmi kultury, bardzo ważnymi dla nas, którzy mówili, jak odnaleźć się w okresie przełomu solidarnościowego. Ja tutaj nawet strajkowałem jako młody pracownik tuż przed stanem wojennym, towarzysząc naszym studentom i prof. Kerstenowi.

Fot. Bartosz Proll

Myślę, że moje pokolenie wiele zawdzięcza Uniwersytetowi, ponieważ ta instytucja – moim zdaniem najlepszy wynalazek kultury europejskiej – w pewien sposób nas formatowała. Dzięki Uniwersytetowi mogliśmy się rozwijać. Chciałbym, żeby nasi studenci mieli świadomość, że zaciągamy pewien dług wobec Uczelni, zobowiązanie, które kiedyś trzeba będzie spłacić. Najlepiej pracą na jej rzecz. Musimy bowiem pamiętać, że partycypacyjny model zarządzania Uniwersytetem polega w istocie na tym, że wszyscy za niego odpowiadamy.

Wspominaliśmy okres, gdy Pan Profesor studiował. Przejdźmy teraz do czasów, gdy rozpoczął Pan pracę w Instytucie Historii.

Doktorat obroniłem w czerwcu 1980 r. na Uniwersytecie Poznańskim, bo tam działali badacze, którzy zajmowali się tym, co najbardziej mnie interesowało. Określani

Uroczystość zamknięcia Kongresu Rektorów Uniwersyte-
tów Europejskich „Higher Education for United Europe”
w Filharmonii Lubelskiej
(30 kwietnia 2004 r.) ➔

Fot. Stefan Cackan

byli mianem „poznańskiej szkoły metodologicznej”. Pojechałem tam na rok i gdy się obroniłem, nadszedł Lubelski Lipiec. Wówczas pracowałem na Uniwersytecie, a jednocześnie byłem mocno zaangażowany w działalność NSZZ „Solidarność”. Wraz z moimi przyjaciółmi z UMCS, Zbigniewem Hołdą i Lesławem Pagą, stworzyliśmy przy Zarządzie Regionu pierwszy w Polsce Ośrodek Badań Społecznych. W tym samym czasie urodził mi się syn, więc doszły mi dodatkowe obowiązki domowe, które musiałem pogodzić z działalnością na Uczelni i w Solidarności, co nie było proste. Wkrótce wprowadzono stan wojenny, więc do prawdziwej nauki powróciłem dopiero w 1983 r. Habilitowałem się dość szybko, bo w 1986 r. Wówczas zyskałem pewną niezależność naukową i od 1 października 1987 r. zacząłem kierować Zakładem Metodologii Historii. Wtedy też skupiłem się przede wszystkim na działalności badawczej i naukowym rozwoju moich studentów, a nie na działalności organizacyjnej na rzecz Uniwersytetu. To się zmieniło w momencie, gdy ówczesny rektor prof. Cackowski zaproponował mi współpracę przy projekcie o nazwie „Uniwersytet Narodów Europy”. Był to rok 1989. Prof. Cackowski miał wielkie ambicje wyrwania UMCS z „przekleństwa prowincjonalizmu”, czyli z myślenia o naszej Uczelni tylko w kategoriach regionalnych. Rok wcześniej podpisał Kartę Bolońską, która ukształtowała europejski system uniwersytetów. To symboliczna scena – dokument podpisywał człowiek będący „dzieckiem PKWN”, zawdzięczał mu nie tylko możliwość zdobycia wykształcenia (pochodził z rodziny robotników rolnych), ale partyjna droga zaprowadziła go także na urząd rektora UMCS.

Jednym z bardzo ważnych etapów w Pana karierze zawodowej było pełnienie funkcji prorektora do spraw ogólnych. Z pewnością był to czas wielu sukcesów, ale jestem przekonana, że także wyzwań. Proszę opowiedzieć, jak wówczas kształtował się Uniwersytet i jaka była wizja rektora prof. Mariana Harasimiuka związana z jego rozwojem i funkcjonowaniem.

Wizja ta polegała na zerwaniu z prowincjonalizmem, do czego dążyli również jego poprzednicy, prof. Seidler (twórca dzielnicy akademickiej – „lubelskiego Oxfordu”, jak mawiał) i prof. Cackowski, a także budowaniu uniwersytetu, który będzie szanowany w Polsce i rozpoznawalny w Europie. Rektor Harasimiuk wzorował się na brytyjskim Uniwersytecie Warwick, który w ciągu dekady dostał się do pierwszej setki najlepszych europejskich uniwersytetów, i na amerykańskiej koncepcji uniwersytetu stanowego.

Był to okres wielkiego wyżu demograficznego. Stworzyliśmy wówczas koncepcję otoczenia Uniwersytetu siecią kolegiów licencjackich, które miały dawać młodym ludziom szansę studiów w ich miejscu zamieszkania, i one w rzeczywistości powstały – pierwsze w Białej Podlaskiej, potem pięć kolejnych, w tym unikatowe Kolegium Sztuk Pięknych w Kazimierzu Dolnym. Mielśmy cały czas filię w Rzeszowie, która później dała podwaliny do powstania Uniwersytetu Rzeszowskiego. Założyliśmy także Kolegium Licencjackie w Radomiu, które stało się następnie częścią tamtejszego Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego. Równolegle stworzyliśmy Konfederację Szkół Wyższych UMCS (2001), do której należało finalnie w 2005 r. 11 uczelni społecznych i prywatnych. Przyznawaliśmy akredytacje

kierunkom prowadzonym przez uczelnie należące do Konfederacji, w związku z tym ich absolwenci mogli kontynuować kształcenie na UMCS, a nasza kadra wykładać na tych uniwersytetach. Od 2001 r. działało także powołane z naszej inicjatywy Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Łącznie z filią, kolegiami i uczelniami skonfederowanymi dawało nam to wpływ na kształcenie 87 tys. studentów w Polsce. Nie było drugiej takiej instytucji, a rektor Harasimiuk został w 2002 r. przewodniczącym Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, co było wyrazem uznania dla jego i UMCS niezwykłych osiągnięć.

Przenieśmy się jeszcze na chwilę do 2004 r., kiedy to odbył się Kongres Rektorów Uniwersytetów Europejskich m.in. z okazji wejścia Polski do Unii Europejskiej. Zaczę od tego, że nasz Uniwersytet bardzo zaangażował się w przygotowanie referendum w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Polski do UE. Na Uczelni z inicjatywy rektora Harasimiuka powstało Stowarzyszenie „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”, które zrzeszało kilkuset lublinian i przedstawicieli regionu po to, żeby aktywizować działania na rzecz przekonania ludzi do wyrażenia zgody w referendum. Pełnomocnikiem rządu Leszka Millera do spraw referendum był wówczas Lech Nikolski, absolwent historii UMCS, któremu daliśmy wsparcie. To znaczy cała ekipa rektorska uczest-

niczyła przynajmniej w 200 spotkaniach w gminach na Lubelszczyźnie, gdzie przekonywaliśmy lokalnych mieszkańców do zagłosowania za wejściem Polski do UE.

Jeździliśmy też na coroczne konferencje European University Association (EUA) – najważniejszego stowarzyszenia zrzeszającego uniwersytety europejskie, ponieważ chcieliśmy uczyć się dobrych praktyk w zakresie zarządzania uniwersytetami od najlepszych. Równolegle wpadliśmy na pomysł, żeby połączyć jubileusz 60-lecia UMCS z wejściem Polski do UE i zaprosić do Lublina rektorów zrzeszonych w EUA. Pomysł wydawał się nieco szalony – zwykle takie zjazdy przygotowuje się z perspektywą trzyletnią, więc wszyscy mówili, że to, co chcemy zrobić, jest niemożliwe. Nam jednak dzięki determinacji rektora Harasimiuka się to udało i na Kongres „Higher Education for United Europe” przyjechało do Lublina 302 rektorów z 27 państw i podpisało Deklarację Lubelską.

Myślę, że stało się tak dlatego, że mieliśmy za sobą kilka udanych przedsięwzięć na skalę międzynarodową, choćby stworzenie Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, o którym już wspominałem. W 2001 r. miała miejsce pierwsza inauguracja roku akademickiego w Kolegium z udziałem prezydentów Ukrainy i Polski oraz 100 doktorantów z sześciu krajów (większość oczywiście z Ukrainy). Miałem zaszczyt być przewodniczącym konwentu Kolegium i od-

← Konferencja prasowa inaugurująca pierwszy Lubelski Festiwal Nauki (2001 r.)

Symboliczne wejście Lublina do UE – prezydent miasta Andrzej Pruszkowski, minister Jolanta Szymań-Deresz oraz prof. Jan Pomorski uderzają w dzwon „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej” (30 kwietnia 2004 r.) ➔

Fot. Maciej Przysucha

powiadałem za jego tworzenie i funkcjonowanie do 2006 r. Łącznie przez Kolegium „przewinęło się” 457 doktorantów, z których 172 obroniło doktoraty. Niestety potem zabrano UMCS rządowe dofinansowanie, a jednostka przeszła pod opiekę KUL, po czym ją zamknięto. Zabrakło pomysłowości i zaradności, czyli cech, którymi charakteryzował się rektor Harasimiuk. Gdy myślę o jego marzeniach, o umiędzynarodowieniu naszego Uniwersytetu, to spełniają się one właśnie teraz, za czasów rektora prof. Radosława Dobrowolskiego. W 2022 r. UMCS został członkiem Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA, co otwiera przed naszą Uczelnią zupełnie nowe możliwości. Jestem pewien, że członkostwo w tej organizacji zapisze kolejną wspaniałą kartę w dziejach UMCS.

Koordynował Pan działania związane z obchodami 60-lecia Uniwersytetu. W tym roku rozpoczęliśmy obchody jubileuszu 80-lecia Uczelni. Panie Profesorze, co czeka nas w roku jubileuszowym?

Przed wszystkim bardzo się cieszę, że mogę aktywnie uczestniczyć w jubileuszu i jestem wdzięczny rektorowi prof. Dobrowolskiemu za to, że wybrał mnie na przewodniczącego Komitetu ds. Obchodów 80-lecia UMCS.

Zacznę od tego, że gdyby nie uniwersytety, to Lublin nie byłby tym samym miastem, którym jest dzisiaj. Za prezydentury Krzysztofa Żuka współtworzyłem obie strategie rozwoju miasta. W *Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020* pełniłem funkcję konsultanta tematycznego, zaś w *Strategii Lublin 2030* byłem liderem Tematycznej Grupy Roboczej „Akademickość”. Wspominam o tym teraz nie bez przyczyny. Od lat stawiamy

bowiem na akademickość Lublina. Uniwersytet chce podtrzymywać współpracę z miastem i regionem, dlatego wiele z zaplanowanych jubileuszowych wydarzeń będzie adresowanych do mieszkańców Lublina i regionu, ale postaramy się też przekraczać te granice. Zaczęliśmy 19 stycznia od koncertu symfonicznego „The Spirit of Tango – Misa a Buenos Aires” w Filharmonii Lubelskiej. Kulminacja obchodów przypadnie na październik. Planowany jest wówczas zjazd absolwentów Uniwersytetu. Chcemy też zorganizować Międzynarodowy Kongres Marii Curie „Innowacja jest kobietą: nauka – biznes – edukacja”. W trakcie Kongresu odbywać się będą dyskusje panelowe z udziałem wybitnych zaproszonych gości. Kongresowi będzie towarzyszyło posiedzenie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP) i spotkanie rektorów Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA. Podczas jubileuszowych obchodów odbędzie się również uroczystość wręczenia doktoratu *honoris causa* UMCS prof. dr hab. Małgorzacie Witko z Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Przed nami bardzo dużo wydarzeń. Nie o wszystkich mogę mówić, bo program obchodów 80-lecia ciągle jest rozbudowywany. Dlatego proszę o trzymanie kciuków za ten wspaniały jubileusz naszej Alma Mater i serdecznie zapraszam wszystkich do wspólnego celebrowania święta Uniwersytetu.

Rozmawiała Aneta Adamska

Materiał pierwotnie ukazał się jako pierwszy odcinek cyklu podcastów „Słuchając historii” realizowanych przez zespół Centrum Prasowego UMCS.

Sukces na Międzynarodowej Warszawskiej Wystawie Wynalazków

Za nami 17. edycja Międzynarodowej Warszawskiej Wystawy Wynalazków (IWIS), jednego z największych w Polsce międzynarodowych wydarzeń promujących wynalazczość i innowacje. Wystawa, która odbyła się w dn. 12–14 grudnia, zgromadziła ponad 200 innowacyjnych pomysłów z 15 krajów świata, stanowiących przegląd osiągnięć technicznych częściowo już wykorzystywanych w praktyce, a w części wciąż oczekujących na wdrożenie.

Podczas wydarzenia Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS zaprezentowało dwa wynalazki. Oba rozwiązania zostały bardzo wysoko ocenione przez jury konkursu:

- złoty medal otrzymał wynalazek „Sposób otrzymywania biokatalizatorów z grzybów psychrofilnych” (patent nr 240995), którego twórcami są: prof. dr hab. Jan Fiedurek, dr hab. Mariusz Trytek, prof. UMCS i dr Mateusz Kutyla z Instytutu Nauk Biologicznych;

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

- srebrnym medalem został wyróżniony wynalazek „Sposób modyfikacji asfaltów drogowych” (patent nr 229418), którego twórcami są: prof. dr hab. Barbara Gawdzik i dr hab. Tadeusz Matynia, prof. UMCS z Instytutu Nauk Chemicznych.

11 stycznia z twórcami wynalazków spotkali się: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek oraz dyrektorka Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Anna Grzegorzczak, aby złożyć im gratulacje i życzyć dalszych sukcesów.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii

Naukowczyni z UMCS laureatką „lubelskiego Nobla”

Dr hab. Marzena Świątek z Wydziału Prawa i Administracji została laureatką Lubelskiej Nagrody Naukowej im. prof. Edmunda Prosta. Kapi tuła uhonorowała badaczkę za książkę pt. *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*.

Podczas uroczystości, która odbyła się 4 stycznia w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, prezes LTN prof. dr hab. inż. Andrzej Wac-Włodarczyk podkreślał walory nagrodzonej publikacji:

„To nowatorska, prekursorska praca, w której Autorka porusza w sposób odważny i metodyczny niesamowicie istotne kwestie autonomii uczelni w kontekstach: prawno-organizacyjnym, organizacji nauki, badań naukowych, edukacji i spraw kadrowych.

Podczas wydarzenia wręczono także odznaczenia honorowe Zasłużony dla Lubelskiego Środowiska Naukowego, które otrzymali prof. dr hab. Leszek Leszczyński – dyrektor Instytutu Nauk Prawnych oraz prof. dr hab. Lucyna Hołysz i dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, prof. UMCS związane z Wydziałem Chemii.

Lubelska Nagroda Naukowa przyznawana jest od 2000 r. za publikacje książkowe, monografie lub prace badawcze oraz za wynalazki i udoskonolenia techniczne. Od 2008 r. nosi imię zmarłego prezesa LTN prof. Edmunda Prosta. W Kapitułę zasiadają rektorzy lubelskich uczelni oraz prezes LTN.

Katarzyna Skątecka

Dr Mariusz Filipek pełnomocnikiem Ministra Rozwoju i Technologii ds. deregulacji i dialogu gospodarczego

31 stycznia dr Mariusz Filipek z Katedry Postępowania Administracyjnego został powołany na stanowisko pełnomocnika Ministra Rozwoju i Technologii ds. deregulacji i dialogu gospodarczego.

Do jego zadań należeć będzie m.in.:

- analizowanie oraz monitorowanie warunków podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej;
- przedstawianie propozycji działań, w tym legislacyjnych, związanych z prowadzeniem biznesu;

Sukces absolwenta Wydziału Ekonomicznego

29 stycznia Fundacja Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie ogłosiła wyniki 10. edycji konkursu na najlepsze prace licencjackie i magisterskie o nagrodę Prezesa Zarządu GPW. I miejsce w konkursie przyznano pracy magisterskiej absolwenta WE UMCS mgr. Wojciecha Listosia pt. *Efektywność bezpiecznych przystani w budowaniu długoterminowego portfela inwestycyjnego*, która została napisana pod kierunkiem dr. Jakuba Czerniaka, prof. UMCS.

Nagrody oraz symboliczne dyplomy zostały wręczone podczas uroczystej gali, w której wzięli udział: mgr Wojciech Listoś, dr Jakub Czerniak, prof. UMCS, a także przedstawiciele Kapituły, organizatorów oraz partnerów konkursu.

Archiwum prywatne

- przygotowywanie i przedstawianie opinii, analiz lub rekomendacji związanych z identyfikacją barier prawnych w rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawą jakości prawa w tym obszarze;
- podejmowanie dialogu gospodarczego z przedsiębiorcami.

Dorobek naukowy oraz zawodowy, a także otwartość dr. Filipka na kooperowanie z przedstawicielami wszystkich zainteresowanych środowisk pozwalają wyrazić nadzieję, że zaangażowanie w działania legislacyjne umożliwiające stabilny rozwój gospodarczy będą realne. Wierząc, że otwarty dialog jest kluczowy dla tworzenia środowiska sprzyjającego współpracy biznesu i nauki, życzymy sprawnego wypracowania szeregu dobrych i skutecznych rozwiązań.

Redakcja

Archiwum GPW w Warszawie

Celem konkursu jest pobudzenie zainteresowania studentów tematyką rynku kapitałowego, strukturą instytucji wspierających jego funkcjonowanie, a także notowanymi instrumentami finansowymi. Oceną przesłanych prac (w tym roku było ich aż 38) zajmują się Kapituła składająca się z 10 członków reprezentujących środowisko akademickie. Priorytetowo oceniane są aspekty merytoryczne ze szczególnym uwzględnieniem oryginalności, metody analizy zjawisk, zakresu badań oraz innowacyjności przedstawionych wniosków.

Agnieszka Gryglicka

Podsumowaliśmy udany rok lekkoatletów i pływaków

Po raz kolejny spotkaliśmy się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, aby podsumować największe osiągnięcia lekkoatletów i pływaków z AZS UMCS Lublin. Nagrodziliśmy najlepszych z nich i podziękowaliśmy za ciężką pracę trenerom oraz działaczom.

Spotkanie otworzył Rafał Walczyk, prezes AZS UMCS Lublin. W wydarzeniu oprócz sportowców, trenerów i działaczy wzięli udział partnerzy i sponsorzy klubu, bez których wsparcia te sukcesy nie byłyby możliwe. Tu szczególną rolę odegrały władze Lublina. Dzięki nim zawodnicy mogą dumnie reprezentować region w najważniejszych imprezach na świecie. Podziękowania złożyliśmy także na ręce władz województwa lubelskiego, przedstawicieli Zespołu Szkół Elektronicznych w Lublinie oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

„Takie spotkania skłaniają do refleksji nad tym, jak dużo wspólnie udaje się nam każdego roku osiągnąć. Kiedy dzisiaj dokonywaliśmy podsumowania i mówiliśmy, że Lublin jest jednym z najjaśniejszych czy nawet najjaśniejszym miastem na sportowej mapie Polski, to zdawaliśmy sobie sprawę, iż jest to efekt współpracy i pracy zespołowej

– stwierdziła Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, zastępca prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji.

Po podziękowaniach Michałowi Tarnowskiemu, dyrektorowi ZSE w Lublinie wręczono Medal Prezydenta Miasta Lublin. Następnie omówiono sukcesy, które przyniosły nam wiele radości w 2023 r. Były one m.in. udziałem pływaków.

„Dla mnie jako kierownika sekcji pływania najtrudniejszym zadaniem było policzenie wszystkich medali. Zdobyliśmy ich łącznie 117, także odnotowaliśmy wzrost o 17% względem poprzedniego sezonu. Ale nie zamierzamy się zatrzymywać

– powiedział Piotr Kasperek, trener pływaków AZS UMCS Lublin.

Lekkoatleci również mogli pochwalić się okazałym dorobkiem 34 medali, które zdobyli podczas imprez krajowych i międzynarodowych. Najważniejsze z nich wywalczone w Stambule podczas Halowych Mistrzostw

Fot. Ebus Studio

Europy, gdzie po brąz pobięły Sofia Ennaoui (1500 m) i Alicja Wrona-Kutrzepa (sztafeta 4 × 400 m).

„Być może sezon wynikowy był już za nami i ten pik przypadł na rok olimpijski 2021, kiedy przywieźliśmy sporo medali seniorskich. Rok 2023 także był owocny, bo mocno zaznaczyliśmy swoją obecność na Mistrzostwach Polski Młodzików. Z kolei podczas Mistrzostw Polski Seniorów wywalczyliśmy drugie miejsce w klasyfikacji medalowej. Tak więc sukcesy były i to nie takie małe

– podsumował Paweł Danielczuk, koordynator sekcji lekkoatletyki AZS UMCS Lublin.

Najważniejszą akademicką imprezą minionego roku była bez wątpienia Letnia Uniwersjada w Chengdu. Na podium stawali przedstawiciele obu sekcji. Największe pływackie sukcesy osiągnęła Adela Piskorska, która zdobyła złote medale w stylu grzbietowym zarówno na 100, jak i 200 m oraz należała do srebrnej sztafety 4 × 100 m stylem zmiennym. Spośród lekkoatletów nie sposób nie wspomnieć o triumfie Oskara Stachnika w rzucie dyskiem.

Przed nami rok olimpijski i z pewnością ogromne oczekiwania oraz wielkie nadzieje. Z ostatnich igrzysk nasi zawodnicy przywieźli trzy medale, więc przed nami trudne zadanie. Patrząc na rozwój sportu młodzieżowego i ciesząc się, w którą stronę idziemy. Zawodnicy na co dzień uczący się w ZSE w naszych Szkołach Mistrzostwa Sportowego już dziś odnoszą sukcesy na arenie międzynarodowej. To na pewno przełoży się na świetne występy w przyszłości w startach seniorskich

– wyjaśnił Rafał Walczyk, prezes AZS UMCS Lublin.

Do tej pory do udziału w Letnich Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu zakwalifikowały się: Adela Piskorska (200 m grzbietem), Laura Bernat (200 m grzbietem) i Angelika Mach (maraton).

Rafał Małys

Wydział Artystyczny

Wystawy

5 stycznia w Galerii im. Michała E. Andriollego w Nałęczowie odbył się wernisaż wystawy prac autorstwa dr. hab. Marcina Marona i Marii Koldryn pt. „Wizerunki natury”. Na wystawie zaprezentowano ponad 20 fotografii barwnych i ponad 20 prac wykonanych w technice pasteli. Obrazy te łączy chęć wizualnego zgłębiania materii świata naturalnego, tworzenia jego wizerunków oraz znaczeń metaforycznych. Są one wyrazem wieloznaczności towarzyszącej współczesnym ludziom w ich stosunku do zjawisk naturalnych.

11 stycznia w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki UMCS odbył się wernisaż wystawy Stefana Parucha pt. „Morfologie”. Artysta tak mówi o swoich pracach: „Moje obrazy powstają w zasadzie z niczego. Źródłem motywów jest podręcznik akademicki dla studentów geografii z lat 70. XX w. Zachwycam się ilustracjami, umownymi rysunkami gór, wysp, kontynentów, skomplikowanymi schematami form geologicznych”.

11 stycznia w A _ Galerii na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Siedlcach odbył się wernisaż wystawy pt. „Rzeka życia” autorstwa dr. hab. szt. Piotra Zieleniaka. „Rzeka życia” to fascynujący cykl rzeźb, rozpoczynający się od kamiennych ryb umieszczanych w rzekach i ich otoczeniu. Dzieła te przekształcają się w abstrakcyjne formy, stanowiące symboliczne wyrażenie wartości i refleksji. W miarę rozwoju cyklu artysta przenosi się poza granice konkretnego otoczenia, tworząc kameralne rozwiązania oscylujące pomiędzy abstrakcją geometryczną a organiczną.

19 stycznia w Galerii KONT przy ul. Zana 11 odbył się wernisaż prac studentki Marty Pylypko pt. „Maski”. Marta Pylypko jest studentką III roku edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych. To jej pierwsza wystawa indywidualna. Tytułowe „maski” są treścią obrazów, które prezentują motywy jej wewnętrznych konfliktów ukazujących codzienne zmagania nad opanowaniem własnych emocji.

19 stycznia odbył się wernisaż wystawy „Dotyk Sztuki / Touch of Art” w Galerii Bielskiej BWA. Kuratorami projektu byli dr szt. Anna Beata Barańska oraz dr szt. Radosław Skóra. Projekt „Dotyk Sztuki / Touch of Art” ma w swoim założeniu przybliżyć dostęp do kultury osobom niewidomym, o ograniczonej percepcji wzrokowej i z niepełnosprawnościami wzroku oraz poszerzyć percepcję odbiorców widzących. Zwiedzanie tego typu ekspozycji ze względu na jej multisensoryczny charakter to świetna okazja, aby zanurzyć się w świecie sztuki współczesnej, odkryć ją, poczuć, posłuchać, a nawet posmakować. Dla pełniejszego odbioru prac do eksponatów dołączono audiodeskrypcję, która ma za zadanie przekazać drogą słuchową werbalny opis treści wizualnych osobom niewidomym i słabowidzącym.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Wydarzenia

31 stycznia odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Naukowe 60 minut”. Jest to inicjatywa wykładów online z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami, stworzona przez Instytut Nauk Biologicznych. Gościem była prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska z Katedry Wirusologii i Immunologii. Wygłosiła wykład pt. *Ocena potencjalnych właściwości prozapalnych i proalergizujących fitopatogennych grzybów mikroskopijnych*.

Wydział Ekonomiczny

Awanse naukowe

Czworo pracowników Wydziału Ekonomicznego: dr hab. Ilona Lipowska (Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości), dr hab. Mariusz Kicia, dr hab. Anna Korzeniowska, dr hab. Paweł Pasierbiak (Instytut Ekonomii i Finansów) decyzją Senatu UMCS uzyskało awans na stanowisko profesora Uczelni.

Doktoraty

12 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Natalii Buczyńskiej-Pizoń pt. *Wartości i postawy konsumentów a decyzje zakupu żywności ekologicznej*. Promotor: dr hab. Radosław Mącik, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Olga Smalej-Kołodziej. Recenzenci: dr hab. inż. Anetta Barska, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), dr hab. Paweł Bryła, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki) i dr hab. Renata Nestorowicz, prof. UEP (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu). Rada Naukowa Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości na posiedzeniu 18 stycznia przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr Natalii Buczyńskiej-Pizoń w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Sukcesy

11 stycznia w murach I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica odbyła się inauguracja I Młodzieżowego Forum Ekonomicznego. Do wzięcia udziału w Forum jako prelegenci zaproszeni zostali: dr Mirosław Łoboda, prof. UMCS – emerytowany pracownik Wydziału Ekonomicznego, dr Ilona Skibińska-Fabrowska z Katedry Ubezpieczeń i Inwestycji, pełniąca również funkcję dyrektora Oddziału Okręgowego NBP oraz dr hab. Tomasz Białowół z Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej. Podczas wydarzenia dr. hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS, dziekan WE otrzymał tytuł Osobowości w dziedzinie ekonomii.

Konferencje

11 stycznia odbyło się Instytutowe Seminarium Naukowe, zorganizowane przez pracowników Katedry Bankowości i Rynków Finansowych. Prelegentami byli: dr hab. Robert Zajkowski, prof. UMCS, dr Ada Domańska oraz dr Beata Żukowska, którzy przedstawili efekty realizowanego projektu badawczego pn. „Zrównoważony rozwój przedsiębiorstw rodzinnych – rekomendowane kierunki i sposoby oddziaływania” (w pracach brała udział także mgr Agnieszka Gryglicka). Podczas wystąpienia omówiona została specyfika i istota firm rodzinnych jako odrębnego obszaru w światowych badaniach nad przedsiębiorczością. Zaprezentowano również wstępne wyniki badań z zakresu diagnozy stanu zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce.

19 stycznia odbyło się seminarium naukowe dotyczące prezentacji monografii pt. *Modeling Economic Growth in Contemporary Poland* pod redakcją dr hab. Elżbiety Bukalskiej, prof. UMCS, dr. hab. Tomasza Kijka, prof. UMCS oraz prof. Bruna S. Sergiego (Harvard University). Spotkanie zorganizowane zostało przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie we współpracy z Wydziałem Ekonomicznym UMCS oraz Wydziałem Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin. Poza prezentacją monografii przez pracowników WE odbyły się także wykłady: prof. dr. hab. Mariusza Próchniaka (*Analiza wzrostu gospodarczego i polityki pieniężnej Polski oraz pozostałych wybranych krajów Europy Środkowo-Wschodniej z wykorzystaniem metody Dynamic Time Warping*); dr. hab. Artura Paździora, prof. PL (*Odporność gospodarcza w obliczu Covid-19 i wojny na Ukrainie: kluczowe wnioski z sytuacji polskiej gospodarki*); dr. hab. Pawła Pasierbika, prof. UMCS (*Ewolucja udziału Polski w globalnych łańcuchach wartości od połowy lat 90. XX wieku*) oraz dr. Mariusza Sagana (*Ekosystem wspierania przedsiębiorczości w Polsce – ograniczenia i wyzwania*).

25 stycznia odbyło się seminarium naukowe pt. „Path to the German Capital Market and Staying on It”. Prelegentem był dr Walter Andert (Niemcy) – prawnik, specjalista z zakresu rynku kapitałowego. Podczas seminarium poruszone zostały kwestie dotyczące aspektów prawnych funkcjonowania regulowanego niemieckiego rynku akcji. Prelegent szczegółowo opisał specyfikę funkcjonowania niemieckiego rynku giełdowego, podkreślając istotę poszczególnych jego segmentów (m.in. rynków regulowanych, otwartych oraz elektronicznych systemów transakcyjnych). Skoncentrował się na charakterystyce Giełdy Papierów Wartościowych we Frankfurcie, zwracając przy tym szczególną uwagę na przełomowe momenty jej rozwoju. Główna część prezentacji była poświęcona przybliżeniu procedur związanych z dopuszczeniem spółki do obrotu na regulowanym niemieckim rynku akcji. Seminarium odbyło się w ramach cyklicznej serii spotkań organizowanych przez Instytut Ekonomii i Finansów.

Wydarzenia

Od października 2023 r. do stycznia 2024 r. studenci III roku kierunku zarządzanie brali udział w zajęciach pn.

„Doradztwo biznesowe w praktyce”. Zajęcia te, prowadzone przez dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS, skupiały się na realizacji projektu doradczego dla GSPE (Global Support for Performance Europe) – lubelskiego centrum usług wspólnych firmy Orange. Głównym celem projektu było opracowanie planu promocji GSPE jako przyszłego pracodawcy. Wyłonienie najlepszego projektu odbyło się 17 stycznia. W wyniku głosowania, w którym brali udział pracownicy Orange oraz sami studenci, zwyciężył zespół w składzie: Nikola Brzyńska, Klaudia Kozłowicz, Wiktor Misiura i Julia Watras.

18 grudnia odbyło się spotkanie podsumowujące program „Mentoring dla studentek”. W wydarzeniu uczestniczyli dziekan WE dr hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS, mentor Zbigniew Komsta – dyrektor Zobowiązań i Rozliczeń Orange Lublin, koordynator programu mgr Magdalena Panasiuk-Kwiatkiewicz oraz studentki WE, uczestniczki programu. Kwestiami poruszonymi podczas spotkania były osiągnięcia studentek i znaczenie relacji, jakie udało się zbudować między mentorem a mentees. Wydarzenie stanowiło doskonałą okazję do refleksji nad osiągnięciami, wymiany doświadczeń i tworzenia społeczności akademicko-biznesowej. Program ten nie tylko dostarczył cennych wskazówek, ale również umocnił więzi między studentkami a przedstawicielami świata biznesu.

23 grudnia odbyło się kolejne otwarte spotkanie Klubu Młodego Księgowego i Finansisty, które zostało zorganizowane we współpracy z Wydziałem Ekonomicznym. Uczestnicy wysłuchali wykładu doradcy podatkowego Bożeny Nowickiej pt. *Samochód osobowy w działalności gospodarczej a podatek dochodowy*.

12 stycznia odbył się etap okręgowy XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Uroczystego otwarcia konkursu dokonał dziekan WE dr hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS. Następnie głos zabrał dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS, który występował na otwarciu jako przewodniczący Komitetu Organizacyjnego oraz prezes lubelskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. W sposób szczególny podziękowano również prof. dr hab. Elżbiecie Skrzypek, związanej z Olimpiadą od początku jej istnienia. Zawody okręgowe miały charakter pisemny i składały się z trzech części: jed-

nego pytania o charakterze ogólnym, zadania z analizy finansowej oraz 30 pytań testowych (każde z jedną prawidłową odpowiedzią).

Wydział
Filologiczny

Habilitacje

17 stycznia Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie językoznawstwo dr. Krzysztofowi Kotule. Osiągnięcie naukowe: rozprawa habilitacyjna pt. *Gra komputerowa na lekcji języka obcego. Procesy interakcyjne w zgamifikowanej klasie języka francuskiego* (Wydawnictwo UMCS, Lublin 2022). Przewodnicząca Komisji Habilitacyjnej: prof. dr hab. Teresa Tomaszewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), sekretarz: dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS, członek: dr hab. Magdalena Sowa, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Natalia Paprocka (Uniwersytet Wrocławski), dr hab. Elżbieta Gajewska (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), prof. dr hab. Halina Widła (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

Doktoraty

13 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Pauliny Mistal pt. *Interakcja językowa z osobami ze spektrum autyzmu za pomocą technologii komunikacji zdalnej*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. Tomasza Woźniaka, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Irena Jaros (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Stanisław Milewski, prof. UG (Uniwersytet Gdański) i dr hab. Jacek Warchał (Uniwersytet Śląski). Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa na posiedzeniu 17 stycznia nadała mgr Paulinie Mistal stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Wydarzenia

18 stycznia odbyło się spotkanie z prof. dr hab. Moniką Adamczyk-Garbowską z Katedry Lingwistyki Stosowa-

nej, zorganizowane przez studentów polsko-niemieckich studiów kulturowych i translatorskich oraz Warsztaty Kultury w Lublinie. Prof. Adamczyk-Garbowska jest wybitną anglistką oraz tłumaczką z języka angielskiego i jidysz, zajmującą się literaturą anglojęzyczną i żydowską. Tematami przewodnimi rozmowy były praca i pasja tłumacza oraz twórczość Isaaca Bashevisa Singera.

Studenci z Koła Naukowego Romanistów „Romaniacy” wraz z dr hab. Martą Sobieszewską, prof. UMCS z Katedry Romanistyki 18 stycznia zorganizowali wieczór astronomiczny pn. „Francuscy humaniści i ich odkrycia astronomiczne”, podczas którego zaprezentowali sylwetki i dokonania m.in. Very Rubin, Camille’a Flammariona i Jeana-Claude’a Merlina. Gośćmi wieczoru byli członkowie lubelskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii.

19 stycznia dr hab. Joanna Pędzisz, prof. UMCS z Katedry Lingwistyki Stosowanej poprowadziła warsztaty z tworzenia tekstów minimalnych dla uczniów IV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie i II Liceum Ogólnokształcącego im. Cypriana Kamila Norwida w Krasnymstawie.

19 stycznia odbyły się połączone wykłady dla uczniów VI Liceum Ogólnokształcącego im. Hugona Kołłątaja i XXX Liceum Ogólnokształcącego im. ks. Jana Twardowskiego w Lublinie. O obcym akcencie mówiła dr Agnieszka Bryła-Cruz, o perswazji językowej dr hab. Piotr Krzyżanowski, prof. UMCS, a o słowiańskiej fantastyce dr Artur Sadecki.

Wydział Filozofii i Socjologii

Wydarzenia

20 grudnia w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych. Dyplomy odebrali: dr inż. Agnieszka Walczak-Skałicka, dr Mateusz Cichocki, dr Marlena Stradomska, dr Patrycja Zalewska-Blechar, dr Monika Bergiel-Klon (otrzymała również

dypłom uznania za wyróżnioną rozprawę doktorską), dr Łukasz Blechar oraz dr Paulina Zarębska.

27 stycznia odbył się etap ustny eliminacji okręgowych XXXVI Olimpiady Filozoficznej. Polegał on na odpowiedzi przed komisją egzaminacyjną na trzy pytania wylosowane z zestawu opracowanego przez Komitet Główny Olimpiady. Wzięło w nim udział sześciu uczniów, z czego pięciu, którzy uzyskali odpowiednio wysoką liczbę punktów, zakwalifikowało się do etapu centralnego. Są to: Nina Teperek (Międzynarodowe Liceum Ogólnokształcące Paderewski w Lublinie), Jakub Harftil (III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie) oraz Aleksander Gryma, Bolesław K. Głowczyk i Antoni Wierchoń (I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie).

Olimpiada Filozoficzna organizowana jest przez Polskie Towarzystwo Filozoficzne. Fundatorem nagród rzeczowych był UMCS. Eliminacje okręgowe przeprowadził komitet w składzie: dr hab. Andrzej Łukasik, prof. UMCS – przewodniczący, dr hab. Marcin Trybulec (UMCS) – zastępca przewodniczącego, dr Jakub Dadlez (UMCS) – sekretarz, dr hab. Mariola Kuszyk-Bytniewska (UMCS), dr Piotr Lipski (KUL).

Wydział Historii i Archeologii

Sukcesy

18 grudnia w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu odbyło się ogłoszenie wyników VI edycji ogólnopolskiego Konkursu im. Ryszarda Mienickiego na Najlepszą Pracę Dyplomową z Zakresu Archiwistyki i Zarządzania Dokumentacją. Wyróżnienia otrzymało dwoje absolwentów kierunku archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zasobami informacyjnymi: Karolina Ochmerak za pracę magisterską pt. *Informatyzacja polskiego sądownictwa w latach 2006–2022 i jej wpływ na zarządzanie dokumentacją*, napisaną pod kierunkiem dr. hab. Marka Konstankiewicza, prof. UMCS z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, oraz Mateusz Jeleń za pracę licencjacką pt. *Refor-*

ma uwłaszczeniowa z 1864 r. w dobrach Chodel-Ratozyn i Radlin w świetle zasobu Archiwum Państwowego w Lublinie, powstała na seminarium dr. hab. Mariusza Korzeniowskiego, prof. UMCS z Katedry Historii XVI–XIX w. i Europy Wschodniej.

Wydarzenia

18 stycznia gościem seminarium z dziejów nauk humanistycznych i społecznych w Instytucie Historii Nauki PAN był dr hab. Mirosław Szumiło, prof. UMCS. Przedmiotem dyskusji stała się jego książka *Gierek. Droga do władzy*. Seminarium odbyło się w formie hybrydowej.

23 stycznia Koło Naukowe Studentów Krajoznawców zorganizowało spotkanie z Magdaleną Ciesielską, studentką kierunku studia śródziemnomorskie – podróże historyczne oraz aktywną członkinią Koła, która opowiedziała o tym, co kryją w sobie Baleary.

Dr hab. Olga Bilobrovets z Katedry Historii Ukrainy w Uniwersytecie Państwowym im. Iwana Franki w Żytomierzu 24 stycznia wygłosiła wykład pt. *Metody i środki oddziaływania ideologicznego bolszewików w czasie wojen z Ukrainą i Polską w latach 1917–1920*. Dr hab. O. Bilobrovets w 2006 r. obroniła pracę doktorską pt. *Ruch społeczno-polityczny Polaków prawobrzeżnej Ukrainy w latach 1863–1914*, a w 2020 r. rozprawę habilitacyjną pt. *Polacy na Ukrainie: aspekty społeczno-polityczne i kulturowe (1914–1918)*. Obecnie jest stażystką w Instytucie Historii UMCS, a jej opiekunem jest dr hab. Roman Wysocki, prof. Uczelni.

W ostatnich dniach stycznia pracownicy naukowcy Wydziału odwiedzili uczniów szkół partnerskich UMCS. Dr hab. Paweł Madejski z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej poprowadził wykład pt. *Miejsca i rola łaciny w kulturze Europy i świata* w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Puławach. Z kolei dr hab. Małgorzata Kołacz-Chmiel z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej oraz dr hab. Mariusz Mazur, prof. UMCS z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii odwiedzili uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Jarosławiu. Odbył się wówczas wykład pt. *Plakat totalitarny jako opowieść o syste-*

mach totalitarnych oraz przeprowadzono warsztaty pn. „Edytorstwa źródeł historycznych/treści i formularza dokumentu”.

Publikacje

Praca prof. dr. hab. Jana Pomorskiego pt. *Wobec Rosji i wojny na Ukrainie. Badanie opinii publicznej w 12 państwach Trójmorza (wyniki zbiorcze dla poszczególnych krajów)*, która ukazała się pod koniec ubiegłego roku, otworzyła serię „Raporty Instytutu Europy Środkowej” (1, 2023). Gotowe są już kolejne zeszyty periodyku, numery: 2, 3 i 4, które dotyczą aktualnych i ważnych kwestii, zwłaszcza dla naszej części Europy. Współautorem każdego z nich jest prof. Pomorski.

Ukazała się książka dr. hab. Andrzeja Przeglasińskiego, prof. UMCS pt. *Ocalić od zapomnienia. Studia z dziejów ziemian z Jastkowa i okolic w XIX i XX wieku*. Znalazły się w niej teksty, które na przestrzeni lat zostały opublikowane przez różne wydawnictwa. Zebrane w jednej książce stanowią spójną tematycznie całość. Każdy z tekstów został wzbogacony o dodatkowe informacje faktograficzne oraz materiał ilustracyjny.

Naukowcy w mediach

Prof. dr hab. Jan Pomorski był gościem pierwszego odcinka podcastu z cyklu „Słuchając historii”, który miał swoją premierę 28 stycznia na antenie Akademickiego Radia Centrum. Cykl ten powstaje z okazji jubileuszu 80-lecia naszego Uniwersytetu i tworzy go zespół Centrum Prasowego UMCS.

In memoriam

27 grudnia po długiej i ciężkiej chorobie zmarł dr Jan Słowiński.

Dr J. Słowiński urodził się w 1957 r. W 1981 r. ukończył na naszym Uniwersytecie studia historyczne i prawnicze. Potem został zatrudniony w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa UMCS. W 1990 r. obronił pracę doktorską pt. *Rozwój pisma łacińskiego w Polsce XVI–XVIII wieku. Studium paleograficzne*, napisaną pod kierunkiem prof. Józefa Szymańskiego, która została opublikowana w Lublinie w 1992 r. Należał do wąskiego w Polsce grona specjalistów z zakresu paleografii łacińskiej. Był autorem kilkunastu publikacji naukowych i popularnonaukowych.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Wydarzenia

11 stycznia wykład pt. *Kosmiczne potwory* wygłosił prof. dr hab. Marek Rogatko z Instytutu Fizyki. Była to kolejna prelekcja z cyklu pt. „Wszechświat znany i mniej znany”. Dotyczyła jednych z najbardziej energetycznych zjawisk we Wszechświecie – błysków promieniowania gamma i krótkich błysków radiowych. Przedstawione zostały teorie opisujące te zjawiska oraz dane obserwacyjne.

15 stycznia Wydział odwiedzili uczennice i uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Zamościu. Wysłuchali wykładu pt. *Co matematyka ma wspólnego ze sztuczną inteligencją?*, który wygłosił dr Piotr Kowalski. Następnie wykład o tej samej treści dr Kowalski wygłosił 24 stycznia dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie.

24 stycznia odbyło się spotkanie Lublin Java User Group, zorganizowane przez organizację non-profit LJUG i skierowane do entuzjastów programowania w języku Java oraz w technologiach pokrewnych.

25 stycznia odbył się wykład pt. *O elektronach w polu magnetycznym i kwantowaniu oporu – efekt Halla* z cyklu pn. „Eksperyment na Nobla”. Poprowadził go dr hab. Tomasz Kwapiński, prof. UMCS. Podczas wykładu przybliżona została postać Edwina Halla oraz kontekst odkrycia zjawiska, które znane jest obecnie jako efekt Halla. Ponadto przeprowadzony został ten przełomowy eksperyment, a prowadzący wyjaśnił, jak to zjawisko wpłynęło na rozwój nauki, szczególnie na odkrycie pod koniec XX w. kwantowych efektów Halla, za które przyznane zostały Nagrody Nobla w 1985 i 1998 r.

29 stycznia mgr inż. Katarzyna Filus z Instytutu Informatyki Teoretycznej i Stosowanej PAN w Gliwicach miała okazję przedstawić swoją pracę doktorską pt. *Wyjaśnianie i bezpieczeństwo systemów inteligentnych* w ramach seminarium zorganizowanego przez Instytut Informa-

tyki UMCS. Jej prezentacja skoncentrowała się na istotnych zagadnieniach związanych z bezpieczeństwem oraz możliwościami działania inteligentnych systemów.

Goście

W dn. 25–27 listopada oraz 13–17 grudnia dr Tomasz Masłowski (Politechnika Rzeszowska) odbył wizytę konsultacyjną w Katedrze Fizyki Teoretycznej. Wizyta związana była z projektem dr. hab. Nicholasa Sedlmayra OPUS 18 (nr 2019/35/B/ST3/03625) pt. „Quench Dynamics of Topological Materials: Dynamical Phase”.

Wyjazdy

W dn. 11–17 grudnia dr Anna Zdeb wzięła udział w wyjeździe konsultacyjnym do Commissariat à l'énergie atomique w Bruyères-le-Châtel (Francja).

Naukowcy w mediach

W styczniu dr hab. Bożena Jasińska, prof. UMCS była gościem programu pn. „Komunikator naukowy”, gdzie opowiedziała o dwóch technikach obrazowania: tomografii komputerowej oraz pozytonowej tomografii emisyjnej. Rozmowa dostępna jest w serwisie YouTube.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Wydarzenia

4 stycznia uczniowie szkół średnich z województwa lubelskiego i mazowieckiego uczestniczyli w etapie okręgowym XI Olimpiady Wiedzy o Turystyce. Zawody odbyły się w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie. Komitetowi Okręgowemu OWoT przewodniczyła dr hab. Ewa Skowronek, prof. UMCS, która w imieniu władz dziekańskich Wydziału przekazała uczestnikom konkursu upominki i zachęcała do podjęcia studiów na kierunku turystyka i rekreacja na naszej Uczelni.

W styczniu odbyły się trzy posiedzenia Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Pierwsze z nich miało wyjątkowy charakter, ponieważ było częścią cyklu „Przez świat. Spotkania z podróżą”, organizowanego przez ACKiM UMCS Chatka Żaka

i Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich w Lublinie. 11 stycznia o swojej wyprawie do Arabii Saudyjskiej opowiedział dr Grzegorz Gajek, wygłaszając prelekcję pt. *Tam, gdzie rodzi się Al Shamaal – pocztówka z Królestwa Saudów*. Z kolei 18 stycznia na WNoZiGP dr Dagmara Kociuba i prof. dr hab. Waldemar Kociuba opowiedzieli o swoich podróżach w czasie wykładu pt. *W 30 dni dookoła świata – »Cruising« jako sposób na życie*. Ostatnie w semestrze zimowym posiedzenie Towarzystwa odbyło się 25 stycznia i miało formę online. Prof. dr hab. Tadeusz Palmowski (UG) wygłosił wówczas odczyt pt. *Armenia – przyroda i zabytki*.

12 stycznia Wydział odwiedzili uczniowie ze szkoły partnerskiej UMCS – I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Kraśniku. Goście uczestniczyli w wykładach prowadzonych przez dr Jolantę Rodzoś, prof. UMCS, dziekan WNoZiGP i dr Joannę Szczęsną, a także zapoznali się z ofertą edukacyjną Wydziału.

24 stycznia studenci II roku II stopnia turystyki i rekreacji zorganizowali wycieczkę w staromiejskiej przestrzeni naszego miasta dla uczniów VI klasy Szkoły Podstawowej nr 3 im. Juliusza Słowackiego w Lublinie, która jest szkołą partnerską Wydziału. Studenci samodzielnie opracowali projekt wycieczki „Lublin w historiach, legendach i zagadkach” i przygotowali niezbędne materiały do jej przeprowadzenia: karty pracy dla uczniów, mapy, fotografie i inne potrzebne akcesoria. Realizacja projektu była elementem zajęć z przedmiotu organizacja turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży prowadzonego przez dr Joannę Szczęsną.

Naukowcy w mediach

Grupa ekspercka Light Pollution Think Tank wydała pierwszy dla Polski raport na temat zanieczyszczenia światłem. Jednym z autorów publikacji jest pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału dr Grzegorz Iwanicki. Obszerny materiał na temat raportu przygotowało Polskie Radio Lublin.

Dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej włączył się w aukcję na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i wystawił na licytację swój wykład z geografii, o czym poinformowało m.in. Polskie Radio 24.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

4 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Emilii Lipińskiej. Tytuł pracy: *Zapotrzebowanie na coaching a zasoby psychospołeczne pielęgniarek*. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko. Recenzenci: dr hab. n. o zdr. Beata Dobrowolska, prof. UMLub (Uniwersytet Medyczny w Lublinie) oraz dr hab. n. o zdr. Lidia Perenc, prof. UR (Uniwersytet Rzeszowski). Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 22 stycznia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Emilii Lipińskiej stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Sukcesy

Projekt pn. „Program przełamywania stereotypów na temat osób ze spektrum autyzmu” dr hab. Anny Prokopiak z Katedry Psychopedagogiki Specjalnej otrzymał dofinansowanie w ramach siódmego otwartego konkursu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pt. „Innowacje społeczne i technologiczne w procesie aktywizacji osób niepełnosprawnych”. Dr. hab. A. Prokopiak będzie pełnić funkcję kierownika merytorycznego, eksperta i wykonawcy projektu. Liderem jest Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw (EDS). Zadanie obejmuje badania nad różnymi aspektami funkcjonowania społecznego i kulturowego osób z autyzmem, percepcją i reprezentacją niepełnosprawności, opracowanie raportów z badań oraz przygotowanie programu z rekomendacjami do przeprowadzenia kampanii społecznej na rzecz redukcji stereotypów osób z autyzmem w społeczeństwie, w tym używania specyficznego języka. Projekt będzie realizowany w dn. 1 stycznia – 31 października 2024 r.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Profesury

11 grudnia dr hab. Paweł Nowak, prof. UMCS, na wniosek Rady Doskonałości Naukowej z 24 września

2023 r., postanowieniem prezydenta RP Andrzeja Dudy otrzymał tytuł naukowy profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji i mediach. Nadanie tego tytułu jest uhonorowaniem jego znaczącego dorobku naukowego w dziedzinie nauk o komunikacji i językoznawstwa oraz wieloletniej pracy dydaktycznej i szkoleniowej na Uczelni, a także w wymiarze sprawiedliwości i administracji publicznej.

Sukcesy

Dr Ewelina Kancik-Kołtun z Katedry Administracji Publicznej otrzymała środki w wysokości 60 tys. zł na realizację projektu badawczego pn. „Polsko-czeskie spojrzenie na problemy współczesnego bezpieczeństwa” w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP pt. „Forum Polsko-Czeskie na rzecz zbliżenia społeczeństw, pogłębionej współpracy i dobrego sąsiedztwa 2024”. Projekt ma na celu zainicjowanie serii nowych kontaktów służących rozwijaniu współpracy pomiędzy społeczeństwami Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej w obszarze bezpieczeństwa i przeciwdziałania dezinformacji w perspektywie długofalowej. W jego realizację będą zaangażowani naukowcy ze wszystkich instytutów funkcjonujących na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa oraz czeski partner – Metropolitní Univerzita Praha.

Instytut Nauk o Polityce i Administracji dołączył do prestiżowego grona członków Stowarzyszenia ds. Dyplomacji Naukowej Unii Europejskiej (ang. EU Science Diplomacy Alliance). Stowarzyszenie zostało założone przez konsorcjantów trzech projektów naukowych na temat dyplomacji naukowej, finansowanych w ramach programu ramowego Horyzont 2020. Obecnie sieć EU Science Diplomacy Alliance pełni rolę zaplecza eksperckiego dla instytucji Unii Europejskiej, ściśle współpracuje z Komisją Europejską w procesie tworzenia i wdrażania założeń dyplomacji naukowej UE.

Dr Monika Szkarłat z Katedry Administracji Publicznej została wybrana do Zespołu ds. priorytetów naukowych (Obszar tematyczny 4: Współpraca naukowa i dyplomacja naukowa) Międzynarodowej Konferencji Planowania Badań Arktycznych (ang. International Conference on Arctic Research Planning). Będzie jednym z dwóch reprezentantów Polski w tym gremium. ICARP

IV to przedsięwzięcie angażujące badaczy Arktyki, jej rdzennych mieszkańców, decydentów oraz interesariuszy z całego świata, mające na celu określenie priorytetów i potrzeb badań Arktyki na następną dekadę.

Dr Elżbieta Szulc-Wałęcka z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji została wybrana i oficjalnie zatwierdzona przez Komisję Europejską jako ekspert Programu URBACT IV (2021–2027) w priorytecie: 1) projektowanie i dostarczanie transnarodowej wymiany działań i uczenia się; 2) ekspert tematyczny: participatory governance i gospodarka lokalna oraz 3) metody i narzędzia zintegrowanego i partycypacyjnego podejścia w tworzeniu strategii. Program URBACT stanowi platformę wymiany wiedzy i dobrych praktyk między miastami. Jego celem jest budowanie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miast, doskonalenie polityki miejskiej oraz poprawa jej skuteczności i spójności.

Prof. szt. film. Natasza Ziółkowska-Kurczuk z Katedry Dziennikarstwa otrzymała Stypendium Prezydenta Miasta Lublin na realizację projektu z zakresu twórczości artystycznej na rok 2024. Rezultatem projektu stypendialnego będzie film dokumentalny pod roboczym tytułem *Lotnicy* na temat początków lotnictwa i przemysłu lotniczego w Lublinie, a zarazem w Polsce. Będzie to też opowieść o ciekawych ludziach związanych z naszym miastem (m.in. Jerzym Rudlickim i Zygmuntem Rafałem Puławskim), mających wpływ na rozwój lotnictwa w ogóle (ich rozwiązania techniczne są używane do dziś). Film będzie również dawał obraz okresu międzywojennego, aliansu techniki i sztuki, bowiem wśród amatorów lotnictwa sportowego byli ludzie sztuki związani m.in. z kolonią artystyczną w Kazimierzu Dolnym.

Wydarzenia

11 stycznia, w formule online, odbyło się spotkanie eksperckie pt. „Prawne aspekty ochrony uczuć religijnych w Polsce. Case study: zgaszenie menory chanukowej w Sejmie RP”. Punktem wyjścia do dyskusji o obowiązującej oraz proponowanej prawnej ochronie uczuć religijnych w Polsce był incydent polegający na zgaszeniu przez posła Grzegorza Brauna menory chanukowej z użyciem gaśnicy, który miał miejsce 12 grudnia w Sejmie RP. Formuła spotkania przewidywała analizę przypadku, omówienie przepisów, modelowanie kazusów oraz

otwartą dyskusję. Organizatorami wydarzenia były Stowarzyszenie Racja i Politologiczne Koło Naukowe UMCS.

O kulisach rebrandingu, działaniach dotyczących wizerunku marki oraz procesu jego zmiany opowiedziała społeczności akademickiej UMCS Paulina Prochorowska – Head Of Marketing w ModelingEvolution oraz Project Manager w Smart Secure Networks, a jednocześnie studentka produkcji medialnej. Spotkanie mające formę wykładu eksperckiego pt. *Tajemnice rebrandingu* odbyło się 15 stycznia w murach Wydziału.

17 stycznia miało miejsce kolejne spotkanie Akademickiego Dyskusyjnego Klubu Książki. Tym razem bohaterkami spotkania były książki-prezenty – uczestnicy poszukiwali książkowych inspiracji, dzielili się opowieściami o swoich książkach-prezentach oraz zastanawiali, czy książka to dobry prezent. Inicjatorem i organizatorem cyklu spotkań Klubu jest Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

25 stycznia odbył się wieczór filmowy dla studentów i pracowników UMCS. Wydarzenie obejmowało prelekcję o popkulturze filmowej, projekcję filmu *Saltburn*, prezentację reżyserki Emerald Fennell i dyskusję. Spotkanie zorganizowano w ramach projektu Niezależnego Zrzeszenia Studentów „Prawie Kino”.

Wyjazdy

W dn. 6–11 stycznia dr Andrzej Demczuk, pracownik Instytutu Stosunków Międzynarodowych oraz dyrektor Amerykańskiego Centrum Edukacji i Biznesu American Corner UMCS odbył podróż służbową do Lwowa i Kijowa w ramach przygotowania monografii pt. *US International Leadership in the Context of the Ongoing War in Ukraine*. Spotkał się i przeprowadził wywiady z naukowcami reprezentującymi niezależny ukraiński think-tank – PRISM Foreign Policy Council, członkami politycznej opozycji (Mykołaj Kniażyckim, Andrijem Parubijem i Konstantym Jelisiejewem), doradcą prezydenta Wołodymyra Zełenskigo – Pavlem Zhovnirenką, a także z legendarnym radzieckim dysydem, długoletnim przewodniczącym Medżlisu Tatarów Krymskich oraz Rady Przedstawicieli Narodu Krymskotatarskiego, deputowanym do Rady Najwyższej Ukrainy – Mustafą Dżemilewem. Dodatkowo

w trakcie pobytu dr Demczuk wraz z ks. Mieczysławem Puzewiczem przekazał pomoc humanitarną ukraińskim sierotom mieszkającym we Lwowie, których ojcowie zginęli na wojnie z Rosją.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia zbiorowa pod redakcją naukową prof. dr hab. Marii Marczewskiej-Rytko pt. *Demokracja partycypacyjna i deliberatywna w czasach niepewności. Ciągłość i zmiana*. Celem monografii jest analiza kondycji demokracji partycypacyjnej i deliberatywnej w warunkach niepewności wyznaczanej m.in. przez pandemię Covid-19, kryzys migracyjny, kryzys energetyczny, Brexit, wojnę w Ukrainie, nowe formy partycypacji. Zaprezentowane wyniki badań objęły wymiar światowy i polski, sferę aksjologiczną i instytucjonalną, perspektywę porównawczą w ramach doświadczeń światowych oraz polskich, a także metodologię badań nad demokracją.

Nakładem Wydawnictwa Instytutu De Republica ukazała się książka pod redakcją dr. Michała Wallnera pt. *Irlandia 1921–2021. Studia i szkice o państwie, prawie i polityce*. Monografia jest pokłosiem konferencji naukowej „Éire. Irlandia w XX wieku – państwo, ustrój, polityka, Polacy w Irlandii”, która odbyła się 14 grudnia 2021 r. w Lublinie. Okazją do spotkania i wymiany myśli była 100. rocznica podpisania brytyjsko-irlandzkiego traktatu, na mocy którego powstało Wolne Państwo Irlandzkie (irl. Saorstát Éireann). Książkę otwiera tekst o Polakach w Irlandii, następnie są dwa artykuły o typowo historycznym charakterze i studium prawne poświęcone okolicznościom powstania i analizie przepisów irlandzkich w latach 1922–1936. W kolejnym artykule omówiono system wyborczy Irlandii. Jedynym materiałem anglojęzycznym prezentowanym w tym tomie jest szkic prawniczy. Całość zamyka zwięzły tekst o walijskich nacjonalistycznych organizacjach paramilitarnych inspirowanych działalnością Irlandzkiej Armii Republikańskiej.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka dr hab. Katarzyny Kuć-Czajkowskiej, prof. UMCS pt. *Współpraca w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Republice Czeskiej. Perspektywa liderów*

lokalnych. Celem pracy jest poznanie opinii samorządowców Republiki Czeskiej na temat współpracy największych miast z sąsiadującymi jednostkami samorządu w ramach struktur Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W publikacji starano się poznać i zrozumieć przyczyny i mechanizmy determinujące atmosferę współpracy, wzajemne relacje samorządowców (starostów, burmistrzów, koordynatorów/menadżerów ZIT) współpracujących w ramach ZIT. Rozważania podjęte w monografii uwzględniają perspektywę zaangażowanych w kooperację liderów lokalnych.

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

15 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jarosława Matrasa. Temat pracy: *Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków odwoławczych w postępowaniu karnym*. Promotor: prof. dr hab. Katarzyna Dudka. Recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Kwiatkowski (Uniwersytet Opolski), prof. dr hab. Maciej Rogalski (Uczelnia Łazarskiego) i prof. dr hab. Maria Rogacka-Rzewnicka (Uniwersytet Warszawski). Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych na posiedzeniu 17 stycznia podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Jarosławowi Matrasowi stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konferencje

19 stycznia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Cyberprzestępczość a polskie prawo karne”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS.

W ramach wydarzenia przygotowano panel ekspercki oraz 10 paneli, podczas których wygłoszono m.in. następujące referaty: *Przestępczość narkotykowa w internecie* – dr Katarzyna Lenczowska-Soboń; *Bezpieczeństwo danych medycznych w erze cyfrowej* – dr Justyna Kięczkowska; *Znamiona kradzieży tożsamości w ujęciu dogmatyczno-prawnym oraz perspektywy na przyszłość* – Karol Adamczyk, Michał Janik; *Od ustawy do działania, czyli o ochronie przed cyberprzestępczością w świat-*

le prawa – Monika Kulgawczuk, Gabriela Kwiecińska; *Podstęp, inwigilacja i kodeks karny: analiza art. 267 § 3 k.k.* – Julia Gnaś; *Bezpieczeństwo małoletnich w internecie a polskie prawo karne* – Julia Błaszczak, Michał Brodziak; *Cyberpornografia dziecięca w świetle polskiego prawa karnego* – Emilia Zarzycka, Dominika Chomicka; *Oszustwo komputerowe w polskim prawie karnym na podstawie phishingu* – Jakub Bobiarski, Jakub Czajka; *Hacking – charakterystyka i uregulowanie w polskim prawie karnym* – Dominika Matyjaszczyk; *Rozwój technologii a wpływ na cyberprzestępczość w polskim prawie karnym* – Hiacynta Suszek; *Prawnokarna ewaluacja bezprawności zachowań znieważających w internecie* – Arkadiusz Górka, Dawid Kaleta; *Oszustwa na portalach społecznościowych w ujęciu prawnym oraz społecznym* – Grzegorz Ossor; *Odpowiedzialność karna za przestępstwo hackingu* – Julia Gdulewicz, Jakub Mazurek; *Kradzież tożsamości w Internecie a prawo* – Jakub Wilgos; *Spoofing, czyli wilk w owczej skórze* – Paweł Grymuza; *Aspekty prawne cyberbezpieczeństwa w jednostkach medycznych* – mgr Karolina Janikowska; *Phishing – niewinna zabawa czy realne zagrożenie?* – Natalia Gosik, Patryk Kazubski; *Ustawowe zadania ochrony w sektorze serwerów publicznych państwa oraz odpowiedzialność w tym zakresie* – Zuzanna Węgrzynowicz, Kacper Iwaszek. Konferencja odbyła się w trybie hybrydowym.

Wydarzenia

17 stycznia odbyło się spotkanie z mgr Anną Grzegorzczak, dyrektorem Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS pt. „Od teorii do praktyki: rola prawa w transferze technologii i komercjalizacji innowacji”.

30 stycznia na platformie MS Teams odbył się webinar zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Profesji Prawniczych UMCS dotyczący realiów pracy komornika sądowego, który poprowadził dr Piotr Szczekocki.

In memoriam

16 stycznia zmarła prof. dr hab. Zofia Policzkiewicz, emerytowana, wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa i Administracji, osoba bardzo oddana sprawom Wydziału, pełniąca funkcje dyrektora Instytutu Prawa Cywilnego i kierownika Zakładu Prawa Cywilnego.

Priorytetem jest dla mnie rozwój naukowy Instytutu oraz dbałość o jego pracowników

Rozmowa z dr hab. Katarzyną Radzik-Maruszak, prof. Uczelni – dyrektorem Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS

Na początku roku akademickiego na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa zgodnie z zarządzeniem Rektora UMCS zostały wprowadzone pewne zmiany organizacyjne, m.in. utworzono Instytut Stosunków Międzynarodowych, a Instytutem Nauk o Polityce i Administracji kierują nowe władze. Jak po tych zmianach wygląda struktura INoPiA?

Obecnie w Instytucie funkcjonuje pięć Katedr: Administracji Publicznej, Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego, Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych, Systemów Politycznych i Praw Człowieka oraz Teorii i Metodologii Nauk o Polityce i Administracji. Ponadto w strukturze Instytutu wyodrębnione są dwa Zespoły: Badań Propagandy i Dezinformacji oraz Badań Rywalizacji Wyborczej i Marketingu Politycznego. Celem działania pierwszego z nich jest systematyzacja i intensyfikacja badań dotyczących propagandy i dezinformacji. Z kolei drugi koncentruje swoją uwagę na prawie wyborczym, strategiach politycznych, kampaniach wyborczych i referendalnych, partiach i marketingu politycznym oraz komunikacji. Ogółem w Instytucie zatrudnionych jest 41 pracowni-

ków, w tym 40 na etatach naukowo-badawczych oraz jeden na etacie dydaktycznym. W gronie kadry INoPiA jest dwóch cudzoziemców.

Mimo zmian strukturalnych, nazewnictwo Katedr pozostało, podobnie jak większość pracowników. Jednak naukowcy, którzy zajmowali się badaniami międzynarodowymi, przeszli do Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

Jakie działania badawcze są podejmowane w Instytucie?

INoPiA jest sukcesorem Wydziału Politologii, w tym przede wszystkim prowadzonych w nim badań politologicznych. To jednostka rozpoznawalna na arenie krajowej i międzynarodowej. Od zawsze celem jego działania było prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, zarówno tych indywidualnych, jak i zespołowych, które są użyteczne dla podmiotów społecznych i gospodarczych. Co ważne, Instytut ma duże sukcesy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania badań. Obecnie realizowane są w nim projekty finansowane m.in. ze środków Narodowego Centrum Nauki (konkursy OPUS), ówczesnego Ministerstwa Edukacji

i Nauki, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014–2020), Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Ponadto w Instytucie promowane są działania mające walor aplikacyjny i ekspercki. Współpracujemy z Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS – interdyscyplinarną jednostką prowadzącą prace badawczo-rozwojowe, wdrożeniowe oraz komercjalizację wyników badań naukowych (dr Monika Szkarłat, kieruje tam Zespołem ds. prawnych i społecznych). Dostrzegamy wartość sztucznej inteligencji w badaniach i otwieramy się na możliwości z tym związane. Mamy pełną świadomość, że nauka w najbliższym czasie będzie się bardzo zmieniała i że sztuczna inteligencja wchodzi do sfery naukowej.

Nasi pracownicy prowadzą również działalność ekspercką, są aktywni m.in. w gremiach doradczych MEiN (obecnie MNiSW), Prezydium Komitetu Badań Polarnych PAN, Zespole ds. Polityki Polarnej Państwa czy też w Komisji Administracji Publicznej PAN. Instytut jest członkiem European Science Diplomacy Alliance – sieci eksperckiej powstałej na bazie trzech projektów badawczych finansowanych z programu Horyzont 2020, poświęconych tematyce dyplomacji naukowej. Obecnie sieć stanowi zaplecze eksperckie dla Komisji Europejskiej i innych instytucji UE. W tym kontekście INoPiA podejmuje intensywne starania zmierzające do poszerzenia grona partnerów zagranicznych, co ma skutkować intensyfikacją aplikowania o międzynarodowe projekty badawcze.

Badania są prowadzone w ramach poszczególnych katedr. Dotyczą m.in. administracji, zarówno tej rządowej, jak i samorządowej; społeczeństwa obywatelskiego, partycypacji obywatelskiej; zmian zachodzących w systemach politycznych na świecie; myśli politycznej i komunikowania oraz kwestii powiązanych z migracjami i problematyką etniczną.

Jaką ma Pani wizję funkcjonowania tej jednostki w przyszłości?

Przede wszystkim chciałabym poszerzyć współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zależy mi na tym, aby prowadzone badania były użyteczne, stąd współpraca z interesariuszami zewnętrznymi. Postrzegam ją jako korzyść obopólną, tzn. my możemy dostarczyć wiedzy, a w zamian oczekujemy opinii osób nie-

Fot. Bartosz Proń

będących naukowcami na temat prowadzonych przez nas badań. Natomiast drugi komponent to zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej z ośrodkami ulokowanymi zarówno w Europie Środkowej i Wschodniej, jak i w Europie Zachodniej.

Poza działaniami na rzecz wzmacniania prestiżu i marki Instytutu, priorytetem jest dla mnie dbałość o pracowników, w tym przede wszystkim wspieranie ich rozwoju naukowo-badawczego oraz awansów. Dlatego zachęcam pracowników do składania wniosków w różnego typu konkursach grantowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, czyli do pozyskiwania środków na badania i projekty.

Jest Pani dyrektorem Instytutu od niedawna. Czy pełnienie tej funkcji traktuje Pani jako nowe wyzwanie w swojej karierze zawodowej?

To z jednej strony zaszczyt, że ta funkcja została mi powierzona, a z drugiej – poczucie obowiązku; żeby ten Instytut, który ma najdłuższą historię spośród trzech instytutów ulokowanych na Wydziale, dalej się rozwijał. Moim celem jest dbałość nie tylko o jakość badań naukowych, ale także o dobre relacje w zespole. Mam nadzieję, że uda mi się stworzyć atmosferę życzliwości i wspierać pracowników w ich dążeniach i rozwoju.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Czym jest zanieczyszczenie światłem?

Okiem eksperta

Sztuczne światło traktowane jest jako jeden z najbardziej istotnych wynalazków. Pozwala ludziom przedłużać czas ich aktywności. Możemy dzięki niemu np. pracować lub uczyć się o każdej porze, nawet w środku nocy. Istnieje jednak także „ciemna” strona sztucznego światła zwana „zanieczyszczeniem światłem”. W ostatnim czasie zjawisko to zyskało rozgłos medialny w związku z publikacją pierwszego w Polsce kompleksowego raportu o zanieczyszczeniu światłem autorstwa naukowców i specjalistów wchodzących w skład Light Pollution Think Tank.

Istnieje wiele definicji zanieczyszczenia światłem. W najbardziej rygorystycznym ujęciu jest to jakakolwiek obecność sztucznego światła w środowisku przyrodniczym. Jednak w praktycznym wymiarze można to zjawisko określić jako nadmierną emisję sztucznego światła nocą. Ten nadmiar można charakteryzować na kilka sposobów:

- Gdy uliczna latarnia oświetla nie tylko jezdnię i chodnik, ale również najbliższą sąsiednią okolicę, źródłem zanieczyszczenia jest wtedy źle skierowana oprawa oświetleniowa. Strumień światła powinien padać prostopadle do oświetlanej powierzchni. W tym i innych przypadkach należy więc stosować zasadę „kieruj strumień światła tylko tam, gdzie jest to potrzebne”.
- Bywa, że zamontowane oświetlenie zewnętrzne jest przewymiarowane i prowadzi do zjawiska oślnienia. Dochodzi wtedy może do chwilowego oślepienia kierowców lub przechodniów. Oprócz części latarni ulicznych oraz opraw oświetleniowych na prywatnych posesjach dotyczy to także większości migają-

cych reklam i billboardów. W takich przypadkach należy stosować zasadę „emituj jedynie tyle światła, ile jest niezbędne do uzyskania oczekiwanego efektu”.

- Gdy np. ulice oświetlone są przez całą noc, mimo zupełnego braku ruchu pieszych i znikomego ruchu drogowego, sztuczne światło emitowane jest bez potrzeby. Podobnie jest z niektórymi oświetlanymi parkingami, które z różnych przyczyn w nocy są całkowicie puste. W takich przypadkach należy stosować zasadę „oświetlaj tylko wtedy, kiedy jest taka potrzeba”.
- Niektóre oprawy oświetleniowe powodują niepotrzebną ucieczkę strumienia światła, czego „klasycznym” przykładem są popularne latarnie, potocznie nazywane kulami mlecznymi. W takich przypadkach należy stosować zasadę „montuj oprawy oświetleniowe z ULOR 0,0%”. Współczynnik ULOR oznacza udział strumienia świetlnego emitowanego w górną półprzestrzeń i najlepiej, gdy wynosi 0%. Jest to możliwe do uzyskania np. dzięki zastosowaniu płaskiej szyby w oprawie oświetleniowej.
- Nocą najmniej pożądane dla naszych organizmów jest tzw. światło niebieskie, które obecne jest zwłaszcza w źródłach światła postrzeganych jako neutralne, chłodne bądź zimne – CCT powyżej 4000 K (ang. Correlated Color Temperature, czyli skorelowana temperatura barwowa oświetlenia). Optymalna jest cieplejsza barwa światła, zawierająca mniej światła niebieskiego. Takimi parametrami charakteryzują się najczęściej źródła o CCT poniżej 3000 K. Należy więc stosować zasadę „im mniej światła niebieskiego nocą, tym lepiej”.

Inwestycje oświetleniowe z ostatnich kilkunastu lat sprawiły, że w Polsce nie występuje już naturalnie ciemne niebo, a 20% Polaków mieszka na terenach, na których nie zapada prawdziwa noc. Podobnie jest w wielu innych rozwiniętych krajach. Oprócz utraty widoku rozgwieżdżonego nieba zanieczyszczenie światłem powoduje mnóstwo różnych konsekwencji. Wśród nich wymienić należy m.in. oddziaływanie na faunę i zdrowie ludzi, a także zaburzenie prawidłowego funkcjonowania wielu roślin.

Marnotrawienie energii elektrycznej wskutek nieprawidłowo zaprojektowanej sieci oświetlenia zewnętrznego przyczynia się także do niepotrzebnej emisji CO₂. Zgodnie z danymi jednego z departamentów Stanów Zjednoczonych blisko 1/3 energii elektrycznej potrzebnej do zasilania latarni ulicznych i innych punktów oświetlenia zewnętrznego jest w ten sposób marnowana, co przekłada się bezpośrednio na finanse samorządów, a pośrednio na koszty ponoszone przez podatników.

Natomiast jeśli chodzi o ludzi, to nasza gospodarka hormonalna jest uzależniona, jak u większości organizmów, od naturalnego cyklu dobowego wyznaczonego przez aktywność Słońca i Księżyca. W dzień jesteśmy aktywni, nocą podczas snu się regenerujemy. Obecność sztucznego światła w otoczeniu zaburza nasz wewnętrzny zegar biologiczny skorelowany z dobowym cyklem, co przekłada się często na problemy ze snem, pogorszone samopoczucie, a także nasila skutki niektórych chorób cywilizacyjnych.

W celu uniknięcia niepożądanych dla zdrowia skutków zanieczyszczenia światłem możemy w oknach zamontować grubsze zasłony lub rolety, które zminimalizują bądź całkowicie odetną strumień sztucznego światła przenikający do sypialni. Innym rozwiązaniem jest stosowanie opasek na oczy podczas snu, a w przypadku dużej ekspozycji na światło z ekranów telewizorów lub telefonów komórkowych – zainstalowanie na tych urządzeniach aplikacji lub filtrów minimalizujących udział światła niebieskiego.

Należy odnotować, że według wyników badań przeprowadzonych w poprzedniej dekadzie jedynie 5% Polaków słyszało o problemie zanieczyszczenia światłem. Konsekwencją tak niskiej świadomości jest wiele inwestycji oświetleniowych pogarszających i tak nie najlepszą już sytuację. W samym 2022 r. Polska była jaśniejsza o 6% w porównaniu z latami 2012–2021. Najjaśniejszy-

Fot. Michał Piat

mi punktami w naszym kraju były kompleksy szklarni, a za nimi uplasowały się centra miast.

Aby zminimalizować zanieczyszczenie światłem, niektóre kraje, w tym Chorwacja, Francja i Słowenia, wprowadziły przepisy regulujące kwestie nadmiernej emisji sztucznego światła nocą. W ciągu ostatnich 20 lat utworzono również ponad 300 obszarów ciemnego nieba na całym świecie. W Polsce znajduje się 6 takich miejsc. Wśród nich jest miejscowość Sopotnia Wielka, odznaczona w listopadzie 2023 r. prestiżowym certyfikatem wydawanym przez DarkSky International.

Grzegorz Iwanicki

Autonomia uczelni jest zjawiskiem wysoce dynamicznym

Rozmowa z dr hab. Marzeną Świstak z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych UMCS

Jest Pani laureatką Lubelskiej Nagrody Naukowej im. prof. Edmunda Prosta, zwanej „Lubelskim Noblem”. Kapituła uhonorowała Panią za publikację pt. *Autonomia publicznych uczelni akademickich w Polsce*. Dlaczego akurat ten temat podjęła Pani w swojej książce?

Autonomia akademicka to fenomen, który towarzyszy rozwojowi uniwersytetów od czasu, gdy powstawały ich pierwsze, starożytne zręby. Mimo to, problem ten nie został poddany kompleksowym badaniom. Powstawały opracowania w obszarze filozofii, etyki i zarządzania, które rozwijały dyskurs wokół idei autonomii. W polskiej doktrynie brakowało wciąż normatywnej analizy problemu osadzonego w kontekście konceptualnym odnoszącym się do tak złożonego zagadnienia. Chcąc wypełnić tę lukę, dokonałam przeglądu światowej literatury przedmiotu, co znalazło odzwierciedlenie w kilku tysiącach przywołanych pozycji bibliograficznych.

Zagadnienie autonomii w odniesieniu do publicznych uczelni akademickich jest fundamentalnie związane z ich istotą. Jeśli uczelnie pozbawione byłyby tego atrybutu, straciłyby realnie możliwość realizowania swojej misji. Uznałam, że niezbędne jest rozpoczęcie szerokich badań nad tym zjawiskiem dotyczą-

cych koncepcji, pojęcia i normatywnego osadzenia tego przymiotu w polskiej rzeczywistości prawnej ukształtowanej przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r., zwanej „Konstytucją dla nauki”. Przyjęcie ustawy miało być przełomem w funkcjonowaniu uczelni, także w kontekście docelowego wzmocnienia ich autonomii. Stąd w publikacji nie zabrakło szczegółowej analizy przyjętych rozwiązań w zakresie stawianych celów i jakości osiągniętych rezultatów.

Książka liczy ponad 700 stron. Co było głównym celem badawczym, który przyświecał Pani podczas jej powstawania?

Głównym celem badawczym było dokonanie kompleksowej oceny i weryfikacji sposobu i zakresu, w jakim w polskim porządku prawnym materializuje się autonomia publicznych uczelni akademickich. Podjęta problematyka badawcza obejmuje niezwykle szeroki – i niestety często labilny w sensie trwałości stosowanych rozwiązań prawnych – obszar badawczy. W dużym stopniu wynika to z natury publicznych uczelni akademickich, które funkcjonują w dynamicznym środowisku determinowanym przez różne partykularyzmy: historyczne, polityczne, prawne, społeczno-

-gospodarcze. Z tego względu podjęłam decyzję o przeprowadzeniu dogłębnej analizy przejawów autonomii publicznych uczelni akademickich w poszczególnych wymiarach i sferach ich działalności. Aby cel mógł być zrealizowany, niezbędne było przedstawienie kierunków ewolucji idei i pojęcia autonomii akademickiej oraz kontekstu historycznoprawnego w zakresie instytucjonalizacji akademickiej.

W jaki sposób autonomia publicznych uczelni akademickich urzeczywistnia się w regionie, Polsce i na świecie?

Autonomia uczelni jest zjawiskiem wysoce dynamicznym. Model uczelni zamkniętej w swym hermetycznym świecie nie jest możliwy do utrzymania. Zmiany polityczne, prawne i społeczno-gospodarcze, które zaszły w XX w., zmieniły uczelnie w nieodwracalny sposób. Nie oznacza to, że powinny one odciąć się od kontekstu historycznego, stać się przedsięwzięciem komercyjnym uczestniczącym w grze popytu i podaży. Oprócz próby sprostania wymaganiom rynkowym, realizują bowiem swoją misję, która jest czymś więcej niż generowaniem zysku i próbą zaspokojenia potrzeb odbiorców usług.

W pracy wyodrębniłam model tzw. uczelni postępowej, która jest drogą rozwoju opartą na zasadach: zrównoważenie, integratywność, responsywność. Ze względu na różnorodność systemów prawnych, w których funkcjonują uczelnie, trudno stworzyć uniwersalny wzorzec autonomii instytucjonalnej. Dokonując próby standaryzacji, nawiązującej do szeroko omawianych w książce dokumentów organizacji międzynarodowych, sprofilowanych na badanie funkcjonowania uczelni, dostrzegłam, że autonomia uczelni w Polsce urzeczywistnia się na tle co najmniej pięciu wymiarów ich aktywności: prawnoorganizacyjnego, kształcenia, działalności naukowej, kadrowego i finansowego. Zauważyłam kształtowanie się nowego wymiaru autonomii obejmującego misję i strategię rozwoju.

Jakie propozycje zmian wprowadziłaby Pani względem autonomii publicznych uczelni akademickich?

Autonomię współtworzą jej wymiary pozostające w ścisłym oddziaływaniu. W ten sposób może zachodzić zjawisko tzw. paradoksu autonomii – sytuacja, w której wzmocnienie autonomii w jednym z wymiarów powoduje automatycznie jej osłabienie w innym. Dlate-

Fot. Michał Piat

go należy podejmować działania legislacyjne w sposób wyważony i kompleksowy. Docelowo powinno zmieścić się do osiągnięcia stanu autonomii materialnej (rzeczywistej), a nie jedynie formalnej. Jeśli tworzone regulacje prawne są niejasne, nigdy nie wygenerują autonomii rzeczywistej. Wymaga ona regulacji i implementacji w konkretnych warunkach funkcjonowania uczelni w Polsce. Z tego powodu dokonałam dokładnej analizy obowiązujących przepisów z punktu widzenia faktycznej możliwości zapewnienia autonomii rzeczywistej. Okazało się, że szereg przepisów powinno się poddać rewizji. Oprócz niedociągnięć natury legislacyjnej i braku precyzji terminologicznej, jednym z podstawowych problemów była rezygnacja przez ustawodawcę ze słowniczka ustawowego definiującego pojęcia, jakimi w treści aktu prawnego się posłużono. Oprócz rozwiązań wzmacniających sferę autonomii instytucjonalnej dostrzegłam szereg bodźców osłabiających gwarancje autonomii, np. nie dość ściśle ustalone granice nadzoru prawnego nad działaniami organów uczelni. By urealnić autonomię materialną uczelni, należałoby ponownie podjąć trud systemowej analizy przyjętych rozwiązań i poddać je weryfikacji po kilku latach ich funkcjonowania w otoczeniu społecznym i prawnym.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróz

Głos wiele o nas mówi

Okiem eksperta

Głos jest naszą cechą osobniczą, a dzięki jego charakterystycznym parametrom możemy być zidentyfikowani przez inne osoby. Głos wpływa także na kształtowanie naszego wizerunku. Potrafi przykuć uwagę odbiorców i pobudzić ich zainteresowanie tym, co mówimy lub przeciwnie – doprowadzić do dyskomfortu związanego z powstałymi w czasie słuchania przykrymi wrażeniami słuchowymi oraz w efekcie do odwrócenia uwagi od przekazu i budowania dystansu wobec mówcy.

Preferowane cechy głosu

Głos używany w komunikacji ma pewne pożądane cechy. Zaliczamy do nich:

- wydolność – brak męczliwości i dyskomfortu podczas jego tworzenia;
- dźwięczność i czystość, czyli brak w głosie elementów szumowych odbieranych jako chrypka lub przydech;
- nośność głosu, która decyduje o tym, że jesteśmy słyszani z większej odległości;
- elastyczność zmian głośności i wysokości, ich duża płynność i rozpiętość;
- barwę, która sprawia, że głos odbierany jest jako estetyczny, pełny, interesujący, pozbawiony efektów postrzeganych jako nieprzyjemne, np. nosowości czy nadmiernej ostrości;
- umiejętność dostosowania cech głosu do określonej sytuacji komunikacyjnej.

Co przekazujemy za pomocą głosu?

Za pośrednictwem głosu przekazujemy wiele informacji o sobie. Ta wielość wynika z tego, że proces powstawania głosu i jego cechy warunkuje sporo czynników:

- budowa anatomiczna i funkcjonowanie narządów, od których zależy proces tworzenia i wzmacniania głosu;
- emocje i intencje mówcy;

- cechy jego osobowości i temperamentu;
- rola, jaką pełni w komunikacji;
- płeć;
- doświadczenia słuchowe zdobyte podczas obcowania z głosami innych ludzi;
- czynniki kulturowe promujące określone zachowania głosowe.

Rozumienie znaczeń przekazywanych przez głos jest intuicyjne, powszechne oraz silnie zakorzenione w ewolucji naszego gatunku i ewolucyjnych krewnych. Zachowania wokalne występujące u naczelnnych pełnią w ich społecznościach ważne funkcje, związane z tworzeniem więzi społecznych i komunikacją.

Ludzki głos z pierwotnych wokalizacji wyewoluował w dwóch kierunkach: stał się podstawą ekspresji językowej oraz muzycznej, w tej ostatniej przyjął postać śpiewu. Śpiewem rządzą ściśle reguły muzyczne określone przez przyjęty system teoretyczny lub tradycję wokalną. Dotyczą operowania wysokością, czasem trwania, głośnością i sposobem łączenia dźwięków. Parametry głosu używanego w mowie cechuje większa dowolność. Jednak i nimi rządzą pewne zasady powstałe na skutek obserwacji związku cech głosu i budowy anatomicznej mówcy, jego płci, pozycji w grupie, zachowania i reakcji innych na słyszany głos. Reguły określające funkcjonowanie głosu w komunikacji dotyczą wysokości, głośności i barwy. Warunkują interpretację znaczeń przekazywanych za jego pośrednictwem.

Wysokość

Głos o dużej wysokości jest charakterystyczny dla dzieci i kobiet. Wiąże się to z niewielkimi rozmiarami ich ciał i – co za tym idzie – z niewielkimi rozmiarami krtani i samych fałdów głosowych, które generują falę akustyczną o wysokich częstotliwościach. Wysokość głosu zależy również od stopnia napięcia fałdów

Fot. Barbara Proń

głosowych. Napięcie to wzrasta, kiedy jesteśmy pod wpływem emocji, stąd też człowiek doświadczający radości czy złości będzie mówił, posługując się głosem wyższym niż w sytuacjach emocjonalnie neutralnych. Z kolei niski głos jest informacją o dużych rozmiarach krtani i fałdów głosowych, cechujących przede wszystkim mężczyzn, oraz o doświadczaniu przez mówcę spokoju i pewności siebie, które to stany nie powodują dużego napięcia fałdów głosowych i pozwalają im drgać z niewielką częstotliwością.

Ta nieuświadomiona wiedza dotycząca znaczeń przekazywanych przez wysokość głosu ujawnia się w naszych zachowaniach językowych. Podnoszenie wysokości głosu może zostać odebrane jako informacja o podrzędności pozycji mówiącego w sytuacji komunikacyjnej, jego uległości czy chęci przypodobania się. Jest też charakterystyczne dla stanów doświadczania emocji i informuje o dużym zaangażowaniu mówcy. Używanie w mowie niższych wysokości głosu pojawia się w sytuacjach, w których pragniemy podkreślić swoje kompetencje,

sprawić wrażenie osoby rzeczowej lub kiedy jesteśmy albo chcemy wydawać się rozluźnieni i pewni siebie.

Głośność

Natężenie głosu i jego nośność również zależą od rozmiarów i budowy ciała. Wzmocnienie głosu odbywa się w rezonatorach, z których najważniejszymi są: górna część krtani, gardło, jama ustna i jama nosowa. Jednak podczas tworzenia głosu drgania obecne są również w klatce piersiowej, zatokach przynosowych i kościach czaszki. Rozmiar rezonatorów jest ważnym czynnikiem wpływającym na ich aktywność. Im większy rezonator, tym więcej drgań może w nim zaistnieć. Głosy o dużym wzmocnieniu rezonacyjnym odbierane są jako należące do osób, których ciało ma duże rozmiary, podczas gdy głosy słabo wzmocnione, ciche i niezbyt nośne, znamionują osoby o drobnej budowie.

Ewolucyjne doświadczenia człowieka pokazały, że pozycja w grupie osobników o masywnej budowie ciała i dużej sile była zazwyczaj korzystniejsza niż osobników mniejszych i słabszych, tak więc głośny i nośny głos jest kojarzony z tężyzną fizyczną, dużą siłą, pewnością siebie i panowaniem nad sytuacją, podczas gdy głos cichy i mniej nośny – z brakiem tych cech.

Barwa

Gdy określamy barwę głosu, to najczęściej szukamy porównań ze źródłami dźwięku, które znamy, generującymi dźwięk o podobnym brzmieniu, np. głos „tubalny” wywołuje skojarzenia z dźwiękami tworzonymi podczas gry na tubie, zaś głos „piszczący” – z wytwarzanymi przez piszczałkę. Przywołujemy też doświadczenia z obszaru percepcji innej niż słuchowa. Szukamy porównań do wrażeń dotykowych (głos „aksamitny”, „szorstki”), wzrokowych (głos „jasny”, „ciemny”) lub termicznych (głos „ciepły”, „zimny”). To uruchomienie powiązań wielomodalnych podczas percepcji i określania barwy głosu dowodzi szczególnej wrażliwości człowieka na ten parametr i jego dużego znaczenia. Modyfikacje barwy głosu są w dużym stopniu związane z emocjami mówcy, przekładającymi się na ułożenie, kształt i poziom napięcia krtani oraz przestrzeni rezonacyjnych.

Określona barwa głosu zależy przede wszystkim od tego, które częstotliwości drgań w wytworzonej w krtani fali akustycznej ulegną wzmocnieniu w przestrzeniach rezonacyjnych, a które będą stłumione. Wpływają

na to wielkość i kształt przestrzeni rezonacyjnych oraz sposób kierowania przepływem fali akustycznej w rezonatorach. Barwa głosów dziecięcych określana jest jako jasna i ciepła. Jej powstawanie warunkuje charakterystyczne dla wieku dziecięcego podwyższone ułożenie krtani, niewielka jeszcze przestrzeń w jamie ustnej i kształtujących się zatokach przynosowych. Taka barwa powstaje również w głosach osób dorosłych podczas uśmiechania się. Jasna barwa odbierana jest zatem jako wyraz przyjaznego nastawienia i otwartości. Jeśli jednak głos osoby dorosłej, niezależnie od jej mimiki i doświadczanych emocji, ma charakterystyczną bardzo jasną barwę, połączoną z podwyższoną wysokością głosu, może być odbierany jako wyraz niedojrzałości i braku gotowości do pełnienia związanych z dorosłością ról społecznych. Z kolei zbyt ciemna barwa może przywołać skojarzenia związane z brakiem otwartości osoby mówiącej i jej nadmiernym skupieniem na sobie.

Czy nad głosem można pracować?

W wielu przypadkach trzeba i warto pracować nad naszym głosem. Kiedy w głosie występują cechy odbiegające od eufonicznych, które wydają się atrakcyjne, to mimo wszystko świadczą o nieprawidłowościach funkcjonowania narządu głosu. Szczególnie przy intensywnym mówieniu będą się one potęgować i zakłócać przekaz językowy. Pracą nad głosem zaburzonym zajmują się rehabilitanci zaburzeń głosu wspólnie z lekarzami foniatrami oraz często z innymi specjalistami (np. fizjoterapeutami, psychologami). Prowadzą działania, które mają na celu wypracowanie prawidłowych mechanizmów tworzenia głosu oraz zmniejszenie objawów i skutków niesprawności głosowej.

Zawsze warto pracować nad głosem. Nawet jeśli w jego brzmieniu nie słyhać niczego niepokojącego, to rozwijanie świadomości procesu jego powstawania i umiejętności prawidłowego kształtowania poszczególnych parametrów głosu mogą poprawić komfort mówienia i obniżyć ryzyko wystąpienia jego zaburzeń. Wykorzystywanie pełni możliwości głosowych sprzyja uzyskiwaniu sugestywności i klarowności przekazu. Z kolei umiejętność wpływania na poszczególne parametry głosu sprawia, że sami możemy decydować o tym, jakie informacje o sobie przekazujemy innym w wielu różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Marta Wysocka

Spotkanie z przedstawicielami ABW

O historii, działalności, filozofii myślenia i celach rosyjskich służb specjalnych dawniej i dziś opowiadał dr Michał Wojnowski z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, który 11 stycznia przeprowadził na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa dwa wykłady eksperckie.

W przerwie między wykładami miało miejsce także spotkanie przedstawicieli ABW z dr hab. Katarzyną Marzędą-Młynarską, prof. UMCS – zastępcą dyrektora Instytutu Stosunków Międzynarodowych oraz

z dr Ewelina Panas – pełnomocnikiem rektora UMCS ds. umiędzynarodowienia kształcenia. Podczas spotkania uwagę skupiono w szczególności na możliwościach pogłębienia współpracy pomiędzy WPiD a ABW, a także na perspektywach rozwoju studentów zainteresowanych zaangażowaniem się w struktury służb specjalnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Biuro Rozwoju Kompetencji, WPiD i ABW.

Ihor Kolisnichenko

Wystawa druku 3D w Ukrainie

18 stycznia w Muzeum Lokalnej Historii miasta Horishni Plavni w Ukrainie odbyło się oficjalne otwarcie wystawy druku 3D, na którą eksponaty przygotowali pracownicy i studenci z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, Instytutu Fizyki, Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku oraz młodzież szkolna z naszego regionu uczestnicząca w zajęciach Inkubatora Pomysłów Przestrzennych w ramach realizacji projektu „Eksploracja inspirowana technologią druku 3D”. Modele prezentowane na wystawie opatrzone były opisami w języku ukraińskim, opracowanymi we współpracy z pracownikami Muzeum. Wystawę urozmaicały plakaty o technologii druku 3D przygotowane w języku ukraińskim.

Wernisaż wystawy pt. „Sztuka cyfrowa” miał formułę hybrydową. Stacjonarnie wzięli w niej udział przedstawiciele władz miasta Horishni Plavni, szkół i środowiska kultury. Reprezentanci Zespołu Projektowego uczestniczący w wydarzeniu online mieli okazję opowiedzieć o pracy w Laboratorium druku 3D w Centrum ECOTECH-COMPLEX i udzielić odpowiedzi na pytania młodzieży.

Wystawa jest efektem polsko-ukraińskiej współpracy, w ramach której Laboratorium druku 3D pod koniec 2023 r. odwiedziła delegacja z Ukrainy, w tym dy-

Archiwum prywatne

Archiwum prywatne

rektor Muzeum – Marina Bezsmolna. Owocem tego spotkania jest program promocji technologii druku 3D w Ukrainie. Wystawę w kolejnych miesiącach będzie można obejrzeć w innych muzeach m.in. w Połtawie i Drohobychu.

Bożena Zgardińska

Odkrywając przeszłość – polsko-ukraińska współpraca naukowa w badaniu lessów dorzecza Dniepru

W 2018 r. nasz polsko-ukraiński zespół badawczy (Lublin i Kijów) otrzymał finansowanie w konkursie grantowym Narodowego Centrum Nauki OPUS 16 dla projektu pn. „Globalne, regionalne i lokalne czynniki warunkujące zapis paleoklimatyczny i paleośrodowiskowy w ukraińskich sekwencjach lessowo-glebowych wzdłuż doliny Dniepru” w kwocie wynoszącej ponad milion złotych. Projekt ten, pilotowany przez Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS¹, przekracza granice tradycyjnych dyscyplin naukowych, łącząc różnorodne dziedziny i techniki badawcze.

Zainicjowana blisko pół wieku temu przez prof. Henryka Maruszczaka (UMCS) i prof. Petra Gożika (Instytut Nauk Geologicznych NAN Ukrainy) wspólna działalność naukowa łączy ekspertów z Polski i Ukrainy, specjalizujących się w paleogeografii, paleoekologii i geologii czwartorzędu. Skupiamy się na eksploracji stanowisk geologicznych w południowej Polsce oraz zachodniej i środkowej Ukrainie, odkrywając se-

krety dawnych epok Ziemi i przyczyniając się do lepszego zrozumienia historii naszej planety.

Nasza praca, będąca spuścizną i częścią wieloletniej tradycji badań unikalnych formacji lessowych, wnosi istotny wkład w naukę o przeszłości geologicznej. Pokrywy lessowe, zajmujące niemalże 20% powierzchni wszystkich kontynentów i ponad 70% terytorium Ukrainy oraz znaczne obszary Polski południowej, stanowią wyjątkowo cenne archiwum zmian środowiska w przeszłości.

W ramach grantu koncentrujemy się na analizie dawnych zmian klimatycznych identyfikowanych wzdłuż Dniepru, kluczowego w badaniach ukraińskiego odcinka tej rzeki, o długości przeszło 1000 km, od granic z południową Białorusią aż po ujście do Morza Czarnego poniżej Chersonia. Obszar ten z jego unikalnymi pokrywami lessowymi stanowi bogate źródło wiedzy o środowisku w przeszłości geologicznej. Południkowy trawers poprzez środkową Ukrainę przecina jej północy obszar (Owruć – Czarnobyl – Czenihów), gdzie pokrywy lessowe tworzą izolowane wyspy stanowiące wyraziste morfologiczne akcenty wśród równinnych terenów nizin poleskich, a na południe od Kijowa – ciągle, zwarte i grube pokrywy. Badamy py-

¹ Strona grantu: <https://www.umcs.pl/pl/globalne-regionalne-i-lokalne-czynniki,18549.htm>.

Prace wysokościowe na 30-metrowym klifie w rejonie Switłowodzka – lessowa ściana i czarnoziem w stropie ➔

laste osady eoliczne, które stanowią doskonałe geoarchiwa, ponieważ same w sobie są świadectwem zmian klimatu w okresach zimnych, glacialnych. Natomiast pozostałością okresów ciepłych są gleby uformowane na tych eolicznych osadach; ich typ genetyczny mówi nam, w jakich warunkach te gleby się formowały i nadal rozwijają współcześnie. Warte podkreślenia jest współwystępowanie lessów z osadami pozostawionymi przez lądolód plejstocenijski sięgający wzdłuż Dniepru wąskim łobem aż po miejsce lokalizacji miasta Dnipro (dawny Dniepropietrowsk) w centralnej Ukrainie. Powstałe w ten sposób sekwencje glacialno-lessowo-glebowe stanowią unikalne źródła danych o ewolucji paleośrodowiska tych ziem oraz o czasie zmian, które porównujemy z zapisami w osadach głęboko oceanicznych, a także lodowych pokrywach Grenlandii i Antarktydy.

Prace terenowe, przeprowadzane głównie wzdłuż Dniepru, gdzie eksplorujemy strome klify o wysokości do 50 m, są fascynujące, pełne wyzwań i zaskoczeń. Te imponujące formacje geomorfologiczne pozwalają na bezpośredni dostęp do unikatowych sekwencji osadowych, a także ich obserwacji na długich fragmentach pionowych ścian, co z kolei daje doskonały wgląd w pokrywę glebową kopalną i współczesną oraz obraz dawnej rzeźby terenu i jej przekształceń. Analizy fizykochemiczne próbek osadów zebranych w terenie, prowadzone w specjalistycznych laboratoriach w Polsce, Ukrainie i Kanadzie, stanowią kluczowy etap naszej pracy. Wyniki tych badań są teraz scalane w celu zaawansowanego modelowania paleośrodowiskowego i paleoklimatycznego.

Nasza praca napotkała jednak na znaczące przeszkody z powodu pandemii Covid-19 oraz działań wojennych trwających od lutego 2022 r. Pandemia wprowadziła ograniczenia w podróżowaniu i kwarantanny, które opóźniły ekspedycje terenowe i dostęp do stanowisk badawczych. Musieliśmy dostosować metody pracy, wdrażając środki ostrożności i zdalną komunikację. Z kolei trwające działania wojenne utrudniają prowadzenie badań, a w regionach bliskich strefom konfliktu wręcz je uniemożliwiają. Bezpieczeństwo stało się naszym nadrzędnym priorytetem, co wymusiło przesunięcie niektórych działań terenowych lub ich zawieszenie. Mimo tych przeszkód, kontynuujemy realizację zadań badawczych, dostosowując się do nowych rea-

Fot. Maria Łanczont

Fot. Maria Łanczont

liów. Odporność w obliczu globalnych i regionalnych wyzwań świadczy o naszej determinacji i zaangażowaniu w dążeniu do naukowych odkryć.

Jesteśmy przekonani o potrzebie kontynuacji międzynarodowej kooperacji naukowej oraz tworzenia kolejnych wspólnych grantów badawczych. Nasza współpraca pokazuje duży potencjał badań środowiskowych na Ukrainie i jest krokiem w stronę budowania silniejszych, bardziej zintegrowanych zespołów badawczych, gotowych stawiać czoła wyzwaniom związanym ze zrozumieniem złożonych procesów środowiskowych i klimatycznych, wpływających na całą planetę.

*Przemysław Mroczek
Maria Łanczont
Maryna Komar*

↑ Głaz narzutowy w dnie doliny Dniepru, na północ od miasta Dnipro, niezwykle świadek zlodowaceń skandynawskich w środkowej Ukrainie. Na zdjęciu dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS

O poprawności politycznej słów kilka

Czym jest poprawność polityczna? Skąd pochodzi? Dlaczego wywołuje tak silne emocje? Na te pytania starali się odpowiedzieć dr Kamil Aksiu-
to, dr Michał Wallner i dr Marcin Pomarański, pracownicy Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, którzy 18 stycznia gościli w audycji *GPS – globalny punkt spojrzenia*, emitowanej na antenie Polskiego Radia Lublin. Przyczynkiem do rozmowy była publikacja wymienionych naukowców pt. *Poprawność polityczna. Źródła, przejawy i kontrowersje*, która ukazała się w 2023 r. nakładem Wydawnictwa UMCS.

W trakcie audycji wiele miejsca poświęcono temu, gdzie we współczesnym świecie odnaleźć można ślady *political correctness*. Poprawność polityczna często kojarzona jest z ograniczaniem wolności słowa, cenzurą, ale niekiedy przyjmuje też bardziej wyrafinowane, mniej „policyjne” formy. Przykładem mogą być decyzje obsadowe we flagowych produkcjach współczesnej kultury popularnej czy tzw. test Bechdel. Ten ostatni to nieformalny miernik aktywności kobiet w różnych treściach kultury. W internecie odnaleźć można wiele feministycznych stron, które wykorzystują test Bechdel do oceny filmów. Nie będzie chyba zaskoczeniem, że wiele obrazów uchodzących, przynajmniej do niedawna, za klasyczne, np. *Ojciec chrzestny* i oryginalna trylogia *Gwiezdnych wojen*, nie przechodzi tego sprawdzianu. Co ciekawe, oblewa go także pokaźna liczba filmów współczesnych, m.in. *Oppenheimer* Christophera Nolana.

Poprawność polityczna przeniknęła obecnie do świata wielkich korporacji. Zawłaszczyły one w dużej mierze idee takie jak inkluzja czy tolerancja, czyniąc z nich narzędzie kreacji własnego wizerunku. Zdarza im się też cenzurować treści, które uznają za sprzeczne z tymi wartościami. Należy pamiętać, że poprawność polityczna, a właściwie niepoprawność polityczna pojawia się również w kontekście tego, co, niekoniecznie zasadnie, określane jest mianem populizmu. Politycy tacy jak Donald Trump, Geert Wilders czy Javier Milei pod pretekstem bycia szczerymi i bezpośrednimi zbijają polityczny kapitał na podsycaniu niechęci wobec różnych grup.

Rozmowy, którą przeprowadził dr Grzegorz Gil, można posłuchać na stronie audycji lub na Spotify.

Kamil Aksiu-
to

Fot. Marta Kostrzewa

Wizyta dr. hab. Przemysława Chełminiaka, prof. UAM

30 stycznia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbył się wykład dr. hab. Przemysława Chełminiaka (Zakład Teorii Matematyki Skondensowanej, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) pt. *Wybrane aspekty dynamiki dyfuzyjnej*.

Treść wykładu stanowiły subiektywnie wybrane zagadnienia dotyczące ruchu dyfuzyjnego. Pierwsza część poświęcona była omówieniu fundamentalnych własności tego ruchu, pierwowzorem którego są powszechnie znane ruchy Browna. W tym celu prezentujący posłużył się dwoma równoważnymi opisami procesu dyfuzyjnego sformułowanymi w języku stochastycznego równania Langevina i różniczkowego równania Einsteina-Smoluchowskiego.

W drugiej części wykładu słuchacze przyjrzyli się anomalnym cechom ruchu subdyfuzyjnego pojedynczych molekuł w komórkach biologicznych. Ich dynamika prowadzi do złamania ergodyczności w sensie nierówności średniej czasowej i średniej po zespole statystycznym kwadratu przemieszczania się dyfundującej molekuły.

Na koniec prelegent przedstawił alternatywny sposób opisu anomального ruchu dyfuzyjnego w języku nieliniowego równania dyfuzji. W tym kontekście sformułowany został problem średniego czasu pierwszego przejścia do miejsca docelowego. Omówił także sposób jego optymalizacji przy użyciu mechanizmu stochastycznego resetowania oraz nietypowe skrócenie tego czasu w przypadku nieliniowej dyfuzji cząstki pułapowanej w potencjale harmonicznym.

Wojciech Grudziński
Przemysław Chełminiak

Fot. Igor Kolanenko

Spotkanie z prof. dr. hab. Antonim Dudkiem

30 stycznia odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „O mediach i polityce”. W auli Wydziału Politologii i Dziennikarstwa gościł prof. Antoni Dudek, który do Lublina przyjechał w związku z wydaniem swojej najnowszej książki pt. *Historia polityczna Polski 1989–2023*.

Prof. Antoni Dudek jest politologiem i historykiem, cenionym komentatorem rzeczywistości politycznej, autorem kilkunastu książek poświęconych współczesnej Polsce. Jest także popularyzatorem wiedzy o historii i polityce – twórcą kanału w serwisie YouTube pn. „Dudek o Historii”.

Podczas dyskusji nie zabrakło pytań o bieżącą sytuację polityczną w Polsce. Poruszone zostały także kontrowersje związane ze zmianami w mediach pub-

licznych. Prof. Dudek krytycznie ocenił obserwowane na przestrzeni lat zjawisko instrumentalizacji mediów przez system polityczny. Odnosił się także do pojęcia „symetryzm”, używanego jako zarzut w stosunku do dziennikarzy i komentatorów, którzy nie opowiadają się po jednej lub drugiej stronie sporu politycznego.

Spotkanie poprowadzili dr Wojciech Maguś – zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach oraz dr hab. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji.

Dotychczas w ramach cyklu „O mediach i polityce” WPiD odwiedzili m.in. dziennikarz Michał Kolanko oraz doradca polityczny Piotr Stec.

Wojciech Maguś

Tylko razem jesteśmy w stanie zadbać o sprawy studenckie

Rozmowa z Dawidem Kępą – przewodniczącym Parlamentu Studentów UMCS

Jest Pan przewodniczącym Parlamentu Studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – najwyższego uchwałodawczego organu ogólnouniwersyteckiego Samorządu Studentów. Co należy do jego zadań?

Podstawowym i najbardziej fundamentalnym zadaniem Parlamentu Studentów UMCS jest uchwalanie i nowelizowanie regulaminu Samorządu Studentów, czego dokonujemy większością $\frac{2}{3}$ głosów. To akt prawny, który reguluje całą naszą działalność. Parlament dokonuje również wyboru i odwołania członków Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS oraz rzecznika praw studenta, jednocześnie sprawując nad nimi nadzór. W kontekście aktywności całego Samorządu Studentów to najważniejsze kompetencje „wewnątrz” naszej działalności.

Parlament jest niezwykle istotnym organem, jeśli chodzi o funkcjonowanie Uczelni. Do naszych zadań należy m.in. wyrażenie zgody na powołanie prorektora właściwego ds. studenckich, wyrażanie opinii w sprawie regulaminu studiów, regulaminu świadczeń czy opłat za studia, a także wybór przedstawicieli studentów do Senatu UMCS i innych, kolegialnych ciał opiniotwórczo-doradczych Uniwersytetu, jak np. Rada Biblioteczna. W przestrzeni ogólnouniwersyteckiej obok Parlamentu mamy jeszcze dwa organy samorządowe: ZUSS jako organ wykonawczy i Komisję Wyborczą.

Jest to więc klasyczny podział, w którym Parlament stanowi swego rodzaju sejm studencki, a ZUSS – rząd.

Jak wygląda struktura Parlamentu Studentów UMCS i w jaki sposób funkcjonuje on na co dzień?

Parlament zrzesza przedstawicieli studentów z każdego Wydziału. Są oni powoływani przez Rady Wydziałowe Samorządu Studentów, których członków wybierają bezpośrednio studenci na danym Wydziale. Liczebność członków Parlamentu z konkretnego Wydziału jest obliczana proporcjonalnie do liczby osób na nim studiujących.

Pracami Parlamentu kieruje Prezydium składające się z: przewodniczącego, którą to funkcję mam obecnie zaszczyt sprawować, dwóch wiceprzewodniczących (w tej kadencji są to Kacper Janik z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Natasza Łapińska z Wydziału Ekonomicznego) oraz sekretarza (Daria Gorzkiewicz z Wydziału Historii i Archeologii).

Posiedzenia odbywają się przynajmniej raz w miesiącu. Wewnątrz naszego organu funkcjonują stałe komisje, które wspierają realizację kompetencji Parlamentu. Mamy m.in. Komisję Grantową, która zajmuje się konkursem grantowym Samorządu Studentów. Nie tak dawno powołaliśmy także dwie stałe Komisje: Prawno-Regulaminową oraz Rewizyjną. W planach mamy powołanie kolejnych. Dodatkowo wprowadziliśmy również moż-

liwość powoływania przez Prezydium pełnomocników w celu wdrażania konkretnych działań, niewymagających do tego całych zespołów. Na ten moment mamy dwie pełnomocniczki: Ninę Gomołę ds. mediów społecznościowych oraz Natalię Pieczykolan ds. identyfikacji wizualnej. Ruszyliśmy niedawno z prowadzeniem naszych social mediów – można nas znaleźć zarówno na Facebooku, jak i Instagramie. Zachęcam zatem do śledzenia na bieżąco naszych poczynąń.

Jakie cele mają do zrealizowania członkowie Parlamentu Studentów UMCS?

Naszym podstawowym i jednocześnie głównym celem jest godna reprezentacja społeczności studenckiej. Parlament to najbardziej demokratyczny organ ogólnouniwersytecki Samorządu z racji swojej struktury i natury działań. Podczas jego posiedzeń zapadają istotne decyzje z perspektywy ogółu studentów, w związku z czym realizacja naszych zadań musi odbywać się zgodnie z wysokimi, wypracowanymi standardami. Staramy się je obecnie wdrażać.

Muszę jednak z żalem przyznać, że przez ostatnich kilka lat Parlament nie działał należycie i nieco podupadł na znaczeniu. Winimy za to przede wszystkim okres pandemii, który nie sprzyjał tworzeniu i utrzymywaniu relacji, a to przecież one są najważniejsze w działalności samorządowej i stanowią jej podstawę. Teraz, po ukonstytuowaniu się nowego składu, chcemy doprowadzić do renesansu tych standardów i działania samego Parlamentu, który w ciągu ostatnich paru lat był niekiedy wręcz zastępowany przez ZUSS. Jesteśmy jednak zdania, że im silniejsze są wszystkie organy, tym wydajniej działamy jako cały Samorząd.

Pierwsze cele obecnej kadencji już udało się nam zrealizować. Powołaliśmy wcześniej wymienione stałe komisje Parlamentu, ruszyliśmy także z prowadzeniem mediów społecznościowych. Chcemy przypomnieć studentom, kim jesteśmy, skąd się wzięliśmy, co robimy i przede wszystkim – po co to robimy. Zależy nam, aby coraz więcej osób wiedziało o naszym istnieniu i naszej działalności.

Co należy do Pana zadań jako przewodniczącego? Jakie wyzwania czekają Pana i Parlament Studentów UMCS w obecnej kadencji?

Moje podstawowe zadania oscylują głównie wokół kierowania pracami Parlamentu oraz reprezentowania go

Fot. Magdalena Michalew, obróbka graficzna: Natalia Pieczykolan

na zewnątrz. To pierwsze przejawia się np. w opracowywaniu porządku obrad, nadawaniu biegu wnioskowi czy inicjatywom złożonym w Parlamencie, a także dbaniu o porządek i kulturę dyskusji w trakcie posiedzenia oraz o samo jego prowadzenie. To drugie to przede wszystkim zewnętrzny aspekt funkcjonowania Parlamentu, który często opiera się na prowadzeniu rozmów z władzami Uczelni i innymi jej organami bądź jednostkami.

W kwestii wyzwań niewątpliwie czeka nas trudny rok i m.in. dlatego wziąłem na siebie ciężar przewodzenia pracom Parlamentu. Zdecydowałem się to zrobić po trzyletniej działalności jako sekretarz ZUSS. W czerwcu odbędą się wybory rektorskie i wybory przewodniczącego ZUSS. W związku z tym chcę wspólnie z pozostałymi członkami Samorządu zadbać o naszą jedność i siłę, aby nie doprowadzić do żadnych zbędnych podziałów, a niestety tak czasem zdarzało się w przeszłości. Musimy pamiętać, że tylko razem jesteśmy w stanie należycie zadbać o sprawy studenckie i najlepiej reprezentować naszą społeczność. Symbolicznie, bo w roku 80-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, chcemy odbudować pozycję silnego, sprawczego Samorządu Studentów naszej Alma Mater.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróz

Fot. Marta Kostrzewa

Olimpijski weekend na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki

Fot. Marta Kostrzewa

Fot. Marta Kostrzewa

W dn. 13–14 stycznia WMFiI odwiedzili uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ich wizyta była związana z eliminacjami do krajowych olimpiad z zakresu matematyki i fizyki.

13 stycznia odbyły się zawody II stopnia w ramach Olimpiady Matematycznej Juniorów oraz Olimpiady Lingwistyki Matematycznej. OMJ to olimpiada przedmiotowa skierowana do wszystkich uczniów szkół podstawowych w Polsce. Jej celem jest rozbudzanie zamiłowania do matematyki wśród młodzieży szkół podstawowych, wyszukiwanie i integracja uczniów zainteresowanych matematyką, kształtowanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy oraz stymulowanie aktywności poznawczej młodzieży uzdolnionej. Z kolei OLM jest jedynym ogólnopolskim konkursem lingwistycznym. Stanowi eliminacje do Międzynarodowej Olimpiady Lingwistycznej – jednej z 13 międzynarodowych olimpiad naukowych. Do osiągnięcia sukcesu w zawodach nie są wymagane umiejętności językoznawcze ani znajomość języków obcych (choć czasami może to być pomocne). Wystarczy umiejętność logicznego myślenia, analizy danych i wyciągania wniosków na podstawie przesłanek dotyczących egzotycznych lub nieistniejących języków.

Tego samego dnia odbyły się również warsztaty dla nauczycieli z zadań olimpijskich. Spotkanie poprowadził Zbigniew Karczmarczyk, specjalista z zakresu zadań olimpijskich i nauczyciel z Prywatnych Szkół im. Królowej Jadwigi w Lublinie. Podczas warsztatów zaprezentował dwa tematy: podzielność przez trzy i środkowa w trójkącie prostokątnym.

Natomiast 14 stycznia miała miejsce 73. Olimpiada Fizyczna. Był to II etap zawodów zrealizowany w formie części teoretycznej. Osoby, które zostały zakwalifikowane do części doświadczalnej, przystąpiły do niej 18 lutego. Celem Olimpiady Fizycznej jest m.in. propagowanie wiedzy fizycznej oraz rozbudzanie zamiłowania do fizyki wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Marta Kostrzewa

Spotkanie z Natalią Żabą – specjalistką z firmy Google

Dlaczego warto sprawdzać informacje? Z jakich narzędzi korzystać? Na co zwrócić uwagę, gdy wiadomość budzi nasze podejrzenia? O tym mówiła 16 stycznia podczas spotkania ze studentami Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Natalia Żaba – Google Teaching Fellow na Europę Środkowo-Wschodnią.

Podczas warsztatów „Poznaj nowe sposoby walki z dezinformacją” prelegentka zaprezentowała kilka narzędzi do sprawdzania informacji. Są one dostępne w internecie bezpłatnie i każdy może z nich skorzystać. W czasie spotkania nie zabrakło też pytań od licznie zgromadzonej publiczności.

Organizatorkami wydarzenia były: mgr Agnieszka Józwik, doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych i dr hab. Anna Granat z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

Agnieszka Józwik

Fot. Iga Kosińska

Wyjazdy studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki do szkół partnerskich

Działania promocyjne Uniwersytetu intensyfikują się wraz ze zbliżającą się rekrutacją na rok akademicki 2024/2025. Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki również dokłada wszelkich starań, aby wesprzeć różnego rodzaju inicjatywy podejmowane w tym zakresie. Dlatego też w ostatnich miesiącach studenci Wydziału wzięli udział w kilku wyjazdach zorganizowanych w ramach programu Szkół Partnerskich UMCS:

- 27 listopada Izabela Kupiec i Kacper Rutkowski, studenci nauczania matematyki i informatyki uczestniczyli w Młodzieżowym Forum Nowoczesnych Technologii. Zaprezentowali tam robota LEGO i opowiedzieli o możliwościach, jakie daje kształcenie na UMCS.
- 7 grudnia Mikołaj Martyna i Oskar Maksim ze Studenckiego Koła Naukowego Informatyki wzięli udział

w Tygodniu Kariery Zawodowej w Zespole Szkół w Poniatowej.

- 23 stycznia studenci: Jakub Foks i Jakub Barcisz ze Studenckiego Koła Naukowego Informatyki wraz z pracownikami Centrum Promocji odbyli wizytę w Regionalnym Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju. Opowiedzieli o ofercie kształcenia na WMFiI, aktywnościach studenckich, funkcjonujących na Wydziale kołach naukowych i zaletach studiowania na UMCS.
- 25 stycznia Mikołaj Martyna i Oskar Maksim odwiedzili Zespół Szkół Ekonomicznych im. A i J. Vetterów w Lublinie, gdzie opowiedzieli o zaletach WMFiI oraz Uniwersytetu.

Wyjazdy koordynowała inż. Magdalena Drwal z Biura Projektów Promocyjnych UMCS.

Marta Kostrzewa

Fot. Piotr Majewski

Fot. Piotr Majewski

Wycieczka do Warszawy

12 stycznia grupa studentów III roku kulturoznawstwa pod opieką dr. hab. Piotra Majewskiego, prof. UMCS wybrała się na wycieczkę do Warszawy. Celem wyjazdu były muzea i instytucje wystawiennicze sztuki.

Pierwsze kroki grupa skierowała do Muzeum Narodowego, gdzie prof. Agnieszka Rosales-Rodriguez, historyczka sztuki i kuratorka MNW, oprowadziła po arcyciekawej wystawie „Arkadia”, ukazującej różne konteksty znaczeniowe mitu arkadyjskiego w kulturze wizualnej Europy od czasów renesansu po współczesność. W programie zwiedzania znalazła się też bijąca rekordy frekwencyjne wystawa dzieł Picassa (przygotowana z okazji 50. rocznicy śmierci artysty). Dodatkowo studenci zobaczyli wystawę wysmakowanych fotografii reportażowych Bruna Barbeya (1941–2020), francusko-marokańskiego fotografa inspirującego się kinem włoskiego neorealizmu i malarstwem dawnych mistrzów.

Zagadnienie „nowi dawni mistrzowie” mocno wybrzmiało natomiast podczas wizyty w Centrum Sztu-

ki Współczesnej Zamek Ujazdowski przy okazji oglądania wystawy malarstwa współczesnego norweskiego artysty inspirującego się Rembrandtem – Odda Nerdruma. Po tej i innych wystawach grupę oprowadziła szefowa Działu Edukacji wymienionej instytucji – Emilia Wasilewicz. Studenci wysłuchali też prelekcji zastępcy dyrektora ds. programowych CSW Kacpra Skierskiego oraz zostali obdarowani archiwalnym i nowym numerem antologii tekstów krytycznych czasopisma „Obieg”.

Trzecim punktem programu była Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki, a w niej dwie wystawy malarskie: Jerzego Nowosielskiego oraz głośna zbiorowa ekspozycja pt. „Pejzaż malarstwa polskiego”.

Następnie uczestnicy wycieczki dotarli do Soho Art Center, gdzie wkroczyli w wielobarwny świat impresjonistów i postimpresjonistów za sprawą immersyjnej wystawy „Van Gogh i przyjaciele”.

Tego samego dnia, pełni wrażeń po spotkaniach ze sztuką, warszawskimi instytucjami kultury i różnymi typami wystawiennictwa, studenci powrócili do Lublina.

Piotr Majewski

Archiwum Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów

Neofilolodzy z rewizytą w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Niemcach

19 stycznia w ZSP w Niemcach gościła delegacja z Wydziału Filologicznego w składzie: dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS (Katedra Językoznawstwa Słowiańskiego, opiekun Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów, koordynator ds. promocji na kierunku rusycystyka) wraz z grupą studentów działających w SKNR: Mateuszem Koszelukiem, Mateuszem Krupskim, Iryną Satsutą, Pauliną Wilewską i Adrianem Wasilewskim.

Podczas spotkania prowadzonego przez wykładowczynię oraz młodych dydaktyków uczniowie zapoznali się z wybranymi tradycjami noworocznymi z różnych krajów słowiańskich (Polski, Rosji, Białorusi, Bułgarii

i Ukrainy), słownictwem świątecznym (polsko-rosyjskie pary przekładowe) oraz materiałami promocyjnymi Koła. Był też krótki quiz wiedzy o naszej Uczelni. Zestawy zadań zostały przygotowane przez prof. Ewę Białek oraz jej podopiecznych z Koła (scenariusz zajęć: E. Białek).

W spotkaniu wzięło udział około 40 uczniów, którzy nie tylko wzbogacili swoją wiedzę o nową leksykę, ale też – w nawiązaniu do roku jubileuszowego UMCS – poznali kilka faktów z historii naszego Uniwersytetu. Z kolei studenci mogli zastosować w praktyce wiedzę oraz umiejętności zdobyte na studiach. Istotnym elementem wizyty było kształtowanie otwartości wobec kultury i języków innych krajów słowiańskich, a także wymiana doświadczeń między dwoma środowiskami.

Wizyta neofilologów odbyła się na zaproszenie Elżbety Rudnickiej, nauczającej w ZSP w Niemcach języka rosyjskiego. Było to już kolejne spotkanie kadry UMCS i studentów z młodzieżą z podlubelskich Niemiec, która w 2023 r. wzięła udział w Drzwiach Otwartych WF. W podziękowaniu za rewizytę gospodarze wręczyli gościom pamiątkowe kalendarze ze zdjęciami krajoobrazowymi wykonanymi przez uczniów. Wyjazd odbył się we współpracy z Centrum Promocji UMCS.

Ewa Białek

„Smutne synagogi”

17 stycznia na Wydziale Historii i Archeologii odbyło się spotkanie z Ritą Miernik, z wykształcenia prawniczką, studentką Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego na kierunkach socjologia i bioetyka.

Spotkanie dotyczyło jej autorskiego projektu historyczno-społecznego pt. „Smutne synagogi”. Autorka opowiedziała o swoich podróżach w nieznane w celu poszukiwania i dokumentowania w mediach społecznościowych starych, zapomnianych budynków – synagog.

Organizatorem spotkania było Koło Naukowe Historyków Studentów działające pod opieką merytoryczną dr. hab. Marka Siomy, prof. UMCS z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w.

Paulina Litka

Projekt „Skuteczność arteterapii w resocjalizacji penitencjarnej skazanych odbywających karę po raz pierwszy”

Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących jako jedyne na UMCS w 2022 r. otrzymało dofinansowanie na realizację studenckiej inicjatywy, zwiększając poziom naukowości podejmowanych przez nas działań. Projekt „Skuteczność arteterapii w resocjalizacji penitencjarnej skazanych odbywających karę po raz pierwszy” (nr umowy SKN/SP/535701/2022) został dofinansowany przez ówczesnego Ministra Edukacji i Nauki ze środków budżetu państwa w ramach programu „Studenckie Koła Naukowe Tworzą Innowacje” – II edycja. Wniosek o dofinansowanie został przygotowany wspólnie z pracownikami Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS.

Projekt realizowany był od 18 kwietnia 2022 r. do 18 lutego 2024 r. Miał on na celu stworzenie grupy artystycznej wewnątrz zakładu karnego, aby zapewnić studentom Koła systematyczną pracę warsztatową ze skazanymi (odbywającymi karę po raz pierwszy). Studenci stworzyli własny program oddziaływań, zweryfikowali jego założenia podczas pracy z osadzonymi, a także sprawdzili jego skuteczność w toku badań naukowych.

Projekt stanowił inicjatywę wspierającą proces resocjalizacji penitencjarnej. Kluczowym elementem spotkań była twórczość samych skazanych – ćwiczenia dramatyczne i improwizacje plastyczne. Pozwolił także na rozpowszechnienie skutecznych metod pracy resocjalizacyjnej w jednostkach penitencjarnych poprzez publikację monografii oraz liczne działania promocyjne. Monografia naukowa ukazała się w grudniu jako podsumowanie projektu. Została ona niemal w całości przygotowana przez studentów pod kierunkiem opiekuna Koła dr Katarzyny Korony. W książce znajdują się rozdziały: Aleksandry Skowron, Magdaleny Staszewskiej, Marioli Twardowskiej i Michała Rachwalskiego.

Archiwum Wydawnictwa UMCS

Część teoretyczną stanowią rozdziały napisane przez studentów, zaś w części praktycznej zamieszczono autorski program studentów pt. „Arteterapia w resocjalizacji”, ewaluację programu oraz opinię prowadzących na temat uczestników. Publikacja została rozesłana do Centralnego Zarządu Służby Więziennej oraz podległych jednostek.

W opinii uczestników (osadzonych) udział w programie stanowił doświadczenie, które umożliwiło im inne spojrzenie na dotychczasowe zachowanie. Zdobytą wiedzę i umiejętności traktowali jako inwestycję w lepszą przyszłość i zarazem przygotowanie do opuszczenia zakładu karnego. Osadzeni w większym stopniu docenili możliwość pracy grupowej i czerpania z doświadczeń innych osób. Ponadto udział w projekcie pozwolił im choć na chwilę zdystansować się od rzeczywistości więziennej.

Z kolei studenci mogli praktycznie zweryfikować wiedzę i umiejętności nabyte w trakcie studiów. Poza przygotowaniem własnej propozycji oddziaływań mieli możliwość uczestnictwa w ich realizacji. Na bieżąco obserwowali zmiany w zachowaniu uczestników i kolejne fazy rozwoju grupy. Mogli skonfrontować się z trudami pracy grupowej oraz aktywnego uczestnictwa w rozwijaniu umiejętności osadzonych. Angażowali się także w prowadzenie badań naukowych, ich opracowanie i publikację wyników. Udział w projekcie stanowił dla nich cenne doświadczenie i motywację do podejmowania kolejnych inicjatyw.

Katarzyna Korona

Połączenie teorii z praktyką – przyszłość edukacji

W dzisiejszym dynamicznie zmieniającym się świecie adaptacja edukacji akademickiej do potrzeb rynku pracy jest nie tylko wyzwaniem, ale także koniecznością. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej staje na wysokości zadania, wyznaczając nowe standardy poprzez efektywne łączenie teorii z praktyką. Na Wydziale Ekonomicznym koncepcja *learning by doing* staje się rzeczywistością, ponieważ studentki oraz studenci mają szansę na zaangażowanie się w praktyczne projekty doradcze i bezpośrednią współpracę z przedsiębiorstwami oraz instytucjami.

Przykładem efektywnego połączenia teorii z praktyką jest projekt realizowany dla GSPE – lubelskiego centrum usług wspólnych Orange. Studentki oraz studenci pod kierunkiem dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS opracowywali strategie promocyjne, ucząc się w praktyce, jak teoria marketingu odnajduje się w realiach biznesowych. Ich praca była oceniana przez profesjonalistów z branży, co stanowiło doskonałą okazję do zdobycia cennego doświadczenia i nawiązania kontaktów zawodowych. Wybrane elementy projektu, zgodnie z decyzją kadry zarządzającej firmy Orange, zostaną wdrożone w przedsiębiorstwie.

Mentoring na UMCS jest kolejnym przykładem skutecznego łączenia teorii z praktyką. Programy mentoringowe oferują studentom unikalną możliwość nawiązania relacji z doświadczonymi mentorami z różnych branż, co pozwala na rozwijanie ich potencjału, zdobywanie nowej wiedzy i budowanie zawodowej samoświadomości. Jednym z takich programów jest cykl wykładów pn. „Przypadki sukcesu przedsiębiorstw – mentoring biznesowy” prowadzony przez dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS. Gośćmi wykładów byli eksperci i liderzy z różnych sektorów rynku, dzięki czemu zapewnili studentkom i studentom szeroki wgląd w świat biznesu. Gościli eksperci z: Cavallo Verde, Urzędu Miasta Lublin, Data Modul Polska sp. z o.o., Orange Polska, Wschodniego Akceleratora Biznesu (WAB), start-upu Teamfeedback, Santander Universidades, Medical Inventi S.A., Bioinnova sp. z o.o., ENZO sp. z o.o., Foodcom S.A., Reckitt (Poland) S.A. Dodatkowo przedstawiciele Lubelskiego Klubu Tenisowego, Odkryj Amerykę, American Trip, Bydgoskiego Kłustra Przemysłowego Dolina Narzędziowa oraz ConTrust Com-

munication przedstawili swoje perspektywy, dostarczając cennych wskazówek i inspiracji zawodowych.

Drugim oferowanym na Wydziale Ekonomicznym programem jest „Mentoring dla studentek”, realizowany we współpracy z firmą Orange. Program daje studentkom możliwość nawiązania osobistych relacji z doświadczonymi mentorami – liderami biznesu i zarządzania.

Oba programy mentoringowe stanowią nie tylko platformę do nauki i rozwoju, ale także ważny most łączący świat akademicki z praktyką zawodową.

Wydział Ekonomiczny oferuje dodatkowo wykłady otwarte, stanowiące ważne uzupełnienie programu nauczania i pozwalające na pogłębianie wiedzy ekonomicznej. Wśród nich warto wymienić m.in. wykłady zorganizowane przez Klub Młodego Księgowego i Finansisty oraz wykłady w języku angielskim, np. *Why does statistics matter?*, przeprowadzony przez Reckitt Benckiser plc.

W dynamicznym świecie biznesu i gospodarki Uniwersytet skutecznie łączy teorię z praktyką, oferując studentkom i studentom na Wydziale Ekonomicznym realne doświadczenia poprzez projekty doradcze, programy mentoringowe i wykłady otwarte, w szczególności te prowadzone przez firmy. Wszystkie działania są urzeczywistnieniem motta „UMCS – siła relacji” i podkreślają wagę połączenia edukacji z rzeczywistymi potrzebami rynku.

Bartłomiej Twarowski
Anna Tatarczak

Zdjęcie ilustracyjne / Archiwum Centrum Promocji

Między nami Słowianami – spotkanie integracyjne u slawistów

Studia to nie tylko uczestnictwo w zajęciach, ale także praca na Uczelni – dydaktyka i prowadzenie badań naukowych. Ważne jest współdziałanie między wykładowcami i studentami w ramach różnych przedsięwzięć – kulturalnych, popularyzujących naukę, charytatywnych czy integracyjnych. Dobrym tego przykładem jest spotkanie kadry dwóch katedr slawistycznych oraz studentów kierunku rusycystyka, które odbyło się 30 stycznia. Celem wydarzenia pn. „Między nami Słowianami” była integracja naszej społeczności, a także wymiana doświadczeń między przedstawicielami różnych pokoleń.

Spotkanie otworzyła i prowadziła dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS wraz z przedstawicielami zarządu Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów – Dawidem Tokarzewskim, przewodniczącym, oraz Anną Marchyk, wiceprzewodniczącą. Władze dziekańskie Wydziału Filologicznego reprezentował dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS – prodziekan ds. kształcenia. Wśród zaproszonych gości byli też pracownicy emerytowani.

Program obejmował wspomnienia kadry (dr Leszek Mikrut, mgr Małgorzata Nakonieczna, dr hab. Witold

Kowalczyk, prof. UMCS), prezentację nt. bałkańskiej banicy (dr hab. Petar Sotirow, prof. UMCS), a także referaty studentów o słowiańskich tradycjach noworocznych i karnawałowych oraz dniach kultury studenckiej. Była też recytacja utworów wierszowanych, zagadki dla kadry i studentów, degustacja karnawałowych wypieków, przygotowanych m.in. przez studentki z SKNR. Podczas spotkania, które upłynęło w ciepłej atmosferze, była mowa zarówno o perspektywach zatrudnienia dla absolwentów, jak i więziach, które rodzą się w murach Uczelni oraz pozostają na długie lata.

Organizatorami spotkania integracyjnego byli: SKNR wraz z opiekunem dr hab. Ewą Białek, prof. UMCS we współpracy z kadrą Katedr Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Słowiańskiego oraz studentami kierunku rusycystyka. Z ramienia SKNR w przygotowaniu byli zaangażowani: Dawid Tokarzewski, Anna Marchyk, Mateusz Krupski, Mateusz Koszeluk (zarząd), a także Monika Bernecka, Gabriela Jarosz, Marharyta Lihmanouskaya, Marharyta Mazura, Iryna Satsuta, Paulina Wilewska, Adrian Wasilewski (członkowie Koła).

Ewa Białek

Archiwum Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów

Konferencja naukowa „Wyzwania współczesnej dyplomacji”

Fot. Liliana Węgrzyn-Odrzyba

19 stycznia w formule hybrydowej odbyła się pierwsza ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Wyzwania współczesnej dyplomacji”.

Wydarzenie zainaugurował prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych, który powitał uczestników konferencji i wygłosił referat pt. *Przewartościowanie myślenia o systemie międzynarodowym w warunkach agresji Rosji na Ukrainę*.

Zgromadzeni na auli i przed monitorami komputerów uczestnicy wysłuchali wystąpień dotyczących aktualnych wyzwań dyplomacji, do których prelegenci zaliczyli m.in. dezinformację, nowoczesne technologie, pandemię, konflikty zbrojne i zmiany klimatyczne. Szerokie spektrum omówionych tematów obejmowało w szczególności zagadnienia związane z dyplomacją wielostronną, miejską, wodną, kosmiczną, a nawet gastrodyplomacją i dyplomacją brytyjskiej rodziny królewskiej.

W ramach wydarzenia zrealizowano osiem zdalnych i trzy stacjonarne panele, w których udział wzięli studenci i doktoranci reprezentujący środowiska akademickie z Lublina, regionu i kraju.

Konferencja została zorganizowana przez Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych oraz Forum Młodych Dyplomatów. Wydarzenie zostało objęte patronatem Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

Ihor Kolisnichenko
Sylvia Kubica

Świąteczna sobota Koła Dydaktyków MaFil

20 stycznia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyła się zabawa karnawałowa dla dzieci i wnuków pracowników UMCS, zorganizowana przez Uniwersytet Dziecięcy UMCS oraz wybrane jednostki naszej Uczelni.

W ramach wydarzenia dr Anna Gąsior, dr Anna Bednarska oraz studentki i studenci z Koła Dydaktyków MaFil zorganizowali interesujące zajęcia i warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Najmłodsi mogli stworzyć własne zakładki do książek, papierowe tulipany oraz serduszka z wykorzystaniem techniki origami. Odbyły się również warsztaty z haftu matematycznego – młodzi adepci nauki mieli okazję wyszyć wyjątkową kartkę z życzeniami dla dziadków. Dzieci wzięły też udział w relaksujących grach logicznych i matematycznych.

Marta Kostrzewa

Fot. Anna Gąsior

O człowieku, który wniósł lubelską archeologię do Europy

—

To, że wysoka pozycja archeologii spod znaku UMCS jest wynikiem pracowitości, intelektualnej sprawności, odpowiedzialności, wytrwałości i... szczęścia w poszukiwaniach archeologicznych – jest sprawą oczywistą. Tak oczywistą, jak to, że każde szczęście potrzebuje pomocy, by być docenionym i należycie ocenionym. Na naszej zawodowej drodze zawsze stali i stoją ludzie, bez których międzynarodowy rynek naukowy byłby zdecydowanie trudniej osiągalny. Mieliśmy przecież „szczęście” urodzić się w kraju, w którym niektórzy dysponują wielokrotnością funduszy w porównaniu z tymi, jakie spływają na archeologię. Jest więc nam niebywale trudniej realizować dobre projekty. Na dodatek posługujemy się językiem, który nie miał szczęścia i zaszczytu dostąpienia kongresowości; na inny dodatek nasza szlachetna misja stania na przedmurzu Europy nie dla wszystkich jest zrozumiała, co trochę obnażył serial *1670*. Szukanie wsparcia jest więc jednym z elementów budowania kariery i rozpoznawalności.

Osobą, która spowodowała, że lubelska archeologia z regionalnego niebytu wdarła się na europejskie salony, zdobywając przy tym społeczną aprobatę, jest dr Christian Leiber – Amicus Universitatis Mariae Curie Skłodowska, odznaczony Krzyżem Zasługi dla Cudzoziemców. Jako wieloletni dyrektor Niedersächsisches Kulturzentrum Schloss-Bevern zrobił dla Polski wiele, czyniąc renesansowy zamek w tej miejscowości co jakiś czas autentyczną stolicą naszej nauki i kultury w Niemczech.

Pozналиśmy się w okolicznościach anegdotycznych. Otóż od połowy lat 80. jeździłem na wykopaliska do Francji, do pięknego regionu Médoc. Zaprosił mnie

tam Claude Castagne, amator archeologii zaangażowany w opiekę nad wykopaliskami w ruinach osady wczesnorzymskiej koło Saint-Germain-d’Esteuil, realizowanymi przez archeologów z Bordeaux. Któregoś wieczora, jeszcze przed tradycyjnym aperitifem, pojawił się tak ponury, jak tylko wściekły Gall być potrafi, z oświadczeniem: „Andrzej, jutro przyjeżdżają Niemcy”. Miało to nastąpić wskutek wymiany pomiędzy regionami, które zawarły porozumienie o współpracy, a wykopaliska miały być spełnieniem wspólnych marzeń o odkrywaniu starożytności. Długo jeszcze w nocy opowiadaliśmy sobie o wojnie z 1871 r., o I i II wojnie światowej z oczywistym wątkiem polskich heroicznych poczynań w walce z okupantem. Na wykopaliska dotarliśmy ze znacznym opóźnieniem, w nastrojach bojowych. Niemcy już tam byli! Zdyscyplinowani, rażno machający łopatami w złośliwie wybranych dla nich szczególnie trudnych miejscach.

Szybko okazało się, że są „super” – komunikatywni, weseli, ciekawi młodego Polaka, który czuł się wśród Francuzów jak u siebie. Ponieważ zawsze woziłem ze sobą zestaw przezroczy z moich wykopalisk, więc również i im opowiedziałem o niecodziennych odkryciach gockiej kultury kuło Hrubieszowa. Wtedy jeden z nich, Dieter Rheinländer (też późniejszy Amicus!), opowiedział mi o zamku w Bevern oraz o tym, że właśnie prezentowano tam polską wystawę o starożytnych Bałtach, no i że zarządza tym wszystkim sprawnie archeolog Christian Leiber. „Powinniście się poznać” – zakończył imperatywnie.

W Lublinie oczywiście zapomniałem o Niemcach. Opowiadałem studentom o kolejnej wykopaliskowej

Archiwum Instytutu Archeologii

przygodzie, o wrażeniach kulinarnych, niesamowitej architekturze czasów, kiedy Mieszko I z dumą klecił romańskie krągłe świątynki w drewnianych grodach.

Wtedy zadzwonił telefon i sam dyrektor Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Jan Jaskanis, powiadomił mnie, że przyjeżdża Leiber oddawać wystawę o Bałtach i nade wszystko pragnie mnie poznać. „Proszę wziąć slajdy” – zaordynował władczo.

Tak się poznaliśmy. Temat projektu „Skarby wschodnich Gotów” narodził się właściwie nieomal z marszu. Dostałem zaproszenie na publiczną prezentację jego

założeń już kilka miesięcy później. W pełnej sali audytoryjnej w Holzminden przemawiałem... po francusku – Christian tłumaczył. Niemniej jednak miejscowa prasa spisała się na medal, wyrażnie zachwycona egzotyką prelegenta, a my przez kilka dni uprawialiśmy burzę mózgów nad koncepcją wystawy, strategią jej promocji i naukową oprawą. Opowieści o pieniądzach, jakie trzeba będzie „wpompować” w przedsięwzięcie, słuchałem jak bajki o żelaznym wilku, bo już we wstępnych wyliczeniach mógłbym sobie kupić za nie uniwersytet, no – może wydział. Christian powtarzał

↑ Z Christia-nem Leiberem stawiamy kropkę nad projektem o archeologii południowej Rosji

tylko: „Nie przejmuj się, to moja działka”. I działał! W międzyczasie nauczyłem się niemieckiego, odbywałem w charakterze „maskotki” wiele spotkań ze sponsorami; z szeroko otwartymi oczyma i szybkim biciem serca podpisywałem kontrakt na pierwsze w dziejach ekstraklowanie antycznego DNA (1989 r.); pierwszą prezentację w Power Poincie (12 slajdów!); godziłem się na niewiarygodnie kosztowne analizy laboratoryjne szczątków z Masłomęcza (ujawniły najstarsze barbarzyńskie perfumy!). Uczyłem się absolutnie nowych dla mnie rzeczy: wystawa ma być dla ludzi; monografia ma być dla fachowców, ale tak przygotowana, aby zrozumieli ją ludzie; projekt musi mieć oprawę medialną i reklamową; a w ogóle, to jest to świetna okazja, by pokazać kawał polskiej kultury. Nie wyleciałem wtedy na orbitę bezpiecznie oddalającą mnie od takich pomysłów chyba tylko dlatego, że... imponowały mi one i pokazały głęboki sens. Christian przy każdej pierwszej porannej kawie częstował mnie, na dobry początek dnia, mantrą: „Wy za moment będziecie w Unii Europejskiej, dlatego archeologia musi tam być jeszcze przed wami”. Właściwie jego pomysły nie miały granic. Przywiozł np. dwa autobusy Niemców do Masłomęcza, by zobaczyli, że Polska to nie „dziki kraj”. Trzeba pamiętać, że były jeszcze wtedy twarde granice; że każdy wyjazd to była pełna emocji przygoda ich pokonywania; że radośnie zaplanowane przez nas wywiezienie zabytków za granicę napotkało na mur przepisów stojących na drodze ku temu pomysłowi. Kiedy trzeba było sfotografować najcenniejsze egzemplarze kolekcji do katalogu, to spotkaliśmy się w hotelu w Słubicach wypełnionym handlarzami papierosami i wódką, z biegającymi po korytarzach nie do końca ubranymi paniami, a nad wszystkim wisiało odium pod tytułem „brud i smród”. Przetrwaliśmy! Wystawę otwierał późniejszy kanclerz Niemiec Gerhard Schröder, tańczył Zespół Tańca Ludowego UMCS, nasi graficy mieli wystawę – tysiące ludzi szturmowało „Skarby Gotów”.

Skutek tego działania był oszałamiający. Wstępne badania rozpoznawalności, nie mojego uniwersytetu (o którego istnieniu wiedziało 4 respondentów; 12 dalszych słyszało o KUL), ale Lublina dały wynik 1,3%. Dla sponsorów była to właściwie śmierć naszego projektu. Absolutna większość respondentów odpowiadała, że Lublana to miasto, które kojarzą... No, ale Christian był uparty, konsekwentny i pieniądze wydierał

z niebywałą skutecznością. Po zakończeniu projektu powtórne badania rozpoznawalności dały wynik bez mała 67%! Takiego skutku nikt się nie spodziewał. To też zasługa oprawy medialnej projektu – pisano, mówiono, oglądano nas w całej Europie. Jakby nie patrzeć – stworzyliśmy nowe standardy prezentacji wystaw archeologicznych, które weszły do literatury jako „model lubelski”.

Potem nastąpiły dwa kolejne, równie kosztowne projekty: o Wandalach – pierwsza w dziejach wystawa archeologiczna pod patronatem dwóch prezydentów (2004); i o odkryciach w południowej Rosji i na Kaukazie dokonywanych przez niemieckich i polskich poszukiwaczy (2010). Oczywiście konsumowaliśmy nasze świeżo zdobyte doświadczenie, ale rynek wystaw archeologicznych wyraźnie się zagęścił. Każdy chciał być teraz od nas lepszy, skuteczniejszy, bardziej pomysłowy. Christian wyciągnął asa z rękawa. Przecież my mamy CAŁY ZAMEK i możemy budować wystawy bez jakichkolwiek ograniczeń. Konkurencja dysponuje częstkami takich powierzchni. No i mieszkańcy Dolnej Saksonii zrozumieli, że takie projekty to paliwo gospodarcze dla regionu. Poszliśmy na całość, tak odważnie, że kilkadziesiąt rzeźb powstało w pracowni Wydziału Artystycznego UMCS; budowaliśmy ogromne rekonstrukcje i rozbudowywaliśmy szeroko rozumiane otoczenie projektu. Sponsorzy byli hojni i świat ponownie wstrzymał oddech; dziesiątki tysięcy zwiedzających migrowało do Bevern (a później do Warszawy), aby oglądać efekt naszej pracy. Działaliśmy w pełni interdyscyplinarnie, międzyinstytucjonalnie i międzynarodowo – tak jak to potem wymyślili sobie pomysłodawcy procedur ewaluacyjnych. Mieliśmy ten komfort, że Christian na każde życzenie finansowe odpowiadał: „Nie ma problemu”. I go nie było... Oszacowaliśmy potem z grubszą, że trzeba było na lubelskie pomysły wydać ponad dwa miliony euro – nie licząc polis ubezpieczeniowych, które mają inną logikę finansową.

Oczywiście wielkim projektem towarzyszył tzw. międzyczas. W nim nasi studenci jeździli na wykopaliska, artyści niemieccy prezentowali się w Zamościu, przez kraj płynęły tzw. *Studienreise*, a Katedra Archeologii miała wsparcie materiałowe w wielu zakresach swojej działalności, głównie tej wykopaliskowej. Białoczerwone flagi często powiewały nie tylko nad Centrum

Christian Leiber w magazynach Muzeum Zamojskiego podczas kwerendy zabytków wandalskich ➔

Kultury Dolnej Saksonii, ale również na prywatnych domach – pokochano Polaków! Z wykładami o Gotach i Wandalach jeździłem już nie tylko po Niemczech, bo dostrzeżono nas w wielu krajach. Wyprawa z Christia-nem do Wiednia była jakby nie patrzeć koroną naszej znajomości. Fetowano nas tam nieziemsko. Archeologia spod znaku UMCS stała się jedną z najbardziej rozpoznawalnych marek w Europie.

I mimo tak ogromnego zaangażowania, Christian Leiber stał zawsze z boku, a właściwie w cieniu naszych sukcesów. Uważał, że splendor i radość z ich realizacji winna spływać na nas; że im więcej razy padnie słowo UMCS, Lublin, Lubelszczyzna – tym bliżej będziemy Europy. Takim to sposobem wniósł, na własnych rękach, lubelską archeologię do tej wymarzonej Europy.

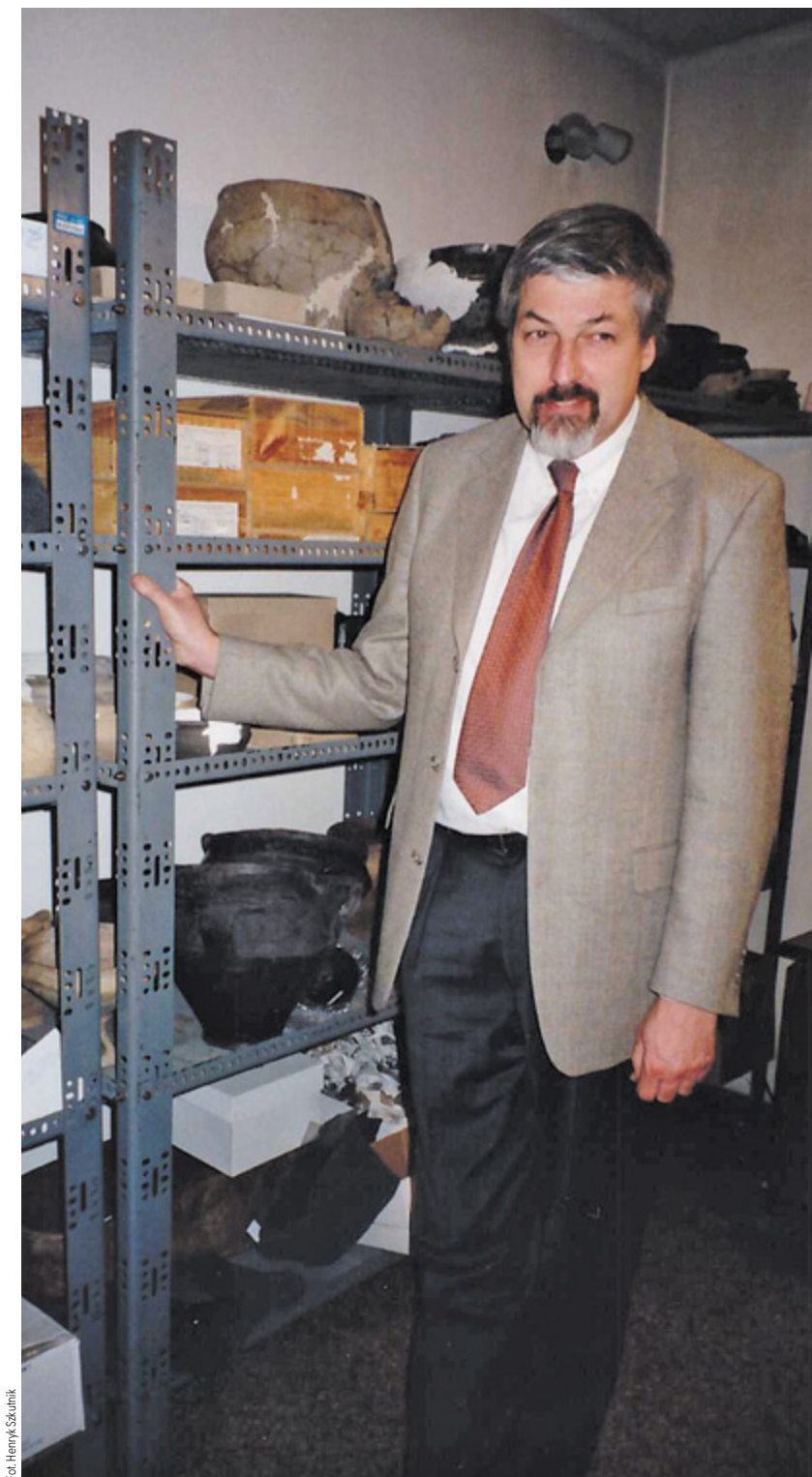
Nasz Amicis właśnie skończył 70 lat. Jestem dumny, że archeologia lubelska o nim nie zapomniała; że nie zapomniał o nim Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej; że z gratulacjami pospieszył prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk.

Dyrektor Instytutu Archeologii prof. Piotr Łuczkiwicz w swoim adresie dla Jubilata napisał tak:

„Drogi nam wszystkim Jubilationie,
gdybym miał wymienić twoich przyjaciół, tylko na Lubelszczyźnie –
nie starczyłoby miejsca;
gdybym miał opisać naszą wdzięczność płynącą z tego, co dla lubel-
skiej archeologii uczyniłeś – nie potrafiłbym dobrać odpowiednich słów;
gdybym miał przytoczyć serdeczne opowieści związane z Twoją oso-
bą – nie starczyłoby nocy;
to, że w ewaluacji zostaliśmy najlepszym Instytutem Archeologii w Pol-
sce – to również Twoja zasługa;
wyrażając radość i dumę z tego, że możemy o Tobie mówić: nasz Wiel-
ki Przyjaciel, wysłałam do Ciebie profesora Kokowskiego!
żyj nam długo, niech zdrowie Ci służy – ciągle jesteś dla nas wiel-
kim oparciem.

Ad multos annos Christianie!

Andrzej Kokowski

Fot. Henryk Skutnik

Wspomnienie o dr. Krzysztofie Iwańczuku

25 stycznia w wieku 70 lat odszedł od nas dr Krzysztof Iwańczuk, emerytowany pracownik Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, przez cały okres zatrudnienia związany ze zmieniającymi się strukturami (zespół, zakład, katedra) badania stosunków międzynarodowych. Na emeryturę przeszedł z końcem września 2020 r.

Dr Krzysztof Iwańczuk był absolwentem kierunku geografia na naszej Uczelni, studia ukończył w 1977 r. W ówczesnym Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych UMCS został zatrudniony 1 października 1977 r. W grudniu 1986 r. na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego obronił rozprawę doktorską pt. *Naturalne i przestrzenne czynniki polityki zagranicznej PRL*, której promotorem był prof. Ziemowit Jacek Pietraś. Specjalizował się w tematyce geografii politycznej, geopolityki i demografii.

Był wyjątkowym dydaktykiem, wyróżniającym się taktem, wysoką kulturą osobistą, szacunkiem dla współpracowników i studentów, rozumiejącym studentów, im oddanym i przez nich uwielbianym. We wdzięcznej pamięci pokoleń absolwentów politologii i stosunków międzynarodowych zapisał się jako prowadzący zaję-

cia z geografii politycznej i „Pan Doktor od zaliczenia mapy politycznej świata”. Oddanie sprawom studentów i ich rozumienie sprawiło, że dr. Iwańczukowi powierzano ważne funkcje w strukturze UMCS. W latach 1991–1993 był pełnomocnikiem prorektora ds. studenckich, a w latach 2005–2006 i 2008–2009 pełnomocnikiem rektora ds. studenckich. Skoncentrowany na dydaktyce, zwiększał także dorobek naukowy w formie licznych artykułów. Uczestniczył w konferencjach, wygłaszając referaty. Zrealizował staż naukowy w Paryżu. Był człowiekiem prawym, o wysokich standardach etycznych, moralnych, wrażliwym społecznie, a w trudnych momentach historii Polski – stawał po właściwej stronie.

Nieakademicką pasją dr. Iwańczuka była siatkówka. Uprawiał ten sport, kibicował reprezentacji Polski. Przez kilka kadencji pełnił funkcję prezesa Wojewódzkiego Związku Piłki Siatkowej w Lublinie. Był członkiem zarządu Polskiego Związku Piłki Siatkowej, organizatorem wielu turniejów młodzieżowych i opiekunem siatkarskiej młodzieży.

Krzysztofie, na zawsze pozostaniesz w naszej wdzięcznej pamięci. Spoczywaj w spokoju.

Marek Pietraś

Fot. Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie

Mikrobajki dla dzieci i dorosłych

Nakładem Wydawnictwa Lubelskiego AZ ukazała się książka Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk pt. *Mikrobajki dla dzieci i dorosłych* (Lublin 2023).

To zbiór krótkich powiastek, które przedstawiają sytuacje z życia codziennego kilkulatniej dziewczynki – Tasi. Choć miejscem zdarzeń jest Poznań lat 60. XX w., wydarzenia, które nakreślone zostały w książce, mają charakter uniwersalny.

Poznańska kamienica i mała Tasia to główne bohaterki tych opowieści, ale ich świat i przestrzeń zaludniają inne postaci – jakże ważne w życiu dziecka: rodzice, babcia, sąsiedzi, koleżanki, sprzedawcy z okolicznych sklepików. Tworzą wspólny mikroświat, oswójony i spokojny, czasem zabawny, czasem smutny, choć nierzadko z elementami strachu, a nawet grozy. Mikroświat Tasi niekiedy staje się makroświatem, gdy dziewczynka podróżuje po mieście tramwajem lub wyjeżdża poza miasto w odwiedzinach do drugiej babci. Świat dziewczynki to codzienność-niecodzienność pełna niespodzianek, zadziwień, radości, ale i trudnych pytań, gdy trzeba się zmierzyć z odejściem ostatecznym bliskiej osoby.

Mikrobajki dla dzieci i dorosłych to powiastki o walorach artystycznych, humanistycznych i społecznych. Język opowiadań jest prosty i obrazowy, a ich przesłanie zawarte w celnej puencie.

Autorka, a jednocześnie ilustratorka książki (dopełnieniem tekstu są znakomite rysunki wykonane techniką akwareli i piórka) ma nadzieję, że jej wspólna rodzinna lektura stanie się platformą porozumienia między dziećmi i rodzicami, dziadkami czy opiekunami. W swobodnym czytaniu wspomógł najmłodszych *Słowniczek trudnych wyrazów* zamieszczony w publikacji, zaś dorosłych lektura *Mikrobajek*, umożliwiającą

całkowicie nowe spojrzenie na świat z zupełnie nieoczekiwanej perspektywy, bo oczami dziecka, przeniesie do czasów własnego dzieciństwa.

Książka jest dostępna w lubelskich księgarniach, m.in. w Księgarni Dosłowna i Księgarni „U Hieronima”.

Natasza Ziółkowska-Kurczuk to nauczyciel akademicki, reżyserka, scenarzystka i dziennikarka. Urodziła się w Poznaniu i to miasto jest nadal dla niej ważne, chociaż od lat 90. mieszka i pracuje w Lublinie. Na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ukończyła dziennikarstwo i kulturoznawstwo. Pierwszy tekst dziennikarski opublikowała jako szesnastolatka i już na trzecim roku studiów pracowała w tygodniku „Wprost”, a następnie w Tygodniku Pracy Twórczej „Radar”. Jej specjalnością były reportaże. Po napisaniu reportażu wcieleńniowego dostała się na reżyserię w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Obecnie jest profesorem sztuki filmowej w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS. Jej dorobek to reportaże, widowiska, seriale dokumentalne, m.in. o Lwowie, Galicji i Tatarach polskich, a także filmy dokumentalne, m.in. *Komeda*, *Komeda...*, *Granatowy*

zeszyt (o Witoldzie Lutosławskim), *Tomek Kawiak*, *Twarze nieistniejącego miasta* (o kolekcji szklanych negatywów – przedwojennych fotografii lubelskich Żydów), *W Nowicy na końcu świata*, *Magiczne miasto* (o Lublinie). Od 2000 r. nieprzerwanie realizuje w TVP3 Lublin magazyn kulturalny „Afisz”. Jest stypendystką Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Prezydenta Miasta Lublin i laureatką wielu nagród.

Ewa Hadrian

Najnowsza książka prof. dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej i prof. dr. hab. Roberta Litwińskiego

Nakładem Wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Historycznego ukazała się książka prof. dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej (Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa) i prof. dr. hab. Roberta Liwińskiego (Instytut Historii) pt. *Jerzy Welcz „Jorgos”. Od lubelskiej Spójni do ateńskiego Panathinaikosu*.

Publikację otwierają listy gratulacyjne od: prezydenta miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka, marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, prezesa Polskiego Związku Piłki Siatkowej Sebastiana Świderskiego i prezesa Polskiego Towarzystwa Historycznego prof. dr. hab. Krzysztofa Mikulskiego.

Bohaterem książki jest człowiek nietuzinkowy, zasłużony – jak piszą Autorzy – „dla akademickiej, lubelskiej, świdnickiej, polskiej, greckiej i cypryjskiej siatkówki”. Jerzy Welcz to osoba, która miała ogromny wpływ na rozwój piłki siatkowej zarówno w swojej małej ojczyźnie, czyli na Lubelszczyźnie, jak i w Polsce, a nawet za granicą. Sylwetka trenera Welcza ukazana została w ujęciu kontekstowym, uwzględniającym historię uprawianej przez niego dyscypliny. Wszystkie wydarzenia i przywoływane fakty zostały rzetelnie udokumentowane w oparciu o różne źródła: relacje trenera i wywiady z nim, wypowiedzi członków rodziny oraz osób, które go znały, artykuły prasowe, wydawnictwa książkowe, materiały archiwalne, fotografie i filmy.

Przekaz odautorski został urozmaicony bardzo bogatym materiałem ilustracyjnym. Dr hab. Danuta Krzyżyk, prof. UŚ (jedna z recenzentek monografii) tak pisze na ten temat:

„Jest on cennym, o dużej wartości poznawczej, ale i emocjonalnej, dopełnieniem publikacji M. Karwatowskiej i R. Litwińskiego. (...) starannie opisane fotografie (jest ich 90, dokumentują one życie zawodowe, ale i prywatne Jerzego Welcza), pełnią kilka funkcji: (...) funkcję poznawczą i emocjonalną, ale także funkcję upogładzającą-

co-wzmacniającą. Współobecność słowa i obrazu w recenzowanej książce jest jej ogromną zaletą.

Wśród walorów publikacji bez wątpienia wymienić należy jej wartość merytoryczną. Opracowanie nie tylko odświeża pamięć o wybitnym człowieku, ale również wypełnia lukę w dziejach polskiego sportu, zwłaszcza siatkówki. Jak piszą Autorzy, brak jest bowiem „w polskiej literaturze przedmiotu omówienia historii tej dyscypliny i jej społecznych odniesień”.

Prof. dr hab. Ryszard Wryk (drugi recenzent monografii) stwierdza:

„Publikacja Małgorzaty Karwatowskiej i Roberta Litwińskiego to rzetelne opracowanie naukowe z zakresu biografistyki sportowej oparte na szerokiej i różnorodnej podstawie źródłowej. Skrupulatnie zgromadzone materiały źródłowe poddane zostały wnikliwej krytyce naukowej zgodnie z najnowszą metodologią i teorią wiedzy historycznej.

Monografia z pewnością zainteresuje szerokie grono odbiorców – nie tylko znawców i kibiców siatkówki, ale także miłośników biografistyki czy dziejów Lubelszczyzny.

Warto dodać, że 17 stycznia w Centrum Historii Sportu w Lublinie odbyła się premiera książki. Uroczystość zgromadziła liczne rzesze kolegów i zawodników trenera Jerzego Welcza z czasów jego kariery, radnych miasta Lublin oraz sympatyków siatkówki. Naszą Alma Mater reprezentowali: prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS; dyrektor Instytutu Nauk o Kulturze dr hab. Ewa Głazewska, prof. UMCS; dyrektor Instytutu Historii dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS

oraz dyrektor Centrum Kultury Fizycznej dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS. Najważniejsza jednak była obecność rodziny trenera Welcza: żony Danuty, synów Jarosława i Wojciecha oraz brata Andrzeja. Trener nie mógł przybyć na spotkanie z powodów zdrowotnych.

W trakcie wydarzenia autorzy książki – prof. Małgorzata Karwatowska i prof. Robert Litwiński – zostali uhonorowani Medalami Prezydenta Miasta Lublin „w uznaniu za wybitne osiągnięcia w działalności naukowej oraz wkład w upowszechnianie lubelskiego

sportu, z podziękowaniem za zasługi na rzecz rozwoju polskiej nauki, a także popularyzację i utrwalanie historii kraju i naszego miasta”.

Publikacja, która została sfinansowana ze środków Urzędu Miasta Lublin i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, jest efektem współpracy Autorów z: Lubelską Kroniką Sportu, Centrum Historii Sportu w Lublinie i Fundacją Rozwoju Lubelskiej Siatkówki im. Tomasza Wójtowicza.

Małgorzata Latoch-Zielińska

„Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” dostępne online

„Annales” – roczniki naszego Uniwersytetu, ukazujące się obecnie w kilkunastu sekcjach, są już dostępne w wersji elektronicznej.

Numery archiwalne i bieżące wydań papierowych opracowano i opublikowano w Bibliotece Cyfrowej UMCS. Ich historia zaczyna się w 1946 r. Początkowo były wydawane jako „Roczniki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej”, w 7 równoległych działach: A Mathematica, AA Fizyka i Chemia, B Geografia, Geologia, Mineralogia et Petrographia, C Nauki Biologiczne, D Medicina, F Nauki Filozoficzne i Humanistyczne, E Nauki Rolnicze. Zmiana tytułu na „Annales” nastąpiła w 1950 r., a liczba sekcji zwiększała się w miarę rozwoju Uniwersytetu. Najnowsze pojawiły się w 2016 r.: Sectio M Balcaniensis i Carpathiensis oraz Sectio N Educatio Nova. Opublikowano je już w dwóch wersjach: papierowej i elektronicznej, na platformie e-czasopism naukowych (<http://journals.umcs.pl/>). Platforma została stworzona na bazie Open Journal System. Do tej pory zamieszczono tam 39 periodyków wydawanych przez Wydawnictwo UMCS, z archiwum obejmującym numery od 2013 r.

W Bibliotece Głównej UMCS od dłuższego czasu prowadzono prace nad digitalizacją i publikacją w Bibliotece Cyfrowej archiwalnych zeszytów „Annales” tych sekcji, które są zgodne z profilem Uczelni. Dzięki staraniom zastępcy dyrektora BG Urszuli Poślady udało się pozyskać dodatkowe pieniądze na ten cel w ramach projektu „Digitalizacja i publikacja w BC UMCS 7346 artykułów z czasopism wydawanych w UMCS w latach 1946–2011”, dofinansowanego z programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki”. Do opracowania wybrano 12 jeszcze niezdigitalizowanych sekcji „Annales”: sectio AA Chemia, sectio AAA Physica, sectio B Geografia, Geologia, Mineralogia et Petrographia, sectio C Biologia, sectio C Biologia Supplementum, sectio D Medicina, sectio F Nauki Filozoficzne i Humanistyczne, sectio FF Philologiae, sectio G Ius, sectio H Oeconomia, sectio I Philosophia-Sociologia, sectio J Paedagogia-Psychologia. Kwota dofinansowania projektu wyniosła 87 098 zł. Przeznaczono ją na: zakup sprzętu do digitalizacji (13 802,32 zł), wykonanie skanów stron i digitalizacji (20 592 zł) oraz opracowanie artykułów (61 776 zł). Prace rozpoczęto 1 czerwca 2020 r., a zakończono 1 czerwca 2022 r.

Teresa Wałachowska

Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe

Jakość jest jednym z podstawowych wyznaczników współczesnego dziennikarstwa. Kryterium to odnosi się zarówno do sposobu pracy dziennikarzy (przestrzegania przez nich wymogów profesjonalizmu zawodowego oraz związanych z nim kodeksów etycznych), jak również efektów tej pracy (wszelkiego typu wypowiedzi dziennikarskich – od tych informacyjnych, przez publicystyczne, kończąc na rozrywkowych). Zaobserwowany dualizm wraz z charakterystycznymi cechami tej kategorii (subiektywizacją i zmiennością) sprawiają, że jakość staje się obiektem licznych dyskusji akademickich. Zapisem takiej debaty jest najnowsza publikacja z cyklu „Współczesne media”.

Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe to dwutomowa monografia wieloautorska, która ukazała się pod redakcją prof. dr hab. Iwony Hofman, dr hab. Danuty Kępy-Figury, prof. UMCS i dr Magdaleny Pataj nakładem Wydawnictwa UMCS. Praca składa się z 27 artykułów, w których zaprezentowane zostały omówienia teoretyczne i analizy przygotowane przez polskich medioznawców, mediolingwistów i komunikologów.

Korpus pierwszego wolumenu tworzą teksty zorientowane wokół trzech głównych pól problemowych: identyfikacji wyróżników jakości, przełożenia kompetencji i warsztatu dziennikarskiego na jakość produktów medialnych oraz metod oceny jakości. Wśród przytaczanych definicji i klasyfikacji jakości pojawiły się dobrze rozpoznawane propozycje Michaela Schudsona, Stephena Lacy’ego i Toma Rosenstiela, Johanny Vehkoo, Luki Brajnovicia czy Project for Excellence in Journalism i American Press Institute. Towarzyszą im jednak także omówienia ujęć autorskich jak chociażby koncepcja wielokąta dziennikarskiej jakości, który uwzględnia następujące wyznaczniki jakości: dokładność, aktualność, obiektywizm, transparentność, relewancja, oryginalność, zrozumiałość i różnorodność źródeł.

W drugim tomie czytelnik może z kolei sprawdzić, jak opisane ujęcia teoretyczne jakości zachowują się w kontakcie z żywą materią pracy dziennikarzy. Zgromadzone w tej części teksty stanowią bowiem zapis analiz określających realną obecność założeń dziennikarstwa jakościowego w różnych rodzajach realizacji medialnych, a także charakterystyki metod wdrażania wymogów pro-

jakościowych w jednostkowych i instytucjonalnych podmiotach medialnych. Badaczy zainteresował przy tym wyjątkowo *casus* reportażu i tworzącego go autora, którym to zagadnieniom poświęcono niemal połowę tomu.

Mając na uwadze dynamicznie zmieniający się świat mediów, którego przejawem mogą być chociażby wątpliwości związane ze statusem mediów publicznych czy brak transparentności w sposobach wykorzystywania zasobów sztucznej inteligencji, publikacja *Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe* wydaje się pozycją skierowaną nie tylko do wąskiej grupy specjalistów zajmujących się mediami, ale także do wszystkich, którzy pragną w bardziej świadomy i przemyślany sposób podchodzić do oceny otaczających ich wypowiedzi dziennikarskich. Dodatkowo książka wyposaża czytelnika w bogaty zestaw narzędzi analitycznych, a także poprzez opisane egzemplifikacje ukazuje, jak te narzędzia stosować.

Karolina Burno-Kaliszuk

Publikacje na temat inwestycji alternatywnych

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazały się dwie monografie na temat inwestycji alternatywnych: *Inwestycje alternatywne. Inwestowanie w nieruchomości – wybrane zagadnienia* pod redakcją naukową dr Ilony Skibińskiej-Fabrowskiej oraz *Inwestycje alternatywne w niespokojnych czasach. Inwestycje emocjonalne i kryptoaktywa* pod redakcją naukową dr Katarzyny Królik-Kołtunik. Publikacje są związane z cykliczną konferencją naukową organizowaną przez Katedrę Ubezpieczeń i Inwestycji UMCS.

Pierwsza z wymienionych książek składa się z sześciu opracowań dotyczących w głównej mierze różnych możliwości inwestycyjnych związanych z rynkiem nieruchomości, takich jak np.: REIT, nieruchomości mieszkaniowe, flipping, infrastruktura drogowa, grunty rolne, leśne i zasoby naturalne.

Druga publikacja przedstawia zaś siedem opracowań dotyczących kryptoaktywów (walut wirtualnych i tokenów NFT), inwestycji emocjonalnych (w monety kolekcjonerskie i obrazy Wojciecha Fangora) oraz bezpieczeństwa inwestycji alternatywnych. Zaprezentowane teksty są efektem badań wielu naukowców pochodzących z różnych ośrodków naukowych krajowych i zagranicznych.

Autorzy i redaktorki liczą na to, że obie monografie pogłębią wiedzę czytelników na temat szeroko rozumianych inwestycji alternatywnych, a także staną się inspiracją do dalszych badań naukowych w tym obszarze.

Katarzyna Królik-Kołtunik

Książka w mediach, media w książce

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się publikacja pt. *Książka w mediach, media w książce. Rynek – technologie – konsumpcja* pod redakcją naukową dr hab. Anity Has-Tokarz, prof. UMCS z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej UMCS oraz prof. Nadiji Zelinskiej z Katedry Komunikacji Medialnej Ukrainiejskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie.

Książka jest pokłosiem organizowanej we współpracy akademickiej cyklicznej międzynarodowej konferencji naukowej i inauguruje serię wydawniczą „KSIĄŻKA W MEDIACH – MEDIA W KSIĄŻCE”. Znalazło się w niej 15 artykułów przygotowanych przez badaczy z polskich i ukraińskich ośrodków naukowych. We Wstępie do publikacji czytamy:

„Wraz z pojawieniem się i ewolucją nowych mediów i narzędzi technologicznych [...] zasadne stało się spoglądanie na ewolucję form książki (i przestrzeni jej społecznego obiegu) przez pryzmat medium udostępnienia, czyli kanału komunikacji. Problem mediów na obecnym rynku książki oraz zmian zachodzących w komunikacji poprzez książkę to nie tylko sprawa obiektywnej rzeczywistości, rozwijającej się technologii oraz innowacyjnych trendów produkcyjnych, dystrybucyjnych i konsumpcyjnych, ale też nowych praktyk i potrzeb lekturowych, związanych z przemianami społeczno-kulturowymi, w tym m.in. z dokonującą się zmianą pokoleniową w czytelnictwie. [...] Kwestie te stały się kluczowymi dla Autorów artykułów zebranych w niniejszym tomie, proponujących spojrzenie na sferę książki właśnie w aspekcie jej medialności.

Anita Has-Tokarz

Spotkanie autorskie w Dworku Kościuszków

29 grudnia w Dworku Kościuszków odbyło się spotkanie z dr Grażyną Szymczak, dyrektorką Ogrodu Botanicznego UMCS oraz z Krystyną Rudzką-Przychodą, lubelską artystką, wiceprezeską Zarządu Okręgu Lubelskiego Związku Polskich Artystów Plastyków, autorkami książki pt. *Noblistka zapisana w zieleni*.

Publikacja jest inspirowana szerokim tematem przyrody towarzyszącej Marii Skłodowskiej-Curie. Z literatury wspomnieniowej i różnych opracowań dr Grażyna Szymczak zebrała cytaty i wiedzę na temat wybranych roślin związanych z Noblistką – tych, które lubiła, którymi się otaczała i które towarzyszyły jej w różnych okresach życia. Opisy zostały zilustrowane obrazami Krystyny Rudzkiej-Przychody, stanowiącymi artystycz-

Fot. Krzysztof Wojciechowski

ną interpretację „świata roślin Marii”, wynikającą z jej wnikliwej obserwacji i fascynacji przyrodą.

Autorki w swojej pracy ukazują mniej znaną stronę polskiej Noblistki, która była kobietą o niezwyklej wrażliwości i delikatności. Czerpała siły i radość życia z otaczającej ją natury. Dostrzegała wartość, znaczenie oraz potrzebę ciągłego dbania o przyrodę.

Publikacja została wydana w ramach stypendium Prezydenta Miasta Lublin na realizację projektu z zakresu twórczości artystycznej lub upowszechniania kultury na rok 2023.

Edyta Karczmarska-Greguła

Koncert kolęd w wykonaniu Chóru Instytutu Muzyki

28 stycznia w kościele rektoralnym pw. św. Piotra Apostoła w Lublinie odbył się koncert kolęd, w którym wziął udział Chór Instytutu Muzyki.

Chór zaprezentował tradycyjne kolędy i pastorałki takie jak: *Do szopy, hej pasterze*; *Cicha noc* i *Gore gwiazda Jezusowi*, ukraińską pieśń *Szczedryk*, a także dwie współczesne polskie kompozycje – *Niemowlętko na słomie* oraz *Bożego narodzenia ta noc jest dla nas święta*. Jako dyrygenci zaprezentowali się tegorocznymi dyplomanci kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Dyrygowali: Weronika Banaszuk, Maria Barycka, Natalia Bielecka, Marta Kozłowska, Adriana Kunc, Paulina Wasyliak, Paweł Bartoszek, Mikołaj Bed-

Fot. Julia Maj

naruk vel Bednarczuk, Filip Kwieciński, Agnieszka Mazurkiewicz. Opiekę artystyczną nad koncertem sprawowała prof. dr hab. Małgorzata Nowak.

Wydarzenie wpisało się w cykl koncertów festiwalu „Ars Chori”, którego organizatorem od ponad 40 lat jest Polski Związek Chórów i Orkiestr w Lublinie.

Julia Maj

Fot. Amelia Narowska

Fot. Krzysztof Kordecki

Pokaz filmowy studentów III roku produkcji medialnej

26 stycznia w Małej Sali Widowiskowej w Chatce Żaka odbył się pokaz produkcji filmowych studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa.

Pokaz składał się z premiery 11 filmów oraz wystąpień ekip odpowiedzialnych za realizację każdego z nich. Etiudy studenckie wpisywały się w konwencję różnych gatunków filmowych. Poza filmami fabularnymi powstały także: dokument, teledysk, audiowizualna interpretacja poezji, a nawet poradnik.

Po pokazie studenci złożyli podziękowania na ręce prof. szt. film. Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk, która sprawowała opiekę merytoryczną nad powstającymi produkcjami. Profesor zwróciła uwagę na fakt, że pokaz był rozbudowaną formą zaliczenia z przedmiotu warsztat produkcji medialnej, a także podsumowała rok współpracy ze studentami.

Następnie po głosowaniu publiczności przyszedł czas na rozdanie nagród w sześciu kategoriach: najlepszy film, najlepszy scenariusz, najlepsze zdjęcia, najlepszy montaż, najlepszy aktor, najlepsza aktorka. Pierwsze dwie nagrody wręczył prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak. W kategorii najlepszy film zwyciężyła produkcja pt. *Kanar* (reż. Miłosz Zajączkowski), przy której pracowała największa grupa studentów. Z kolei za najlepszy scenariusz nagrodzony został film *Apostrof* (reż. Kacper Dejko, Kacper Kowalczyk).

Kolejne dwie statuetki wręczyła prodziekan ds. studenckich WPiD dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS. I tak w kategorii najlepsze zdjęcia zwyciężyła produkcja *Wzory* (reż. Christine Klima, Maria Kamizela, Dominika Jakubowska, Julia Błażkowska), a w kategorii najlepszy montaż – film w pełni zmontowany bez użycia technik komputerowych pt. *Jak wybrać aparat analogowy* (reż. Adam Kwiecień).

Laureatów w kategoriach najlepsza aktorka i najlepszy aktor ogłosiła dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman. Tytuł i statuetkę dla najlepszego aktora otrzymał Marcin Strug z filmu *Kanar*. Najlepszą aktorką publiczność okrzyknęła Teresę Sikorę z filmu pt. *Przetańczyć życie*.

Na zakończenie uroczystości prof. Iwona Hofman podsumowała 10 lat działalności kierunku produkcja medialna, a także 20 lat kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna.

Poza filmami krótkometrażowymi w trakcie wydarzenia można było zapoznać się także z innymi pracami studentów III roku produkcji medialnej. Podczas głosowania widzowie mieli możliwość obejrzenia ćwiczeń filmowych w postaci mastershotów, a po zakończonym pokazie wszyscy podziwiali plakaty do filmów oraz kolaże zrealizowane w ramach zajęć.

Artur Siekaczyński

Styczeń w Chatce Żaka

WAkademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka rok 2024 rozpoczął się od niezwykle interesujących wydarzeń.

W styczniu swoją premierę miał spektakl *Inkrymnacja* Teatru Imperialnego w reżyserii Aleksandry Klimek. Aktorzy dali pokaz swoich umiejętności improwizacyjnych, prezentując publiczności rozprawę sądową. Odważne widowisko zacierало granicę oddzielającą fikcję od rzeczywistości.

Z kolei 18 stycznia widzów zebranych w Małej Sali Widowiskowej rozbawił Kabaret eM-Ce-eS, który przedstawił siedem nowych skeczy: *Dziewczynka z butelkami*, *Pierwszeństwo dla pieszych*, *Promocja na lekarstwo*, *W biurze podróży*, *Wizyta u wróżki*, *Niezapowiedziana wizyta* oraz *Eksperyment ze spaniem*. Z Kabaretem na scenie wystąpił zespół W Rytmie Chatki.

W ACKiM można było również obejrzeć *Різдва на історія – Bożonarodzeniową historię*. W widowisku wystąpili ukraińscy artyści (zarówno profesjonaliści, jak i amatorzy), w wieku od 3 do 70 lat. Za pomocą muzyki, piosenki i tańca przedstawili ukraińskie tradycje, doroczne zwyczaje i obrzędy – od wieczorów andrzejkowych poprzez kolędowanie do ostatków, a także pokazali, że ludowa tradycja i historyczne wydarzenia miały wpływ na charakter ukraińskiego narodu.

24 stycznia serca publiczności podbił musical *Pocałunek łez*, wystawiony przez nowo powstały Teatr Fa-

tum. Po sukcesie premiery, która miała miejsce 8 listopada, artyści zagrali spektakl po raz drugi, gromadząc na scenie 30 utalentowanych aktorów, muzyków i wokalistów. Musical był próbą uzmysłowienia widzom, że każdy nosi w sobie wspomnienie pierwszej miłości, szczęśliwej bądź nie, ale pozostawiającej pewien ślad.

Ostatniego dnia stycznia odbyło się wydarzenie pn. „Z Ołomuńca do Lublina. Echa festiwalu filmowego AFO i wystawa Ołomunieccy fotografowie”. Festiwal Academia Film Olomouc organizowany przez partnerski dla UMCS Uniwersytet Palackiego w czeskim Ołomuńcu to jeden z największych w Europie festiwali filmów dokumentalnych, który porusza aktualne, ważne szczególnie dla młodych ludzi i niekiedy rozgrzewające opinię publiczną tematy. Wydarzenie współorganizowane przez Chatkę Żaka otworzył prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS. Odbyły się wówczas projekcje filmów *Niewidzialne krajobrazy* oraz *Przyjeźdźni*, który opowiada o wpływie globalizacji na społeczność najbardziej wysuniętego na północ miasta na świecie, czyli Longyearbyen – stolicy norweskiego Svalbardu. Zaprezentowano także wystawę „Ołomunieccy fotografowie: Wielkie historie z małego miasta”.

Tak w Chatce Żaka minął pierwszy miesiąc roku, a następne zapowiadają się równie ekscytująco.

Gabriela Tarnowska

Fot. Krzysztof Kondrasi

Fot. Krzysztof Kondrasi

↑ Występ Kabaretu eM-Ce-eS

← Musical „Pocałunek łez”

Fot. Bartosz Proll

XIII Noc Biologów, 12 stycznia 2024 r.

II FORUM ADMINISTRACJI KOMUNIKACJA W UNIWERSYTECIE

13 marca 2024 r.

Wydział Filozofii i Socjologii